

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา
ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ปริญญานิพนธ์
ของ
สมปอง นกน้อย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
กันยายน 2550

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา
ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

บทคัดย่อ
ของ
สมปอง นกน้อย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
กันยายน 2550

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา
ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ปริญญานิพนธ์
ของ
สมปอง นกน้อย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
กันยายน 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สมปอง นกน้อย. (2550). *คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์*. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนาณรงค์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูผู้สอน นาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ในสถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์ จำแนกตามสถานภาพ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และชั้นปี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน ผู้บริหาร จำนวน 11 คน ครูผู้สอน จำนวน 24 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 - 4 ที่ลงทะเบียน เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 345 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความ แปรปรวนแบบทางเดียว ผลของการวิจัย พบว่า

1. ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหารมีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละ ด้านและโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนมีความเห็นว่าคุณลักษณะของ ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่าคุณลักษณะของ ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน นาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยทุกด้านแตกต่างจาก นักศึกษา

3. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอนชายและหญิงมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน นาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะ ของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีทัศนะ ต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. นักศึกษาชายและหญิงมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้าน และโดยรวมไม่แตกต่างกัน

7. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศการสอน และด้านการปฏิสัมพันธ์ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทัศนะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

THE CHARACTERISTICS OF PROFESSIONAL TEACHERS OF THAI CLASSICAL DANCING
AS PERCEIVED BY EXPERTS, ADMINISTRATORS, TEACHERS AND STUDENTS
AT BUNDITPATANASILPA INSTITUTE

AN ABSTRACT
BY
SOMPONG NOKNOI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
September 2007

Sompong Noknoi. (2007), THE CHARACTERISTICS OF PROFESSIONAL TEACHERS OF THAI CLASSICAL DANCING AS PERCEIVED BY EXPERTS, ADMINISTRATORS, TEACHERS AND STUDENTS AT BUNDITPATANASILPA INSTITUTE. Master Thesis M. Ed. (Higher Education) Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Suwaporn Tungsomworapongs, Assist. Prof. Dr. Achara Wattananarong.

The purpose of this research aims at studying and comparing the characteristics of professional teachers of Thai classical dancing as perceived by experts, administrators, teachers and students at Banditpatanasilpa Institute, in four aspects, teaching capability, teaching supervision, giving advice and interaction, classified by status, sex, educational backgrounds, teaching experiences and studying levels.

The samples were 8 experts, 11 administrators, 24 teachers, 345 bachelor degree students from the second year to the fourth year, registered during the first semester of the 2006 academic year at Banditpatanasilpa Institute. Five rating-scaled questionnaires with 50 items were used as a research instrument. Mean, standard deviation, t-test and one way analysis of variance were statistically used in data analysis. The results revealed that:

1. Experts and administrators agreed the most highly on characteristics of professional teachers of Thai classical dancing at Banditpatanasilpa Institute in each and overall aspects, whereas teachers highly agreed on characteristics of professional teachers of Thai classical dancing, but students showed their opinions at a moderate level.

2. Experts, administrators, teachers and students had significant different opinions on the overall aspect of characteristics of professional teachers of Thai classical dancing at Banditpatanasilpa Institute. Analysed in each aspect, students showed significant differences from the other groups.

3. Male and female experts, administrators, and teachers showed no significant differences in their opinions on each and overall aspects of characteristics of professional teachers of Thai classical dancing at Banditpatanasilpa Institute.

4. Experts, administrators and teachers with different educational backgrounds had significant different opinions on each and overall aspects of characteristics of professional teachers of thai classical dancing at Banditpatanasilps Institue at the .05 level.

5. There were no significant differences in the opinions of teachers with different teaching experiences on overall aspect of characteristics of professional teachers of thai classical dancing at Banditpatanasilpa Institute.

6. Male and female students showed no significant differences in their opinions on each and overall aspects of characteristics of professional teachers of thai classical dancing at Banditpatanasilpa Institute.

7. Students with different years of study had no significant different opinions on each and overall aspects of characteristics of professional teachers of thai classical dancing at Banditpatanasilpa Institute. Analysed in each aspect, the second and third year students' opinions on teaching supervision and interaction were significantly different at the .05 level.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน
และนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ของ

นายสมปอง นกน้อย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ เดือน กันยายน พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร. สุวพร ตั้งสมวรพงษ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนางรงค์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร. ชนัย วรรณะลี)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สุวพร ตั้งสมวรพงษ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนางรงค์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. จารุวรรณ สกุลคู)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ประสบความสำเร็จได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ท่านอาจารย์ ดร.สุวพร ตั้งสมวรวงษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำวิจัยและตระหนักถึง คุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยในการพัฒนาให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น และท่านทั้งสองยังเป็นแบบฉบับของ อาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และงานด้านวิชาการอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ในการให้ความรู้ ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงแก้ไข ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. จารุวรรณ สกุลคู กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม และอาจารย์ ดร. ชนัย วรรณะลี กรรมการภายนอกที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ประเมษฐ์ บุญยะชัย อาจารย์ ดร. ชนัย วรรณะลี และอาจารย์ ดร. จารุวรรณ สกุลคู ที่สละเวลาอันมีค่าของท่านได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ และทรงคุณค่า ในฐานะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ที่สนับสนุนทุนการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ นิวัฒน์ สุขประเสริฐ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ศึกษาต่อ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์กมล สุวุฒโท อธิการบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และ ท่านผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการ ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ และสำนึกในพระคุณอย่างยิ่ง สำหรับผู้มีพระคุณทุกท่านในครอบครัวที่คอย ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดมา รวมทั้งคณาจารย์สาขาวิชาการอุดมศึกษาทุกท่าน ที่เป็นผู้ประสิทธิ ประสาทความรู้ และเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา ภาคพิเศษรุ่น 11 ที่ให้คำแนะนำแก่ ผู้วิจัยเป็นอย่างดีมาโดยตลอด และทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดที่มีส่วนให้การสนับสนุนและ ให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

สมปอง นกน้อย

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
สมมติฐานในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
คุณลักษณะของครูอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา	7
คุณลักษณะด้านการสอน	16
คุณลักษณะด้านการนิเทศการสอน	19
คุณลักษณะด้านการให้คำปรึกษา	22
คุณลักษณะด้านการปฏิสัมพันธ์	24
คุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย	27
บทบาทและหน้าที่ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	34
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
ลักษณะของเครื่องมือ	35
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	81
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	81
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	81
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	82
การอภิปรายผล.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	90
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	90
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	91
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	99
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญและจดหมายขอความอนุเคราะห์เชิญ เป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	112
ภาคผนวก ค จดหมายขอความอนุเคราะห์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล.....	116
ภาคผนวก ง คำอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	118
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	122

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	40
2 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	41
3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน.....	42
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการสอน เป็นรายชื่อ.....	43
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการนิเทศการสอน เป็นรายชื่อ.....	46
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการให้คำปรึกษา เป็นรายชื่อ.....	48
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการปฏิสัมพันธ์ เป็นรายชื่อ.....	51
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการสอน เป็นรายชื่อ.....	53
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการนิเทศการสอน เป็นรายชื่อ.....	55
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการให้คำปรึกษา เป็นรายชื่อ.....	57

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการปฏิสัมพันธ์ เป็นรายชื่อ.....	59
12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ.....	60
13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	61
14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	62
15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละ ด้าน จำแนกตามชั้นปี.....	63
16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการสอน เป็นรายชื่อ.....	64
17 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านนิเทศการสอน เป็นรายชื่อ.....	67
18 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการให้คำปรึกษา เป็นรายชื่อ.....	69
19 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการปฏิสัมพันธ์ เป็นรายชื่อ.....	71

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะ ของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ.....	73
21 การเปรียบเทียบทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะ ของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยรวมและในแต่ละด้าน.....	73
22 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการสอน จำแนกตาม สถานภาพ เป็นรายคู่.....	74
23 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการนิเทศการสอน จำแนกตาม สถานภาพ เป็นรายคู่.....	75
24 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการให้คำปรึกษา จำแนกตาม สถานภาพ เป็นรายคู่.....	75
25 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการปฏิสัมพันธ์ จำแนกตาม สถานภาพ เป็นรายคู่.....	76
26 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวม จำแนกตามสถานภาพ เป็นรายคู่.....	76
27 การเปรียบเทียบทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีต่อคุณลักษณะของ ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ.....	77
28 การเปรียบเทียบทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน นาฏศิลป์ไทย โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	77
29 การเปรียบเทียบทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน นาฏศิลป์ไทย โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	78

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
30 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ.....	78
31 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี.....	79
32 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน นาฏศิลป์ไทย ด้านการนิเทศการสอน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	80
33 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน นาฏศิลป์ไทย ด้านการปฏิสัมพันธ์ จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	80
34 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม.....	119
35 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ.....	121

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ช่วยให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเจริญก้าวหน้าทัดเทียมสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ คุณภาพของคนนับเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ประเทศที่เจริญรุ่งเรืองหลายประเทศประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศล้วนมีประชากรที่มีคุณภาพ การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญมากที่จะช่วยให้คนพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ และการที่คนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ บุคคลที่มีบทบาทสำคัญ คือ ครู ถ้าครูขาดคุณลักษณะที่ดีในการเป็นครู ก็จะส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียนและสถาบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 1-2)

สังคมยุคใหม่มีความต้องการผู้สอนที่มีคุณภาพและศักยภาพเข้ามาช่วยจัดระบบวิถีชีวิตทั้งทางวัฒนธรรมและทางเศรษฐกิจ โดยผู้ประกอบวิชาชีพนี้จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงจะต้องสร้างคุณลักษณะที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวผู้สอน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ (รุ่ง แก้วแดง. 2542 : 4-6) ผู้สอนจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญมากที่สุดในการกำหนดคุณภาพของการศึกษา เพราะลักษณะและพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้สอนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้ที่ถ่ายทอดวิทยาการนั้นต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ดี มีสาระลึกซึ้งสมบูรณ์ มีความสามารถในการสอน การบริหาร การวิจัย การพัฒนานิสิตนักศึกษา และประกอบภารกิจอื่นๆ ของอุดมศึกษาได้ทุกด้าน คุณลักษณะที่ดีของผู้สอนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น การมีผู้สอนที่ดีในสถาบัน ก็คือ การมีทรัพยากรมนุษย์ที่พร้อม เพราะการที่จะสอนใครได้นั้น ผู้สอนจะต้องมีความรู้ในศาสตร์นั้นๆ ประกอบกับการที่มีความสามารถในการถ่ายทอดศาสตร์ได้เป็นอย่างดีด้วย (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544 : 1) เช่นเดียวกับผู้สอนนาฏศิลป์ไทยที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2532 : 58) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้สอนนาฏศิลป์ที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีวิธีสอนดี มีความประพฤติดี และมีสุขภาพดี ครูนาฏศิลป์จึงควรยึดหลักปฏิบัติ 4 ประการ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรู้ดี มีความสามารถ จดจำท่ารำได้แม่นยำและเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เปลี่ยนแปลงท่ารำบ่อยครั้งจนผู้เรียนเกิดความสับสน ต้องทำตนเป็นแม่แบบที่ดี มีความคล่องแคล่วว่องไว

2. ต้องพยายามปรับปรุงตนเอง ฝึกหัดท่ารำและท่วงทีลีลาให้อยู่ในระดับมาตรฐานและถูกต้องในการวางอวัยวะต่างๆ

3. ไม่ปิดบังอำพรางวิชา มีความจริงใจและตั้งใจที่จะถ่ายทอดวิชาให้ศิษย์เต็มความสามารถ สอนอย่างไม่ปล่อยปละละเลย

4. ถ่ายทอดความรู้ทางนาฏศิลป์ให้แก่ผู้เรียนด้วยความสนุกสนาน โดยการทำอารมณ์ของครูให้แจ่มใสอยู่เสมอ ใจเย็น หนักแน่น และอดทน

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันในสังกัดกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม จัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางค์ศิลป์ ทั้งไทยและสากล ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 โดยจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนใน 3 คณะวิชา คือ คณะศิลปวิจิตร คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษา มีนักศึกษาทั้งสิ้น 907 คน เนื่องจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เปิดทำการสอนหลังวิทยาลัยนาฏศิลป์ถึง 60 ปี ครูที่ทำการสอนจึงได้รับการโอนย้ายมาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์และวิทยาลัยช่างศิลป์จากทั่วประเทศ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีครูผู้สอนเป็นข้าราชการครูจำนวน 30 อัตรา (กรมศิลปากร. 2544 : 32) มีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ศิลปิน และบุคลากร ผู้ทำหน้าที่อนุรักษ์ พัฒนา ส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นหน่วยจัดการแสดงและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากรทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อนำไปประกอบอาชีพหรือเพื่อศึกษาต่อ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน ฝึกทักษะ ความถนัด และพัฒนาความสามารถ ความสนใจ เพื่อให้เกิดความชำนาญ อันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีพของตนและสังคม (วิทยาลัยนาฏศิลป์. 2545 : 1-5) จากจุดมุ่งหมายดังกล่าว จึงทำให้ครูมีภาระกิจมากทั้งการสอนและการควบคุมการแสดง ครูจึงขาดความชัดเจนในหน้าที่ ส่วนมากจะนำความรู้จากประสบการณ์เดิมมาใช้ในการสอน จากสาเหตุดังกล่าวทำให้การสอนไม่ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน ซึ่งต้องมีการพัฒนาในด้านการวิจัยมากขึ้น โดยที่ครูควรจะมีเวลาในการพัฒนาวิจัย ประดิษฐ์ทำหรือการสร้างสรรค์การแสดง เพื่อเผยแพร่ออกสู่สังคมมากขึ้น (นิวัฒน์ สุขประเสริฐ. 2549. สัมภาษณ์) และจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ พบว่า

1. ด้านการสอน พบว่า ขาดการเชื่อมโยงแบบบูรณาการ ไม่มีการประยุกต์สื่อการสอนเพื่อให้ทันสมัยกับการสอนในยุคปัจจุบัน ทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและความกระตือรือร้นในการเรียน ควรนำเทคโนโลยีสื่อสารใหม่ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ร่วมกับการสอน ครูผู้สอนควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้น่าสนใจเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรให้การเสริมแรง เช่น การให้คำชมเชยกับนักศึกษา (ชนัย วรรณะลี. 2549. สัมภาษณ์)

2. ด้านการนิเทศ พบว่า การประสานงานระหว่างครูผู้สอนกับโรงเรียนฝึกสอน บางครั้งไม่สัมพันธ์กัน บางครั้งครูและนักศึกษาไม่มีความคุ้นเคยกันทำให้ไม่กล้าที่จะปรึกษากับครูในบางเรื่อง ทำให้บางครั้งขาดการปรึกษาซึ่งกันและกัน (นารีรัตน์ วิจิตรแก้ว. 2549. สัมภาษณ์)

3. ด้านการให้คำปรึกษา พบว่า การให้ข้อมูล ข่าวสาร และการวางแผนการเรียนนั้น บางครั้งนักศึกษาไม่ได้รับข้อมูล เนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้นักศึกษาขาดโอกาสที่จะเข้าร่วม (โพธิพันธ์ พานิช. 2549. สัมภาษณ์)

4. ด้านการปฏิสัมพันธ์ พบว่า ครูผู้สอนมีโอกาสนพปะกับนักศึกษาเฉพาะในชั่วโมงปฏิบัติเท่านั้น เนื่องจากครูผู้สอนมีภาระงานมากทั้งงานด้านกิจกรรมการสอนและการจัดการแสดง นักศึกษาที่มีโอกาสได้พปะกับครูผู้สอนส่วนใหญ่มักเป็นนักศึกษาที่ได้รับเลือกให้ทำการแสดง ทำให้มีโอกาที่จะใกล้ชิดกับครูผู้สอนมากกว่า เพราะนักศึกษากลุ่มนี้จะต้องต่อท่ารำ หรือฝึกซ้อมท่ารำเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการแสดง ทำให้เกิดความสนิทสนมและมีโอกาสพูดคุยกับครูผู้สอนได้มากกว่า นักศึกษาที่ไม่ค่อยได้มีโอกาสทำการแสดง (ประเมษฐ์ บุญยะชัย. 2549. สัมภาษณ์)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยจึงมีความสนใจศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์ เพื่อนำผลการวิจัยเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรม พัฒนา และปรับปรุงคุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในแต่ละด้านและโดยรวม
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน
4. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ และชั้นปี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา จัดกิจกรรมฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ พัฒนา และส่งเสริมคุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน ผู้บริหาร จำนวน 11 คน ครูผู้สอน จำนวน 24 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะศิลปศึกษา สาขาวิชา นาฏศิลป์ไทยศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ชั้นปีที่ 2 - 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 345 คน รวมเป็นประชากรทั้งสิ้น 388 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 สถานภาพ แบ่งเป็น

1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญ

1.1.2 ผู้บริหาร

1.1.3 ครูผู้สอน

1.1.4 นักศึกษา

1.2 ตัวแปรที่เกี่ยวข้อกับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ได้แก่

1.2.1 เพศ แบ่งเป็น

1.2.1.1 ชาย

1.2.1.2 หญิง

1.2.2 วุฒิทางการศึกษา แบ่งเป็น

1.2.2.1 ปริญญาตรี

1.2.2.2 ปริญญาโท ขึ้นไป

1.2.3 ประสบการณ์ในการสอน แบ่งเป็น

1.2.3.1 6 – 10 ปี

1.2.3.2 มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

1.3 ตัวแปรที่เกี่ยวข้อกับนักศึกษา ได้แก่

1.3.1 เพศ แบ่งเป็น

1.3.1.1 ชาย

1.3.1.2 หญิง

1.3.2 ชั้นปี แบ่งเป็น

1.3.2.1 ชั้นปีที่ 2

1.3.2.2 ชั้นปีที่ 3

1.3.2.3 ชั้นปีที่ 4

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ใน 4 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านการสอน
- 2.2 ด้านการนิเทศการสอน
- 2.3 ด้านการให้คำปรึกษา
- 2.4 ด้านการปฏิสัมพันธ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งในทางชอบหรือไม่ชอบ ในการวิจัยนี้หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย

2. คุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย หมายถึง เครื่องชี้ หรือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะที่พึงจะมี ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง พฤติกรรม การปฏิบัติ การแสดงออก ลักษณะท่าที อุปนิสัย คุณสมบัติ ความสามารถ ความรู้ ทักษะ ความสามารถในการสร้างงานด้านศิลปะจนเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป มีความชำนาญในการอธิบาย สาธิต และถ่ายทอดศิลปะจนผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ นำหลักจิตวิทยาและเทคนิควิธีสอนมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปะ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน มีจรรยาบรรณของความเป็นครูใน 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทำให้การดำเนินการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยเป็นไปได้อย่างเหมาะสมกับบทบาทของผู้สอนที่ดี

2.2 ด้านการนิเทศการสอน หมายถึง พฤติกรรมเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง ศึกษาในด้านทักษะ ความชำนาญ ความสามารถ ประสิทธิภาพ การแก้ปัญหาการสอนของนักศึกษา การประสานงานระหว่างสถาบันกับโรงเรียนที่ส่งนักศึกษาไปฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และผู้บริหารโรงเรียนฝึกสอน รวมทั้งหลักวิชาในการนิเทศการสอน

2.3 ด้านการให้คำปรึกษา หมายถึง พฤติกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยกับนักศึกษาเกี่ยวกับการให้ข่าวสาร ข้อมูล แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนการเรียน วิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพ และให้คำปรึกษาปัญหาต่างๆ ทั้งด้านวิชาการส่วนตัว และสังคมแก่นักศึกษา

2.4 ด้านการปฏิสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมเกี่ยวกับการแสดงออกที่ดี/เหมาะสมของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยต่อครูผู้สอนวิชาอื่นๆ ตลอดจนนักศึกษาและบุคคลทั่วไปที่แสดงออกทางกาย วาจา เช่น ลักษณะท่าทาง ท่วงทีวาจา กิริยามารยาท การรู้จักวางตน การควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก เป็นต้น

3. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในทฤษฎี หลักวิชาการสร้างสรรค์ และประดิษฐ์ผลงานด้านนาฏศิลป์ เป็นผู้มีความคุณธรรม จรรยาบรรณ และเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องนับถือในวงการนาฏศิลป์ไทย ซึ่งแม้จะเกษียณอายุราชการไปแล้ว แต่ได้รับเชิญมาปฏิบัติการสอน และปฏิบัติงานประจำของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

4. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำในเรื่องวิชาการ การบริหารจัดการต่างๆ ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้แก่ อธิการ รองอธิการ คณบดี หัวหน้าภาควิชา

5. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนวิชานาฏศิลป์ไทย มีความรู้ความสามารถในการสอนหรือการถ่ายทอดวิชานาฏศิลป์ไทย รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร

6. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คณะศิลปศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ชั้นปีที่ 2 – 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

2. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ชายและหญิง มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

3. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

4. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

5. นักศึกษาชายและหญิง มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

6. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทางประกอบการศึกษา โดยจัดลำดับตามสาระ ดังนี้ คุณลักษณะของครูอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา คุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย บทบาทของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

คุณลักษณะของครูอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายคำว่า “ครู” หมายถึง ผู้สั่งสอนให้แก่ศิษย์ ทำหน้าที่ด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 6) ลักษณะของครูที่ดีนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่ส่งผลต่อการศึกษา เพราะการเป็นครูนั้นไม่ใช่ความีความรู้ หรือทำทางน่าเชื่อถือก็จะมาเป็นครูได้ อาชีพครูเป็นอาชีพเฉพาะตัวต้องมีการอบรม ฝึกฝน ดังเช่น นักวิชาการหลายท่านรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กล่าวถึงคุณลักษณะความเป็นครูที่ดีไว้ ดังนี้

เฮสซองและวีคส์ (สุวัฒน์ งามยิ่ง. 2547 : 27-28 ; อ้างอิงจาก Hessong and Weeks. 1987 : 452-457) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดีไว้ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรอบรู้ (being knowledgable) มีความรู้ ความเข้าใจในวิชาการต่างๆ ซึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนมาเป็นอย่างดี มีความแม่นยำในวิชาที่สอนตลอดจนวิชาการอื่นๆ ตามสมควร
2. เป็นผู้มีอารมณ์ขัน (being humorous) คือ เป็นผู้ที่สามารถสอดแทรกอารมณ์ขัน หรือทำให้การสอนสนุกสนาน
3. เป็นผู้มีความยืดหยุ่นผ่อนปรน (being flexible) การมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนสภาพการณ์ให้เหมาะสมกับการสอนได้ ครูจำเป็นต้องรู้จักการยืดหยุ่นในการอบรมสั่งสอน สามารถปรับเปลี่ยนแผนการเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างดี
4. เป็นผู้มีความตั้งใจทำงานให้ถึงขีดสุด (being upbeat) เป็นผู้ที่ยินดีในภารกิจทางการสอน จะไม่มองว่าการสอนเป็นเพียงภารกิจที่ต้องรับผิดชอบเท่านั้น แต่จะยินดีเมื่อได้สอนหรืออุทิศเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่
5. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ (being honest) ความซื่อสัตย์จริงใจเป็นสิ่งที่ทำให้ศิษย์เกิดความเชื่อถือไว้วางใจ และมั่นใจที่จะปฏิบัติหรือกระทำตามคำสั่งสอนของครู
6. เป็นผู้มีความชัดเจน (being clear and concise) สามารถทำให้ผู้ที่สัมพันธ์ด้วยเข้าใจได้รวดเร็วชัดเจน เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารทั้งการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน

นอกจากนี้การปฏิบัติหน้าที่การงานใดๆ ก็ต้องปฏิบัติด้วยความชัดเจนโปร่งใส ถูกต้องตาม หลักการ และระเบียบแบบแผนของราชการ

7. เป็นคนเปิดเผย (being open) คือ เป็นคนที่ไม่ทำตัวลึกลับ เจ้าเล่ห์ หน้าไหว้หลังหลอก แต่เต็มใจเปิดเผยให้ผู้อื่นรับรู้ และรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเข้าใจ

8. เป็นผู้มีความอดทน (being patient) เป็นผู้มีความเพียรพยายามหรือขยันขันแข็ง สำหรับครูต้องมีคุณสมบัติข้อนี้เป็นพิเศษ เพราะนอกจากจะอดทนในเรื่องอื่นๆ แล้วยังต้องอดทนต่อพฤติกรรมต่างๆ ของศิษย์อีกด้วย

9. เป็นแบบอย่างที่ดี (being a role model) ครูเป็นบุคคลที่ต้องกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์และสังคม ศิษย์ต้องมีแบบอย่างที่ดีต้องดิงามเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตน

10. เป็นผู้สามารถประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้ (being able to related theory to practice) การนำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนไปใช้ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น บางครั้งสภาพเป็นจริงไม่เหมือนกับทฤษฎีที่เรียนมา ครูต้องสามารถประยุกต์ทฤษฎีไปใช้ได้เหมาะสม

11. เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง (being self confident) การกล้าตัดสินใจโดยสามารถเลือกวิถีทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาต่าง ๆ หรือวิถีทางที่ดีที่สุดในการกระทำต่างๆ ครูต้องสามารถพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง โดยการสั่งสมประสบการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการสอนให้มากที่สุด ครูต้องเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนสอนด้วย

12. เป็นผู้มีความสามารถในศิลปะวิทยาการหลาย ๆ ด้าน (being diversified) ครูที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีความรู้และความสามารถในการอื่นๆ ด้วยความรู้ลึกพิเศษเป็นความสามารถเฉพาะตัวที่จะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องใช้เพื่อช่วยให้งานในหน้าที่ครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

13. เป็นผู้แต่งกายเหมาะสมและมีสุขอนามัยส่วนบุคคลดี (being well groomed and having personal hygiene) ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและสะอาดอยู่เสมอ สวมใส่เสื้อผ้าถูกกาลเทศะเหมาะสมกับความเป็นครูหรือแต่งกายตามรูปแบบที่ทางสถานศึกษากำหนด นอกจากนี้สุขอนามัยส่วนบุคคลของครูก็เป็นสิ่งสำคัญ ทั้งสุขภาพร่างกายและจิตใจ สุขภาพของครูจึงมีผลให้การสอนประสบความสำเร็จด้วยดี

ซึ่งสอดคล้องกับโกเอนส์และโคลฟเวอร์ (Goens & Clover. 1991 : 268 - 269) ที่กล่าวว่า ครูที่ดีจะทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ เนื่องจากมีจิตวิญญาณของความเป็นครู ดังนี้

1. มีความภูมิใจในตนเอง
2. ไม่ยึดติดกับกรอบความคิดเดิมๆ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
3. ใฝ่หาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
4. เป็นที่ยอมรับในเรื่องของความรู้ความสามารถ
5. มีหลักการในการทำงานเป็นที่ยอมรับ

6. มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม และสามารถประเมินได้อย่างเป็นรูปธรรม

7. มีความเป็นผู้นำในตนเอง

นอกจากนี้ คลาร์ก (Clark. 1995 : 4 - 6) ยังได้กล่าวถึงคุณลักษณะครูที่ดีในด้านต่างๆ เพิ่มเติม ดังนี้

1. ด้านการสอน โดยการพิจารณาจากกระบวนการสอนและผลการสอน กล่าวคือ ผู้เรียนจะมีผลการเรียนที่ดี หากครูมีการทำงานร่วมกัน จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดในการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลถึงการให้ความรู้ การตั้งคำถาม รวมทั้งการตอบสนองของผู้เรียน

2. ด้านการคิดของครู มีความสำคัญมากเนื่องจากเป็นพื้นฐานหลักในการสอน เพราะเกี่ยวข้องกับ การวางแผน การตัดสินใจ ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมอื่นๆ เพราะครูต้องเป็น นักสังเกต นักวิเคราะห์ สามารถจัดลำดับการปฏิบัติงานที่มีผลต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน

3. ด้านความรู้ของครู ได้แก่

3.1 มีความรู้ในเนื้อหาวิชา

3.2 มีความรู้ในวิชาครูทั่วไป

3.3 มีความรู้เรื่องหลักสูตร

3.4 มีความรู้เรื่องเทคนิคการสอน

3.5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้เรียน

3.6 มีความรู้ ความเข้าใจในบริบททางการศึกษา

3.7 มีความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของการศึกษา และค่านิยมต่าง ๆ

ซึ่งฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel. 1996 : 328 - 329) กล่าวว่า การสอนเป็นเรื่องของ มืออาชีพ ซึ่งควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ (knowledge) ความรู้ที่ได้มาจากการศึกษาอบรมฝึกฝนนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต้องสามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ให้ลุล่วงไปได้

2. ยึดกฎระเบียบและการควบคุม (regulations and control) สามารถประพฤติ ปฏิบัติตามข้อกำหนดของความเป็นครูที่ดี และสามารถควบคุมตนเองได้

3. มีอุดมคติในการทำงาน (ideology) ซึ่งถือเป็นหลักสำคัญของครูมืออาชีพในการ พัฒนาให้ผู้เรียนเจริญถึงขีดสุด

4. มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน (associate) อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพ ในการทำงาน

กรีน (Green. 1998 : 203) ได้เสนอหลัก 7 ประการในการเป็นครูที่ดียุคใหม่ ได้แก่

1. มีความรอบคอบในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและดูแลผู้เรียนเป็น รายบุคคล

2. เทคนิคการสอนและการประเมินผลตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. มีการทำงานเป็นทีม เพื่อร่วมกันปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

4. มีความเชื่อในความแตกต่าง คำนึงถึงความเป็นอิสระในการทำงาน เพื่อประโยชน์กับสังคมโดยรวม

5. ให้ความใส่ใจและยอมรับในความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน

6. มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

7. มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์งานใหม่

ในขณะที่ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2544 : 75) ได้สรุปทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของครู 3 ประการ ได้แก่ ภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน

ภูมิรู้ ลักษณะของครูที่ดีในด้านนี้ ได้แก่ คุณสมบัติส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการที่จะสอนตลอดจนการเป็นผู้ที่มีสติปัญญาดี เฉลียวฉลาด เชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เป็นต้น ภูมิรู้ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครู ได้แก่ การสอนดี และปกครองดี สามารถอธิบายได้รวบรัดชัดเจน สอนสนุก ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้ ควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย เป็นต้น

ภูมิธรรม ลักษณะของครูที่ดีในด้านนี้ ได้แก่ การประพฤติดี เว้นจากอบายมุขทั้งปวง กระทำแต่สิ่งที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต ทั้งกาย วาจา และใจ นอกจากนี้ครูต้องมีจรรยาบรรณและคุณธรรมสูง เสียสละ มีเมตตากรุณา ยุติธรรม และมานะอดทน เป็นต้น

ภูมิฐาน ลักษณะของครูที่ดีในด้านนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพดี รูปร่างท่าทางดี แต่งกายสะอาดเรียบร้อย พูดจาไพเราะนุ่มนวล น้ำเสียงชัดเจน มีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น นอกจากนี้ครูยังต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีอัธยาศัยไมตรีกับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้น

จากการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พบว่า คุณลักษณะของครูที่ดี ควรเป็นดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจว่า “การศึกษา” เป็น “กระบวนการเรียนรู้” เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โครงการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. มีความรู้ความเข้าใจใน “มาตรฐานการศึกษา” คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบและการประกันคุณภาพ

3. มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. มีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนักและมีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีสิ่งต่อไปนี้

4.1 จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

- 4.2 รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ
- 4.3 เคารพกฎหมาย มีความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- 4.4 มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย
- 4.5 รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ
- 4.6 ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ
- 4.7 ส่งเสริม และมีส่วนร่วมด้านกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้
อันเป็นสากล
- 4.8 อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4.9 มีความสามารถในการประกอบอาชีพสุจริต รู้จักพึ่งตนเอง
- 4.10 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม
5. มีความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และสามารถ
พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
6. มีความรู้ความเข้าใจในการจัดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งผู้ด้อยโอกาส โดยให้มี
โอกาสและคุณภาพทัดเทียมกัน
7. มีความรู้ ความคิด และตระหนักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนา
ตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ
พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
8. มีความรู้ ความคิด ตระหนัก และสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ ทั้ง
ความรู้ ความคิด คุณธรรม และบูรณาการในเรื่องต่อไปนี้
 - 8.1 ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว
ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรอบรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย
และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 - 8.2 ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ
และประสบการณ์ในเรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน
 - 8.3 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์
 - 8.4 ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่าง
ถูกต้อง
 - 8.5 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
9. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครู ควรมีความสามารถ ดังนี้
 - 9.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของ
ผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
 - 9.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการ
ประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหา

9.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

9.4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

9.5 สามารถจัดบรรยากาศสภาวะแวดล้อม สื่อการเรียน และสามารถใช่วิจัยโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

9.6 สามารถจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่

9.7 สามารถประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมมือพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

10. มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนัก และสามารถประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจาก พัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่กันไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

11. มีความสามารถในการจัดทำสาระหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาใน ชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยให้ความหลากหลายเหมาะสมกับวัยและศักยภาพ โดยสาระ หลักสูตรให้มีทั้งวิชาการ วิชาชีพ เพื่อมุ่งพัฒนาคนให้สมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

12. มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ชุมชนได้

13. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพทั้งภายนอกและภายใน สามารถ ดำเนินการตามแนวทางการประกันคุณภาพ ยอมรับการตรวจสอบ การรายงาน การให้ข้อมูล ในการตรวจสอบ มีความรับผิดชอบ รับสภาพเพื่อการแก้ไขปรับปรุง

14. มีความสามารถใช้ ผลิต พัฒนา ดูแลรักษาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

15. สามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทาง การศึกษาในโอกาสแรกทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยี เพื่อ การศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การที่ สังคม เศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีมีการ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทำให้ผู้มีอาชีพครูจะต้องพัฒนาตนเองควบคู่เพื่อให้ทันกับ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น คือ การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ รู้จักแหล่งการเรียนรู้และค้นคว้า วิจัย เพื่อให้เกิดคุณภาพแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับสคิปเนอร์ (Scribner. 1999 : 246) ที่กล่าวว่า ครูที่ ดีควรต้องให้ความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน
2. เทคนิคการสอน และทักษะของความเป็นครู
3. การจัดการชั้นเรียน
4. เข้าใจเรื่องของความแตกต่างของผู้เรียน

ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกับออร์ตรัน (Ortrun. 1992 : 21) ที่ได้เสนอรูปแบบที่เรียกว่า CRASP Model เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นครูที่ดี ดังนี้

1. พัฒนาเจตคติที่ถูกต้อง (critical attitude)
2. มีการทำวิจัยในชั้นเรียน (research into teaching)
3. มีความรับผิดชอบ เป็นที่ยอมรับของสังคม (accountability)
4. มีการประเมินตนเอง (saelf-evaluation)
5. มีความเป็นครูมืออาชีพ (professionalism)

นอกจากนี้ กลิคแมน (Glickman. 1998 : 354) ได้เสนอรูปแบบการบูรณาการเพื่อการเป็นครูที่ดี ดังนี้

1. ทักษะการสอนทั่วไป ได้แก่
 - 1.1 การจัดการชั้นเรียน
 - 1.2 การทำแผนการสอน และออกแบบบทเรียน
 - 1.3 การประเมินผลการเรียนของผู้เรียน
 - 1.4 ความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน
 - 1.5 ทักษะการตั้งคำถาม
 - 1.6 การจูงใจผู้เรียน
2. การจัดการเรียนการสอน ได้แก่
 - 2.1 การใช้หลักความคิดรวบยอด
 - 2.2 การใช้รูปแบบการเปรียบเทียบ
 - 2.3 ใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกัน
 - 2.4 ร่วมกันทำพิมพ์เขียวของความคิดรวบยอด
3. การฝึกปฏิบัติและภาวะผู้นำ ได้แก่
 - 3.1 การปฏิบัติงานร่วมกัน
 - 3.2 การแลกเปลี่ยน การสังเกตการสอนซึ่งกันและกัน
 - 3.3 ทักษะการประชุม
 - 3.4 การสร้างวิสัยทัศน์จากการเรียนรู้ไปสู่สภาพชีวิตจริง
 - 3.5 มีการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสม

ในขณะที่ บีเรนส์ (Beerens. 2000 : 23 - 30) กล่าวถึงการจูงใจของครู โดยการให้ครูได้พัฒนาตนเองและทีมงานอย่างอิสระ การเป็นตัวอย่างที่ดี มีค่านิยมที่ถูกต้อง และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่งมีหลักในการพัฒนา ดังนี้

1. ควรให้อิสระครูแต่ละคนในการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนการสอน
2. ภูมิหลังและความเชี่ยวชาญของบุคคล จะสามารถประยุกต์ให้เกิดการพัฒนาตนเองได้ง่ายขึ้น
3. มีการประเมินตนเอง

4. ครูยินดีที่จะรับความรู้จากผู้ที่มีความสามารถในวิชาชีพเดียวกัน

ซึ่งวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2540 : 45) ได้เสนอหลัก 10 ประการของการเป็นครูอาจารย์ที่ดี ดังนี้

1. มุ่งมั่นวิชาการ ครูมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปถ่ายทอด สิ่งที่สำคัญสำหรับครู ได้แก่

1.1 ศาสตร์ที่จะต้องสอน ครูต้องติดตามความก้าวหน้าของวิชาที่จะถ่ายทอด จากหนังสือ เอกสาร วารสาร ตามสื่อต่างๆ ตลอดจนเข้าประชุมเพื่อรับรู้ความคิดใหม่ๆ ข้อค้นพบที่ขยายความรู้ออกไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จึงเป็นความจำเป็นของครูที่จะต้องเตรียมพร้อมให้ตนเองมีความรู้ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์

1.2 ศาสตร์การสอน แม้ครูจะมีความรู้ในศาสตร์สาขาที่ชำนาญ แต่ความรู้เหล่านั้นจะไม่มีประโยชน์ต่อวิชาชีพครูแม้แต่น้อย หากครูยังขาดความรู้เรื่องการถ่ายทอดวิทยาการเหล่านั้น ครูจึงจำเป็นต้องติดตามศึกษาค้นคว้าให้ทันต่อความก้าวหน้าทางศาสตร์การสอน เพื่อค้นหาวิธีการที่จะอธิบายหรือถ่ายทอดให้ศิษย์เข้าใจสาระต่างๆ ตามที่หลักสูตรกำหนด

1.3 ศาสตร์การพัฒนาคอน โดยที่อาชีพครู เป็นอาชีพที่สร้างคนให้มีศักยภาพให้แก่ประเทศชาติ ผู้สร้างจึงจำเป็นต้องเอาใจใส่และถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาคอนให้มีความพร้อมด้านวิชาการ วิชาชีพ และการดำรงตนให้เป็นคนดีที่สังคมปรารถนา

2. รักงานสอน ครูต้องมีศรัทธาต่อวิชาชีพของตน ต้องมีความรักการสอน สนใจที่จะพัฒนาการสอนให้น่าสนใจ เปลี่ยนแปลงวิธีการสอนเพื่อให้ได้ผล รู้จักวิธีการถ่ายทอดที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนของตนเองให้รู้จักวิธีการเรียน เรียนด้วยความสุข และรับรู้สาระในศาสตร์ที่ครูสอน

3. อาทรศิษย์ ครูต้องมีเมตตา รัก เข้าใจ และเอาใจใส่ดูแลศิษย์ ห่วงใยว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่ศิษย์ประสบ ให้เกียรติและยอมรับในความแตกต่าง ไม่ดูถูกหรือเหยียดหยามศิษย์ ให้การช่วยเหลือทั้งทางด้านการเรียนและชีวิตส่วนตัว

4. คิดดี ครูต้องมีความคิดที่ดี ความคิดที่เป็นบวกต่อศิษย์ ต่อการสอน ต่อวิชาชีพ ต่อสถาบัน และต่อเพื่อนร่วมงาน

5. มีคุณธรรม ความมีคุณธรรมของครูเป็นสิ่งจำเป็นต่อวิชาชีพครู คุณธรรมที่สำคัญ ได้แก่ ความยุติธรรมด้านการสอน การประเมินผล ความต้องการให้ศิษย์ประสบความสำเร็จ ครูต้องมีความอดทน ระวังอารมณ์ได้ดี ไม่ทำร้ายคน เสียสละ มีความอายที่จะกระทำผิด และมีหลักศาสนายึดมั่น มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะประพฤติตนให้ถูกต้องตามระเบียบประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ

6. ชี้นำสังคม ครูต้องช่วยชี้นำสังคม นำในสิ่งที่ต้องช่วยแก้ไขปัญหามาทำตัวเป็นตัวอย่าง เช่น เรื่องของขยะ สิ่งแวดล้อม และการประหยัดพลังงาน ช่วยชุมชนในด้านต่างๆ ทั้งการแก้ปัญหาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีต่อสังคม และการช่วยนำสังคมให้เป็นสังคมที่ดีงาม

7. อบรมจิตใจ การพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ครูจึงต้องช่วยให้ข้อคิดที่ดี อบรม ตักเตือน สั่งสอนให้ศิษย์ประพฤติดี ดำรงตนอยู่ในศีลธรรม หน้าที่ของครูจึงไม่ใช่เป็นเพียงการสอน หนังสือเท่านั้น แต่เป็นการสอนคนให้มีความคิดและพฤติกรรมที่ถูกต้อง

8. ฝึความก้าวหน้า การไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ รักที่จะช่วยให้ประเทศก้าวหน้า เผยแพร่ ผลงานวิชาการให้แก่ชุมชนอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นหน้าที่บทบาทของครูที่ต้องทำให้ชีวิตก้าวหน้าต่อไปเพื่อ ทำประโยชน์ให้แก่ตนเอง ศิษย์ สังคม และประเทศชาติ

9. วาจางาม คำพูดเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างประสบความสำเร็จ คำพูดที่ดีย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจ มีความมุ่งมั่นและส่งเสริมทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามถูกต้อง ครูต้องมีความเชื่อว่าการพูดที่ดีย่อมทำให้คนดีได้

10. รักความเป็นไทย สถาบันการศึกษาเป็นศูนย์กลางพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากร มนุษย์ที่สำคัญของประเทศชาติ ดังนั้น อาจารย์จึงต้องส่งเสริมพัฒนาเอกลักษณ์ไทย เพื่อให้ศิษย์ เป็นผู้ธำรงรักษาเอกลักษณ์ไทยไว้ โดยเฉพาะเรื่องของความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ควรช่วยกันสืบสาน ส่งเสริม และธำรงไว้ เพื่อให้เยาวชนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

นอกจากนั้น วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2541 : 67) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของครู อาจารย์ในระดับอุดมศึกษาว่ามีความแตกต่างจากครูระดับมัธยมศึกษา โดยเสนอเป็นทฤษฎี 9A ดังนี้

1. Attitude คือ ความศรัทธาในวิชาชีพครู จะต้องมีความคิดที่ดี เห็นว่าอาชีพครูมีความสำคัญที่สุดในการสร้างคนของประเทศชาติ ดังนั้น คนเป็นครูต้องให้ความรักความเมตตาซึ่งเป็นรากฐานสำคัญอย่างยิ่งของความเป็นครูและต้องตระหนักว่า อาชีพครูต้องรับผิดชอบชีวิตแต่ละคน ต้องพยายามสร้างคนให้เป็นคนดี ความศรัทธาในวิชาชีพครูตั้งอยู่บนพื้นฐานว่า ครูที่ดีต้องได้รับการเรียนรู้ ต้องได้รับวิธีการสอน การสอนเป็นศาสตร์ ต้องมีการพัฒนา การอบรมให้เขาเป็นครูที่ดี ครูทุกคนต้องมีศรัทธา มีเกียรติ ต้องเป็นพิมพ์ให้แก่คนรุ่นหลังเพื่อให้เด็กทำตามแบบอย่างที่ดี

2. Academic คือ รักวิชาการ ครูต้องรู้ศาสตร์วิชาครูในการถ่ายทอด ครูที่เก่งวิชาการ แต่ไม่ประสบความสำเร็จเพราะขาดทักษะการถ่ายทอด ครูต้องมีความรู้ สหสาขาวิชา รู้ศาสตร์ วิชาการ และรู้ศาสตร์ในการถ่ายทอดในการพัฒนาคน ดังนั้น คำว่าวิชาการของครู คือ 1) มีศาสตร์ที่จะสอน 2) มีศาสตร์การสอน 3) มีศาสตร์ในการพัฒนาคน

3. Advise คือ การแนะนำให้คำปรึกษา นักศึกษาทุกคนจะมีอาจารย์ที่ปรึกษา ฉะนั้น ครูที่ดีในมหาวิทยาลัยต้องให้คำปรึกษา ครูส่วนใหญ่ทำหน้าที่นี้แต่ไม่ครบถ้วน เพราะจะต้องแนะนำเรื่องอื่นด้วย เช่น แนะนำหลักสูตร การลงทะเบียน การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่เข้าห้องเรียนอย่างเดียว แต่เป็นการใช้ชีวิตในการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วย แนะนำอาชีพในอนาคต เช่น เตรียมตัวอย่างไรในการประกอบอาชีพในอนาคต โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 3 - 4 ควรจะได้รับการแนะนำว่าจะหางานอย่างไร ทำตัวอย่างไร ฝึกทักษะทางสังคม มีกิจกรรมร่วมกันของนักศึกษาในความดูแล ถ้าเห็นข้อบกพร่องจะได้ช่วยให้ผู้เรียนแก้ไขและปรับตัวได้ดีขึ้น

4. Assist คือ การให้ความช่วยเหลือ เช่น ช่วยให้เรียนสำเร็จได้เมื่อเกิดข้อบกพร่อง การจัดหาทุน การหาที่พัก ช่วยนิสิตนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จทุกคน
5. Advance คือ การไฝ่ความก้าวหน้า สร้างผลงานใหม่สู่ชุมชน ติดตามความก้าวหน้าในศาสตร์ของตนเอง ติดตามวิชาการตลอดเวลา
6. Achieve คือ การไฝ่สัมฤทธิ์ เวลาจะทำงานครูต้องสร้างเป้าหมายเพื่อนำเด็กไปสู่เป้าหมายที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
7. Associate คือ ทักษะที่เกี่ยวกับผู้อื่น เพื่อมีส่วนร่วมทำงาน ติดต่อกับผู้อื่นได้ ครูต้องฝึกทำงานกับผู้อื่นอย่างมาก เพราะครูมักจะถือว่าตนเองมีอำนาจ มีความเป็นผู้นำ ตัดสินความได้ บางครั้งมีนิสัยไม่เชื่อฟังคนอื่น ฉะนั้น เวลาครูพูดบางครั้งครูไม่ฟังคนอื่น ไม่ฟังนักศึกษาว่าเขาคิดอย่างไรต่อการสอนของครูหรือต่อการพัฒนา จึงต้องหัดฟังคนอื่นให้เป็น ฟังนักศึกษาว่าเขามีปัญหาอย่างไรจึงประพฤติปฏิบัติอย่างนั้น นอกจากนี้ ครูบางคนคิดว่าตัวเองมีงานมาก การร่วมกิจกรรมสังสรรค์ไม่เป็นประโยชน์เสียเวลาต่อความก้าวหน้าของตนและเสียรายได้ ดังนั้น ครูจะต้องใช้เวลาในการเสียไปให้แก่ผู้อื่นบ้าง
8. Appreciation คือ การชื่นชม ต้องรู้จักชื่นชมคนอื่น มองสิ่งที่ดีของผู้อื่น เช่น บางคนมีมรรยาทดีก็ได้รับการชื่นชม ครูบางคนมีอคติต่อเด็ก เช่น ชื่นชมต่อนักศึกษาบางคน แต่มีอคติต่อบางคน ครูบางคนอยู่ในศาสตร์สาขาหนึ่งแต่ดูถูกคนในสาขาอื่น เพราะฉะนั้นตรงนี้ต้องลดลง
9. Activity คือ การร่วมกิจกรรม ครูต้องแบ่งเวลาบางส่วนให้แก่กิจกรรมของนิสิตนักศึกษาและผู้อื่น

สรุป คุณลักษณะของครูอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ แม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน สามารถใช้ศิลปะวิทยาการหลายๆ ด้าน มีเทคนิควิธีสอนที่ดี ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้เข้ากับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้มีความมุ่งมั่น รู้จักยืดหยุ่นผ่อนปรน เชื่อมมั่นในตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม รักและศรัทธาต่อวิชาชีพ มุ่งพัฒนาทั้งผู้เรียนและตนเอง โดยการศึกษาหาความรู้ เพิ่มพูนทักษะวิชาการ กระบวนการเรียนการสอน ทั้งที่ศึกษาด้วยตนเองและการเข้ารับการอบรมสัมมนา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เพื่อนำมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คุณลักษณะด้านการสอน

ความสามารถด้านการสอนของครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลถึงประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียนนั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ครูจะต้องมีความรู้และมีวิธีการสอนที่หลากหลาย ให้ความสำคัญกับความแตกต่างด้านศักยภาพของผู้เรียน มีเทคนิควิธีสอนที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ได้ เพราะว่าการจะอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาการใดๆ ถ้า

ครูผู้สอนขาดความรู้ในวิชาการนั้นๆ ก็ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ได้ ดังที่นักวิชาการศึกษาได้แสดงความคิดเห็นไว้ ดังนี้

สาโรช บัวศรี กล่าวถึงแนวคิดใหม่ของอาชีพรูว่า วิชาครูหรืออาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Professional) ที่ต้องมีการฝึกหัดเพื่อให้ครูมีคุณลักษณะที่ดี โดยคุณลักษณะต่างๆ จะเกิดจากคำถามว่า ครูควรรู้อะไรบ้าง และครูควรทำอะไรได้บ้าง แต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2524 : 72-80)

1. ครูควรรู้อะไรบ้าง ได้แก่
 - 1.1 วิชาเพื่อความเสรี (liberal education) เป็นวิชาสามัญ
 - 1.2 วิชาเพื่อไว้ใช้สอน (teaching fields) ที่เรียกว่า วิชาเอก และวิชาโท
 - 1.3 วิชาชีพสำหรับครู (professional education) คือ วิชาการศึกษา ได้แก่
 - 1.3.1 ศาสตร์ทางสาระ (educational foundations and content)
 - 1.3.2 การศึกษาศาสตร์ทางวิธีวิธี ได้แก่ วิธีการวิจัยทางการศึกษา การวัดผล การศึกษา การวางแผนการศึกษา เป็นต้น
2. ครูควรรู้อะไรบ้าง มีมาตรฐานกว้าง ๆ 5 ประการ คือ
 - 2.1 เกี่ยวกับการสอน
 - 2.2 เกี่ยวกับการอบรม การแนะแนว และการปกครองผู้เรียน
 - 2.3 เกี่ยวกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
 - 2.4 เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีและความร่วมมือกับชุมชน
 - 2.5 เกี่ยวกับการเป็นครูชั้นวิชาชีพ

นอกจากนี้ ชนาธิป พรกุล (2543 : 6 - 7) เสนอแนวคิดถึงลักษณะครูที่ดีด้านความรู้เพิ่มเติมไว้ ดังนี้

1. มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาอย่างลุ่มลึก
2. ติดตามความก้าวหน้าในเทคนิควิธีสอน
3. เป็นนักจิตวิทยาการเรียนรู้
4. เป็นนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
5. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ

สอดคล้องกับพันธ์เพ็ญ หีบเพชร (2540 : 87) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนวิชาชีพระยะสั้นตามทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่ วิทยาลัยสารพัดช่างเขตภาคใต้ พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไปได้ ดังนั้น ครูจึงต้องมีความรู้ในวิชาที่จะสอนเป็นอย่างดี เพื่อที่จะถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ธีรศักดิ์ อัครบรร. (2544 : 17) ได้กล่าวว่า ครูจะต้องเป็นผู้ให้ความรู้ เป็นผู้ให้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้จุดไฟแห่งการเรียนรู้ ฉะนั้นครูจะต้องเป็นผู้รอบรู้ในเนื้อหาวิชา แดกฉานในทักษะและวิธีหาความรู้สมัยใหม่ และเป็นผู้มีหูตากว้างขวางเกี่ยวกับแหล่งความรู้ต่างๆ อีกทั้งเป็นนักจิตวิทยาชั้นดี สามารถกระตุ้นความใฝ่รู้ใฝ่เรียนให้ผู้เรียน

ดังกีกลิคแมน (Glickman. 1998 : 362) กล่าวว่า ครูที่ดี คือ การที่ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีส่วนร่วม มียุทธศาสตร์ในความร่วมมือในการเรียนและรู้จักผสมผสานวิธีการอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดผลกับผู้เรียนสูงสุด นอกจากนั้นยังสามารถสังเคราะห์วิธีการเรียน การสอนเพื่อสร้างสรรค์วิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ ได้อีกด้วย

ในขณะที่พาร์เค และสแตนฟอร์ด (สวัณน์ งามยิ่ง. 2547 : 35 ; อ้างอิงจาก Parkay & Stanford. 1992 : 20 - 21) กล่าวว่า ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นครูควรมีความสามารถดังนี้

1. วิเคราะห์และเข้าใจในความสามารถของผู้เรียน พื้นฐานทางวัฒนธรรม ความสำเร็จและความต้องการของผู้เรียน
2. ออกแบบการสอนตามความต้องการของผู้เรียนให้มีความเหมาะสมทั้งในด้านเครื่องมือ เครื่องใช้ เนื้อเรื่อง กิจกรรม รูปแบบการสอน และเป้าหมายในการสอน
3. มีวิธีการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวก หรืออำนวยความสะดวก หรือบริการให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างดี
4. จัดการชั้นเรียนเพื่อให้เกิดการสนับสนุนผลการเรียนการสอนได้
5. จัดการผู้เรียนให้มีความประพฤติ ให้เกิดการสร้างสรรค์ในบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน
6. จัดการสื่อสารในห้องเรียนให้เข้าใจเป็นวิชาการ เกิดความรู้สึที่ดี
7. ประเมินผลการเรียนเพื่อให้เกิดผลดีกับผู้เรียน
8. จัดลำดับหรืออ้าง หรือเทียบเคียงสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

นอกจากนี้ เมลเนอร์นี (สวัณน์ งามยิ่ง. 2547 : 41 ; อ้างอิงจาก Melnerney. 1998 :9 -16) ที่กล่าวถึงทักษะสำคัญในการสอนที่มีประสิทธิผล ดังนี้

1. สามารถนำเสนอความรู้ได้อย่างเหมาะสม
2. มีทักษะในการจัดการที่เป็นประโยชน์และเหมาะสม
3. มีความสามารถในการใช้คำถามกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. สามารถจัดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
5. มีการสอนเพื่อให้เกิดผลการเรียนอย่างแท้จริง
6. มีการใช้ยุทธศาสตร์การจูงใจที่เหมาะสม
7. มีการสังเกตและการประเมินการเรียนของผู้เรียน
8. มีวิธีการสื่อสารที่ดี เหมาะสม รู้สึกสนุก และอบอุ่น

ดังกีสมพงษ์ พละสุรีย์ (2543 : 67 - 93) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของครูในด้านการเรียนการสอนว่า ครูควรจะต้องดำเนินการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ครูและผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน โดยพิจารณาให้เท่าเทียมกับจุดประสงค์การเรียน เนื้อหาวิชา ผู้เรียน สภาพแวดล้อม และบริบทอื่นๆ ต่อไปนี้

1. การแสวงหาและใช้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน เพื่อวิเคราะห์
2. การเตรียมการสอนที่ดี
3. การแสดงความเมตตา และเอาใจใส่ผู้เรียน
4. การมอบหมายงานตามความถนัดและศักยภาพ
5. ร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมกับผู้เรียน
6. การสร้างจินตนาการและความคิดริเริ่ม
7. การจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มและรายบุคคล
8. นำวิธีการเรียนรู้จากธรรมชาติและสังคมไปใช้กับการจัดการเรียนการสอน
9. การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การทดลอง การค้นคว้าด้วยตนเอง
10. การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง บูรณาการสิ่งต่างๆ อย่างเหมาะสม
11. การเรียนรู้จากการดูงาน และเรียนงานจากผู้อื่น

สรุปว่า คุณลักษณะด้านการสอน หมายถึง ความสามารถของครูในการวางแผนการสอน ได้อย่างเหมาะสมเข้ากับเนื้อหาบทเรียน มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ชัดเจน เข้าใจ พื้นฐานของผู้เรียน ความต้องการของผู้เรียน เพื่อที่จะจัดรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับความ ต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุด รวมถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดศักยภาพในการเรียนรู้จากครูผู้สอนให้ได้มากที่สุด

คุณลักษณะด้านการนิเทศการสอน

การนิเทศการสอนเป็นการร่วมมือและประสานงานของบุคลากรทางการศึกษาในการ พัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู อันจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ กู๊ด (Good. 1973 : 574) กล่าวว่า การนิเทศการสอนคือความพยายามทุกอย่าง ของผู้ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษา ในการให้คำแนะนำครูหรือบุคคลอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้วิธีการเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอน ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพการศึกษา ช่วยในการพัฒนาครูและผู้เรียน ดังที่ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2538 : 35) ได้สรุปรูปแบบการนิเทศ การสอนไว้ ดังนี้

1. การนิเทศแบบตรวจตรา เป็นการนิเทศโดยคณะกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็น ผู้ตรวจสอบการสอน วัสดุอุปกรณ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จุดเน้นเบื้องต้นของ คณะกรรมการ เป็นการกำหนดขอบเขตการทำงานของครู ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการตรวจ การ ปฏิบัติ การนิเทศจึงตั้งอยู่บนฐานของการตรวจ ไม่เน้นการปรับปรุงการสอนของครู แต่พยายามที่จะ กำหนดผลการเรียนของผู้เรียน ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นครูจะได้รับการคาดหวังให้เป็นผู้ทำการ ปรับปรุงแก้ไข หรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่เหมาะสม ครูจะต้องเป็น ผู้รับผิดชอบต่อความสำเร็จของผู้เรียน

2. การนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ ได้เริ่มต้นในยุคปฏิวัติทางอุตสาหกรรม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการปรับปรุงหน่วยงาน การนิเทศแบบวิทยาศาสตร์มีความสำคัญต่อการนำมาใช้ในหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งผู้นำทางการศึกษาได้นำมาใช้เพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีการจัดสายการบังคับบัญชา แบ่งงานออกเป็นฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ และฝ่ายบุคลากร เป็นต้น ภารกิจที่สำคัญของการนิเทศเป็นการดูแลการทำงานของครูให้ทำงานให้ดีที่สุด การนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ในระยะแรกๆ มีลักษณะเป็นการให้คุณค่าต่อการทำงานของครู โดยการใช้แบบทดสอบมาตรฐานและการสอนโดยเน้นวัตถุประสงค์ของการสอนด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ การสอบและการประมาณค่า

3. การนิเทศแบบผู้นำประชาธิปไตย เป็นการใช้ความเป็นผู้นำอย่างชัดเจน การนิเทศแบบนี้จะเป็นรูปแบบหนึ่งของการเป็นผู้นำทางการศึกษา ผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีรูปแบบของความเป็นผู้นำทางการศึกษาอย่างสูงที่ใช้เทคนิคการทำงานร่วมกันแบบประชาธิปไตย การนิเทศแบบประชาธิปไตยมีวิวัฒนาการมาจากการใช้ความเป็นผู้นำแบบเผด็จการที่ยึดถือสถานศึกษาเป็นศูนย์กลาง และการนิเทศแบบตรวจสอบตามสู่การนิเทศโดยใช้ความเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานร่วมกัน เป็นการนิเทศที่คำนึงถึงธรรมชาติและความต้องการของครู ผู้นำจะทำงานร่วมกับครู ทำให้ครูมีความรู้สึกว่าเป็นบุคคลที่มีประโยชน์ มีความสำคัญต่อสถานศึกษา และมีความพึงพอใจ บรรยากาศของการนิเทศมีลักษณะเป็นประชาธิปไตย

4. การนิเทศแบบสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบพฤติกรรมการณ์การนิเทศการสอนโดยใช้ครูหัวหน้าหมวดวิชา หรือหัวหน้าแผนก หัวหน้าคณะที่ได้รับการยอมรับว่าประสบความสำเร็จในการสอนให้เป็นผู้ทำการนิเทศ ครูได้รับการพัฒนาความรู้ด้วยการวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน โดยใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์และกระบวนการกลุ่ม มีการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพและคณะทำงานในการนิเทศ มีการวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันกับสมาชิกในคณะทำงาน มีการนำผลการวิจัยและการประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการทำงานของครู มีการจำแนกการนิเทศเป็น 4 ลักษณะ คือ

- 1) นิเทศลักษณะการใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์หรือกระบวนการกลุ่ม
- 2) นิเทศลักษณะการแนะแนว
- 3) นิเทศลักษณะการจัดการพัฒนาหลักสูตร
- 4) นิเทศลักษณะการใช้ทีมการสอนในโรงเรียน

นอกจากนี้ เจริญศรี หมวดสง (2542 : 30 - 32) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศไว้ ดังนี้

1. หน้าที่ทั่วไป

1.1 ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดส่งนักศึกษาไปปฏิบัติงาน

1.2 เป็นผู้ประสานงานกับนิสิต ครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

1.3 อำนวยความสะดวกในการเดินทางไปประจำหน่วยและกลับของนิสิต

1.4 จัดทำเอกสาร คู่มือ และวารสารที่เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

1.5 จัดทำสวัสดิการให้แก่นิสิต เช่น การเงิน ทุนฉันทิ จดหมาย พัสดุ ยารักษาโรค การรักษาพยาบาล เครื่องใช้ และที่พัก

1.6 เป็นที่ปรึกษาของนิสิต

1.7 ควบคุมและจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้ในหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

1.8 สำรวจ พิจารณา คัดเลือก ขยาย และยุบหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

1.9 ควบคุมความประพฤติ ดูแลทุกข์สุข และความปลอดภัยให้แก่นิสิต

1.10 แนะนำนิสิตเกี่ยวกับงานบริการชุมชน

1.11 ศึกษารวบรวมสถิติ ข้อมูล และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการศึกษาของท้องถิ่นแก่คณาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครู และผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นทางในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

1.12 ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียนในการปรับปรุงโรงเรียนและพัฒนาท้องถิ่น

2. หน้าที่นิเทศการสอน

2.1 ให้คำแนะนำช่วยเหลือนิสิตในด้านการสอน การปกครองชั้น การจัดห้องเรียน การจัดกิจกรรม การปรับปรุงโรงเรียน และการพัฒนาชุมชน

2.2 สังเกตการสอนของนิสิต ช่วยเหลือ แนะนำ การแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ใน การสอน

2.3 แนะนำนิสิตเกี่ยวกับการจัดหา การทำและการเลือกใช้อุปกรณ์การสอนตลอดจน แหล่งวิชาในชุมชน

2.4 ตรวจ แนะนำ การทำบันทึกการสอน และโครงการสอน

2.5 วัดและประเมินผลการฝึกสอนของนิสิต

2.6 เป็นวิทยากรให้แก่ครูพี่เลี้ยงและนิสิต

2.7 แนะนำระเบียบปฏิบัติและวินัยของครู

2.8 จัดปฐมนิเทศเพื่อเตรียมตัวนิสิตให้พร้อมที่จะออกไปปฏิบัติงาน ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2.9 จัดสัมมนา และอบรมนิสิต ครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2.10 สาริตการสอน เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการสอน

2.11 แนะนำนิสิตฝึกสอน ครูพี่เลี้ยง และครูใหญ่ ในการนำนวัตกรรมทางการสอน มาใช้

2.12 แลกเปลี่ยนนโยบายและชี้แจงข้อสงสัย เกี่ยวกับโครงการประสบการณ์วิชาชีพให้กับ ผู้เกี่ยวข้องทราบ

ซึ่งกัญญา กำศิริพิมาน (2542 : 89) ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาการนิเทศภายในเพื่อ พัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์อาชีวศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคเหนือ พบว่า การจัดการนิเทศภายในยังไม่เป็นระบบตามที่ควรจะเป็น ดังนั้น สถานศึกษาและหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ควรมีการร่วมกันจัดให้มีการกำหนดการนิเทศภายในเป็นนโยบาย วางแผน กำหนดรูปแบบวิธีการ ชี้แจงให้ครูอาจารย์เข้าใจ และให้มีการช่วยเหลือ แนะนำ ทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

สรุปได้ว่า การนิเทศการสอน คือ การมุ่งพัฒนา ปรับปรุงการสอนของครูให้มีคุณภาพ เพื่อครูจะได้นำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับการคัดเลือกแล้วมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ

คุณลักษณะด้านการให้คำปรึกษา

การศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความแตกต่างจากการศึกษาในระดับอื่นๆ ฉะนั้น หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ อาจทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัวของนักศึกษา อันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนและการดำเนินชีวิต ประกอบกับความซับซ้อนของสังคมปัจจุบัน ทำให้ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ดังนั้น อาจารย์จึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยในด้านการเรียน การอบรมปมนิสัยเพื่อขจัดปัญหาหรือลดปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับนักศึกษา เกลโซและเฟรตซ์ (Gelso and Fretz. 1992 : 5) ได้กล่าวถึงการให้คำปรึกษาว่ามีบทบาทที่สำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

1. บทบาทด้านการปรับปรุงแก้ไข (remedial role) เป็นบทบาทในการช่วยเหลือบุคคลเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งอาจจะดำเนินการเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม การสอดแทรกโดยการปรับปรุงแก้ไข อาจทำรวมไปกับการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัว สังคม หรือจิตบำบัด จัดให้กับนักศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ในชีวิตได้ ซึ่งอาจเป็นปัญหาในเบื้องต้นของบุคลิกภาพหรือปัญหาที่ลึกซึ้งมากขึ้น ซึ่งอาจมีอยู่เป็นครั้งคราวหรือมีอยู่เป็นเวลานาน

2. บทบาทด้านการป้องกัน (preventive role) เป็นบทบาทที่นักจิตวิทยาการให้คำปรึกษาควรทำก่อนบทบาทด้านอื่น เพราะเป็นการกันล่อมไว้ล่วงหน้าก่อนจะเกิดความยุ่งยากขึ้นในอนาคต

3. บทบาทด้านการศึกษาและพัฒนา (educative and developmental role) เป็นบทบาทที่มีวัตถุประสงค์จะช่วยเหลือบุคคลแต่ละคนในการวางแผน เป็นการช่วยให้บุคคลค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนอีกประการหนึ่ง การจัดชั้นเรียนเพื่อฝึกทักษะต่างๆ ด้านการศึกษาของนักศึกษาในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์จะช่วยให้เป็นนักศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จะมีผลดีกว่าการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมการณ์เรียนให้มีประสิทธิภาพในภายหลัง

ลักษณะของการจัดบริการให้คำปรึกษาจะเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้ (ศิริลักษณ์ ห้าวหาญ. 2544 : 13 ; อ้างอิงจาก Kaformsin. 1985 : 41 - 42) ซึ่งอาจจัดบริการให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. บริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นบริการที่จะช่วยให้นักศึกษาได้วางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะให้บริการในด้านการวางแผนการดำเนินชีวิต การเลือกสาขาวิชา การให้ข้อมูลด้านอาชีพ และการทดสอบในด้านต่างๆ
 2. บริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษา เป็นบริการที่จะช่วยให้นักศึกษามีความรู้ในเรื่องการพัฒนาทักษะต่างๆ ด้านการเรียน การสร้างนิสัยที่ดีในการเรียน การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาการเรียน
 3. บริการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัว เป็นบริการที่จะช่วยนักศึกษาที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว ปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วทางสถาบันการศึกษาจะให้ความร่วมมือในกรณีที่ปัญหาไม่ซับซ้อนเกินไป
- และสงวน สุทธิเลิศอรุณ (2539 : 43) ได้เสนอแนะกิจกรรมที่ควรให้บริการให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

1. บริการให้คำปรึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่มในปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาด้านบุคลิกภาพ ปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาด้านการเรียน
2. ติดตามผู้เรียนหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว
3. จัดโครงการเพื่อแก้ไขและส่งเสริมด้านบุคลิกภาพ
4. บริการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองที่มาปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาของผู้เรียน
5. จัดส่งผู้เรียนไปรับบริการความช่วยเหลือ ณ หน่วยงานต่างๆ ในกรณีที่ไม่สามารถช่วยเหลือได้

จากการศึกษาของเทอเรนซินี แพสแคเรลลา และบรีมลิง (Terenzini, Pascarella, and Blimling. 1996 : 155) ได้ให้ข้อสรุปที่สอดคล้องกันว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ที่ประสบความสำเร็จในการสอน คือ ครูที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าพบนอกชั้นเรียน สอดคล้องกับศิริลักษณ์ ห้าวหาญ (2544 : 63) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการบริการให้คำปรึกษาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษากุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี พบว่า นักศึกษามีความต้องการบริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว และด้านสังคมอยู่ในระดับมาก ควรจัดให้มีการฝึกอบรมทักษะเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแก่ครูที่ทำหน้าที่คำปรึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านการให้คำปรึกษา เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในปัจจุบันนี้ โดยครูเป็นผู้วางแผนการดำเนินงานและเป็นที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาในด้านการเรียน การอบรมบ่มนิสัย จัดปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา โดยจัดบริการให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ เช่น ด้านอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านส่วนตัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะช่วยให้เป็นนักศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คุณลักษณะด้านการปฏิสัมพันธ์

การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่เป็นตัวแทนของการถ่ายทอดทางสังคม (agents of socialization on campus) เช่น อาจารย์ บุคลากรฝ่ายต่างๆ มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการพัฒนาตนเองของนักศึกษาทั้งในด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม ตลอดจนการพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ (Pascarella and Terenzini. 1991 : 162) การปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษากับครูผู้สอนมีความสำคัญยิ่ง ส่งผลให้ครูและนักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อกัน อันจะนำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ต่อกันทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความคุ้นเคยสนิทสนมเป็นกันเองระหว่างครูและนักศึกษาต่อไป (Feldman and Newcomb. 1970) การปฏิสัมพันธ์เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการสื่อสารแบบ 2 ทาง ซึ่งเป็นไปได้ทั้งการสื่อสารที่เกิดจากตัวผู้เรียนเองกับผู้สอน หรือกับผู้เรียนอื่น หรือกับเครื่องมือเทคโนโลยีการสื่อสารใดๆ ทำให้เกิดการโต้ตอบในรูปแบบต่างๆ อันจะนำไปสู่การทำให้เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติตามเป้าหมายการศึกษา (เสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต. 2547 : 51) ซึ่งการปฏิสัมพันธ์ (interaction) ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเป็นสิ่งสำคัญพอๆ กับการนำเสนอบทเรียน (presentation) ของผู้สอน เพราะทั้งคู่มีส่วนที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้น นอกจากผู้สอนต้องมีการนำเสนอที่ดีแล้ว ผู้สอนยังต้องรู้จักวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนด้วย เพื่อจะได้นำไปใช้และปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้น โดยมีองค์ประกอบที่จะช่วยสร้างการปฏิสัมพันธ์อันดีในห้องเรียน ดังนี้ (ต่อพงศ์ วรรณวาที. 2536 : 13)

1. สภาพห้องเรียน
2. ทัศนคติของผู้สอน
3. กลวิธีในการเรียกผู้เรียนให้มีส่วนร่วมมากที่สุด
4. การรอคำตอบเรียก
5. กลวิธีในการดำเนินการกับคำตอบที่ได้รับ
6. วิธีการตอบคำถามของผู้สอนเมื่อถูกถาม

นอกจากนี้ เคมป์และสเมลลี (Kemp and Smellie. 1989 : 276) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในส่วนของการสอนนั้นจะต้องมีความสามารถในการสื่อสาร โดยการประยุกต์ใช้หลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยา เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน ในระหว่างการเรียนรู้ เช่น การตั้งคำถาม การจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่เรียน การกระตุ้น การแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบกลุ่มและรายบุคคล

สรุชัย ลิกขาบัณฑิต (2541 : 1 - 2) ได้เสนอรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมการปฏิสัมพันธ์ 4 รูปแบบ คือ

1. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน (learner-to-instructor interaction) เป็นการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างการสอน โดยผู้สอนอาจตั้งประเด็นคำถามให้ผู้เรียนตอบ ผู้เรียนอาจถามคำถามที่ตนไม่เข้าใจ หรือผู้เรียนและผู้สอนอาจอภิปราย วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน

2. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน (learner-to-learner interaction) เป็นการปฏิสัมพันธ์ที่ผู้เรียนร่วมกันทำกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ในรูปแบบของการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสนทนา

3. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเทคโนโลยี (learner-to-technology interaction) เป็นการสัมพันธ์เพื่อการเสาะแสวงหาความรู้ โดยการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีการศึกษาต่างๆ เป็นต้นว่า การศึกษาเนื้อหาจากสื่อโดยใช้เครื่องมือเทคโนโลยีการศึกษาด้วยตนเอง การใช้คอมพิวเตอร์ ค้นหาความรู้ทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับเทคโนโลยี (instructor-to-technology interaction) เป็นการปฏิสัมพันธ์กับเครื่องมือเทคโนโลยีการศึกษาที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอน การออกแบบและผลิตบทเรียน เป็นต้น

สิ่งสำคัญที่จะช่วยสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ก็คือ ผู้สอนเอง ผู้สอนต้องมี “พฤติกรรมใส่ใจ” (Attending Behavior) ซึ่งรวมถึงแต่การฟังคำตอบ หรือคำถามผู้เรียนอย่างตั้งใจ การให้กำลังใจ และแรงเสริม เพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบ รวมถึงการพยายามทำให้ผู้เรียนทั้งชั้นใส่ใจ และให้ความสำคัญกับคำตอบของเพื่อนร่วมชั้น โดยผู้สอนอาจปฏิบัติดังต่อไปนี้เพื่อแสดงพฤติกรรมใส่ใจ (ต่อพงศ์ วรธนาภิ. 2536 : 14 - 15) ดังนี้

1. สบตากับผู้ตอบคำถาม เพื่อแสดงว่าสนใจกับคำตอบนั้น บางครั้งอาจกวาดสายตาไปรอบๆ เพื่อดูว่าผู้เรียนคนอื่นให้ความสนใจหรือไม่
2. ใช้กิริยาท่าทาง (nonverbal behavior) แสดงว่า เข้าใจหรือสับสน เช่น การผงกศีรษะขึ้นๆ การใช้สีหน้า หรือช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนตอบหรือพูดต่อไปโดยใช้สัญญาณมือ
3. ฟังอย่างตั้งใจ ไม่ควรขัดจังหวะผู้เรียนขณะตอบคำถาม ถึงแม้ว่าจะเห็นว่าคำตอบนั้นเริ่มจะออกนอกทางหรือผิดแล้ว เพราะถ้าปล่อยให้ผู้ตอบพูดจนจบ เขาอาจจะนึกได้เอง การที่ผู้สอนขัดจังหวะก่อนโดยฟังไม่จบความนั้น อาจจะเป็นการเข้าใจผิดของผู้สอนได้ เพราะคิดเอาเองว่าผู้ตอบจะตอบเช่นนั้นทั้งๆที่ไม่ใช่ บางครั้งการตอบผิดๆก็เป็นบทเรียนให้ผู้เรียนอื่นๆได้ดีพอๆกับการตอบถูกเช่นกัน นอกจากนั้นการขัดจังหวะจะไม่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศการปฏิสัมพันธ์เพราะหากเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ผู้เรียนอาจรู้สึกท้อถอยและหมดความพยายามที่จะตอบได้ สิ่งที่คุณสอนควรทำและฝึกให้ชิน คือ

3.1 หลังจากผู้เรียนตอบเสร็จแล้ว ผู้สอนควรใช้เวลาสักประมาณ 1 - 2 วินาที รอให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้ตอบจนครบใจความแล้ว และเพื่อให้แน่ใจว่าตนได้ฟังทุกข้อความแล้ว

3.2 หากคำตอบของผู้เรียนยาวมาก ๆ ผู้สอนอาจใช้คำพูดของตนเองเรียบเรียงถ้อยคำใหม่ (paraphrase) และเช็คกับผู้ตอบว่าถูกต้องหรือไม่ การทำเช่นนี้จะช่วยแสดงว่าผู้สอนกำลังสนใจฟังอยู่

3.3 ใช้คำตอบของผู้เรียนโยนเข้าสู่ประเด็นต่อไปหรือนำเข้าสู่คำถามต่อไป การทำเช่นนี้จะช่วยแสดงว่าผู้สอนกำลังฟังอยู่เช่นกัน

3.4 พยายามทำความเข้าใจกับคำตอบของผู้เรียน หากสงสัยควรขอให้ผู้ตอบอธิบายเพิ่มเติม

3.5 ฟังเนื้อหาของคำตอบทั้งหมด ไม่ใช่ฟังเพื่อจะคอยดูว่าผู้ตอบจะใช้ศัพท์เฉพาะสาขา (jargon) หรือไม่

3.6 ให้ความสนใจทั้งหมดกับผู้ตอบคำถามนั้น ไม่ใช่คิดว่าจะทำกิจกรรมใดต่อไป เช่น จะถามคำถามอะไรต่อดี หรือจะให้การบ้านดีไหม

จากการศึกษาของเทอเรนซินี แพลสแคเรลลา และบรีมลิง (Terenzini, Pascarella, and Blimling. 1996 : 155) ได้ให้ข้อสรุปที่สอดคล้องกันว่า ผู้สอนส่วนใหญ่ที่ประสบความสำเร็จในการสอน คือ ผู้สอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าพบนอกชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ยังเป็นการช่วยพัฒนานักศึกษาในด้านต่างๆ การที่นักศึกษามีการพัฒนาในด้านความรู้เพิ่มมากขึ้นนั้น เป็นเพราะนักศึกษามีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ หรือเพราะนักศึกษามีสัมพันธภาพส่วนตัวที่ดีกับอาจารย์ จึงส่งผลให้ศึกษามีการพัฒนาในด้านความรู้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเทอเรนซินี แพลสแคเรลลา และบรีมลิง มีความเห็นว่า หากพิจารณาในเชิงนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งแล้ว การปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาหรือไม่ ควรเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจน้อยกว่าการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนว่า สถาบันอุดมศึกษาจะส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์มีปฏิสัมพันธ์อันดีกับนักศึกษาได้อย่างไร ดังที่รูเพิร์ต และโฮล์มส์ (Rupert and Holmes. 1997 : 660 - 678) ที่กล่าวถึงประเด็นปัญหาในเชิงวิชาชีพและในด้านคุณธรรมจริยธรรมของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ซึ่งในด้านหนึ่งกล่าวถึงข้อดีและการสนับสนุนให้อาจารย์มีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษานอกชั้นเรียน แต่ในอีกด้านหนึ่งก็มีผู้กล่าวถึงปัญหาที่อาจนำไปสู่ความเกี่ยวพันทางอารมณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นธรรมในการพิจารณาตัดสินผลการเรียนของนักศึกษาได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของทาบาคนิค คีธ-สไปเกลและโป๊ป (Rupert and Holmes. 1997 : 663 ; citing Tabachnick, Keith-Spiegel and Pope. 1991) ที่พบว่า อาจารย์ร้อยละ 87 รับของกำนัลเล็กๆ น้อยๆ จากนักศึกษา ร้อยละ 86 เคยรับเชิญไปงานเลี้ยงสังสรรค์ของนักศึกษา ร้อยละ 73 เคยขอความช่วยเหลือจากนักศึกษา เช่น ขอดิรรถกลับบ้านด้วย ร้อยละ 55 เคยให้นักศึกษาขอยืมเงิน และที่น่าสนใจ คือ มีอาจารย์จำนวนมากถึงร้อยละ 60 ยอมรับว่า เคยตัดสินผลการเรียนโดยนำความรู้สึกชอบพอเป็นการส่วนตัวร่วมในการพิจารณาด้วย ปัญหาก็คือ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีอาจารย์ร้อยละ 63 ที่เห็นว่า การกระทำดังกล่าวข้างต้นผิดตามหลักจริยธรรม (unquestionably unethical) ร้อยละ 23 เห็นว่า อาจเป็นการกระทำที่ถูกต้องได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ และน้อยกว่าร้อยละ 2 ที่เห็นว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้อง ผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสลับซับซ้อนในปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาที่ยังไม่มีความชัดเจน และบ่งระดับความสัมพันธ์ที่เหมาะสม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา จึงถูกตั้งข้อสังเกตว่า ควรอยู่ภายในขอบเขตของการสอน การให้

คำปรึกษา (advisement) การเป็นครูพี่เลี้ยง (mentorship) หรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ภายในสถาบันฯ เท่านั้น

สรุปได้ว่า การปฏิสัมพันธ์เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยการสื่อสารแบบ 2 ทาง ที่เกิดจากตัวผู้เรียนเองกับผู้สอน หรือกับผู้เรียนอื่น ทำให้เกิดการโต้ตอบในรูปแบบต่างๆ อันจะนำไปสู่การทำให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามเป้าหมายของการศึกษา ซึ่งผู้สอนควรมีการนำเสนอที่ดี โดยต้องรู้จักวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้ดีขึ้น

คุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีเป้าหมายในการผลิตครูด้านศิลปะและศิลป์ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางค์และคีตศิลป์ทั้งไทย และสากล เพื่อให้เป็นผู้อนุรักษ์ สร้างสรรค์ พัฒนา ถ่ายทอดและเผยแพร่ศิลปะวัฒนธรรม ดังนั้น บัณฑิตจะต้องมีคุณลักษณะของความเป็นครูและความเป็นศิลปินที่ดี ดังที่อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ และจตุรงค์ มนตรีศาสตร์ (2525 : 323) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยว่า ควรเป็นครูที่มีทั้งความรู้ภาควิชาการ ได้แก่ วิชาการศึกษาและทฤษฎีศิลป์ ความชำนาญและภาคปฏิบัติด้านศิลปะ ซึ่งจะทำให้เป็น “นาฏศิลป์ชั้นครู” ที่มีความสามารถทางสมอง มีความสมบูรณ์ของร่างกาย และมีพรสวรรค์เป็นความสามารถเฉพาะตน ประกอบกันขึ้นเป็นอาจารย์นาฏศิลป์ที่ดี สร้างสรรค์งานให้กับศิลปะและการศึกษาของไทยให้เจริญยิ่งขึ้น ครูนาฏศิลป์ที่ดีย่อมบริบูรณ์ด้วยการศึกษาและมีคุณลักษณะที่เหมาะสมแก่การเป็นครู

4 ประการ คือ

1. ครูต้องอยากสอน
2. ครูต้องอยากเรียน
3. ครูต้องมีความรู้ในวิชาที่สอน
4. ครูต้องสอนเป็น

ดังที่พาณี สีสวย (2529 : 14) ได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของครูนาฏศิลป์ที่ดีว่า

1. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. มีความอดทน
3. รู้จักเร้าความสนใจผู้เรียน
4. มีความสามารถในการที่จะดึงความสนใจของผู้เรียนให้อยู่ในสภาพแวดล้อมของบทเรียน
5. มีความสุขุมรอบคอบ
6. มีความสามารถที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจในขณะที่เรียนและรู้สึกว่าคุณครูเป็นผู้ที่จะ

ช่วยเหลือตนได้

7. ยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น

นอกจากนี้ก็ต้องมีลักษณะของครูที่ดีประการอื่นๆ อีก เช่น มีความรู้ดี มีวิธีสอนดี มีความประพฤติและมีสุขภาพดี เป็นต้น บุคลิกภาพของครูนาฏศิลป์จะเด่นขึ้นอีกมาก ถ้าครูนาฏศิลป์เป็นผู้มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส รักเด็ก มีอารมณ์ขัน สามารถเข้าใจและนิยมชมชื่นกับอารมณ์ขันของผู้เรียนได้ เป็นผู้สามารถช่วยปรับปรุงสถานการณ์ที่ตึงเครียดได้ด้วยไหวพริบของตนให้เข้าสู่บรรยากาศแห่งความสนุกสนานได้ โดยครูนาฏศิลป์จะต้องมีความรักในวิชาศิลปะอย่างฝังใจและอุทิศตนเพื่อศิลปะโดยพยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ ในวงการศิลปะ หมั่นทบทวนหลักทฤษฎีและปฏิบัติ เข้าใจวิธีการที่จะปรับความรู้ของตนให้ทันสมัยอยู่เสมอ รู้จักดัดแปลงท่ารำให้ง่ายกว่าเดิมได้ตามกรณีที่เกิดขึ้น มีการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาและการเรียนรู้ของผู้เรียน ความต้องการ ความสนใจ วิธีเรียน การเจริญเติบโต และสนใจหาทางช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างไรบ้างจึงจะทำให้ให้เขาเหล่านั้นเป็นสุขและเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นต่อสังคม และได้สรุปว่าความรู้ทางทฤษฎีและความรู้ทางการปฏิบัติที่ครูนาฏศิลป์ต้องรู้ คือความรู้ทางด้านการรำ การร้องและดนตรี ความรู้ในทางวรรณคดี รู้จักใช้ภาษาและคำราชาศัพท์ต่างๆ ความรู้ทางขนบธรรมเนียมประเพณีของมนุษยชาติแต่ละยุค ความรู้เรื่องหลักและวิธีการจัดการแสดง วิธีแสดงและการจัดเวที นอกจากนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับการร้องรำทำเพลง ครูนาฏศิลป์ต้องมีความสนุกสนานกับกิริยาอาการของท่าทางงามๆ ที่ผู้เรียนเคลื่อนไหว ครูนาฏศิลป์ต้องรู้จักเลือกนำมาสอนได้ ต้องมีทักษะเกี่ยวกับจังหวะมีความสามารถพอที่จะเล่นเครื่องดนตรีง่ายๆ เช่น เครื่องประกอบจังหวะได้ รู้โน้ตเบื้องต้น อ่านทำนองเสนาะหรือขับร้องเพลงได้พอควร ที่สำคัญและจะขาดเสียมิได้สำหรับ ครูนาฏศิลป์ คือ จินตนาการสร้างสรรค์ ถ้าครูคนใดขาดสิ่งนี้แล้วจะนับว่าเป็นครูนาฏศิลป์ที่สมบูรณ์ไม่ได้ เพราะจะไม่สามารถเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนที่เต็มไปด้วยจินตนาการได้เลย การขาดแคลนจินตนาการสร้างสรรค์ของครูศิลปะจะมีผลต่อความล้มเหลวในการสอนด้วย ครูผู้สอนนาฏศิลป์ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องศึกษาและเตรียมการสอนอย่างดีก่อนเข้าสอนเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด พิจารณาตัวเองว่ามีความรู้ในเรื่องที่จะสอนมากน้อยเพียงใด วิธีการสอนแบบสาธิตเป็นวิธีที่เหมาะสมในการสอนนาฏศิลป์มากกว่าวิธีอื่นๆ การกำหนดวิธีการสอนนาฏศิลป์ไทยอาจลำดับขั้นตอนได้ ดังนี้ (อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ และจตุรงค์ มนตรีศาสตร์. 2525 : 320 - 322)

1. ขั้นตอนกำหนดบทเรียน ผู้สอนต้องทราบข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน เช่น ประวัติความเป็นมาของบทเรียนนั้นๆ การจำหรือรู้เพียงท่าทางและชื่อของบทฝึกหัดนาฏศิลป์เท่านั้นถือว่ายังไม่เพียงพอ สิ่งที่ต้องให้ผู้เรียนได้รู้ ได้แก่ ชื่อของบทเรียน เช่น ระเบียบดาบดั่งสั เพลงที่ขับร้องใช้เพลงอะไร หน้าพาทย์อะไรที่ใช้ประกอบการรำ เนื้อร้องที่ถูกต้องนั้นคืออย่างไร ต่อจากนั้นก็อธิบายถึงความเป็นมาของบทเรียนว่าเป็นบทเรียนที่อยู่ในเรื่องอะไร ใครแต่ง ใครเคยเล่นหรือรำมาแล้ว และทำไมคนดูจึงชอบการรำชุดนี้ เป็นต้น ถ้าเป็นการเล่นพื้นเมืองก็ต้องบอกถิ่นฐานและเชื้อชาติของเจ้าของการเล่นนั้น เล่นกันเมื่อไรทำไมจึงเล่นอย่างนั้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้ถ้าครูได้นำมาสอนใส่ไว้ในบทเรียน จะทำให้บทเรียนนาฏศิลป์แต่ละบทมีความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ข้อพึงระวังเกี่ยวกับความรู้ต่างๆ เหล่านี้ก็คือ ต้องไม่มากเกินไป จนผู้เรียนเห็นว่าน่าเบื่อหน่าย

ต่อสิ่งที่มีใช้การรำ เมื่อครูให้ผู้เรียนจดเนื้อร้องที่ถูกต้องแล้วก็ควรอธิบายลักษณะคำประพันธ์ ความหมายและคุณค่าของบทเรียนด้วย

2. ขั้นฟังเพลง ถ้าเป็นบทเรียนที่ต้องมีดนตรีประกอบก็ดำเนินการสอนขั้นที่ 2 คือ ให้ ฟังดนตรีจากอุปกรณ์การสอน คือ ระนาด หรือฉิ่ง หรือจากแถบบันทึกเสียงสักเที่ยวหนึ่งก่อน ใน ที่ยวที่ 2 ผู้สอนก็ชี้แจงให้เห็นว่า ตอนใดของบทเพลงเป็นตอนสำคัญหรือต้องให้ความสนใจเป็น พิเศษเพราะเป็นตอนที่จะต้องเปลี่ยนใหม่ หรือต้องหยุด หรือเตรียมตัวรำอีกจังหวะซึ่งเร็วกว่าครั้ง แรก เป็นต้น เมื่อเริ่มลงมือหัดจริง ๆ ครูก็คอยเตือนหรือคอยเน้นอีกครั้งหนึ่ง

3. ขั้นเตรียมรำ ถ้ามีอุปกรณ์การแสดงจะต้องใช้ก็แนะนำวิธีใช้ หรือวิธีถือ เช่น อาวุธ หรือผ้า หรือโคม ฯลฯ ให้ถูกต้องและสะดวกแก่การเรียน

4. ขั้นการสอนรำ ต้องบรรยายท่ารำ ท่าเต้น หรือการแปรแถว (ถ้าใช้นาฏยศัพท์ช่วย ก็จะช่วยเร็วขึ้น) ให้ทราบพอเป็นแนวทางแล้วสาธิตท่าที่ยากให้ดู จะสาธิตให้ดูทั้งหมดก่อนก็ได้ เมื่อลงมือฝึกจึงค่อยแบ่งเป็นตอนๆ ถ้ามีภาพท่ารำให้ผู้เรียนดูก็จะเพิ่มความเข้าใจ และทำให้ผู้เรียน สนใจมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ในการดำเนินการสอนครูต้องเป็นผู้สังเกตที่ดี หากจุดอ่อนที่เป็นสาเหตุให้ผู้เรียนรำ ไม่ดี ครูอาจต้องรื้อหน้า ในตอนนี้เป็นตอนที่ครูจะต้องนำความรู้และประสบการณ์มาใช้เป็นอย่างดี มาก เช่น ให้ทำท่าช้าๆ แล้วเร็วขึ้น หรือทำเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งของท่ารำ เช่น เท้า มือ การ เอียงคอ การก้าวเท้า เป็นต้น ในระหว่างการสอน ครูต้องคอยแก้ไขแนะนำ หรือเตือนเรื่องระยะ แถว จังหวะและท่ารำ ถ้าจำเป็นอาจต้องมีการแก้ไขท่ารำให้งามขึ้น หรืออาจต้องใช้ศัพท์แทน เช่น จ้ม แทนความหมายของคำว่าจีบคว่ำ เป็นต้น

ดังที่จรณา สุนทรานนท์ (2537 : 99) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิต วิทยาลัยนาฏศิลป์ ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ บัณฑิต และผู้บังคับบัญชา พบว่า ด้าน ความเป็นครู ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า บัณฑิตควรมีลักษณะทางวิชาชีพด้านความเป็นครูโดยส่วนรวมใน ระดับมากที่สุด โดยสามารถนำความรู้ทั้งวิชาการศึกษา ทฤษฎีมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ด้วย ความชำนาญ จนผู้เรียนสามารถสืบสานงานศิลปะได้ สามารถใช้สื่อการสอนมาประกอบ การ ถ่ายทอดศิลปะจนผู้รับเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความ ชำนาญในศาสตร์แล้ว ยังต้องมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาทั้งทฤษฎี และปฏิบัติ ให้กับนักศึกษา ประกอบกับการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ทำใ้ นักศึกษาสามารถต่อยอดองค์ความรู้ นำไปพัฒนา สืบสาน เพื่อสร้างงานศิลปะ และนวัตกรรมต่อไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทและหน้าที่ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สรุปได้ดังนี้ (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.2548 : 23 - 26) ในอดีต งานศิลปวัฒนธรรมทั้งด้านนาฏดุริยางคศิลป์ และช่างศิลป์ ได้รับการอุปถัมภ์อยู่ภายใต้พระบารมีของพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ หรือได้รับการอนุเคราะห์จากขุนนางผู้ใหญ่ คหบดี รวมทั้งนักบวช ต่อมาเมื่อมีการสถาปนากรมศิลปากรขึ้นเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบทอด สร้างสรรค์ และพัฒนา ศิลปวัฒนธรรม จึงได้จัดตั้งสถานศึกษาด้านนาฏดุริยางค์ ใช้ชื่อว่า โรงเรียนดุริยางคศาสตร์ ซึ่งต่อมา เปลี่ยนเป็นโรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์ โรงเรียนสังกัดศิลป์ โรงเรียน นาฏศิลป์ และวิทยาลัยนาฏศิลป์ ตามลำดับ ส่วนการจัดการศึกษาด้านช่างศิลป์ ได้จัดตั้ง สถานศึกษาในชื่อโรงเรียนประณีตศิลป์ และเป็นวิทยาลัยช่างศิลป์ ต่อมาตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2541 มีการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สถาบันอุดมศึกษาในสังกัด กรมศิลปากร ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2541 เป็นการยกระดับการศึกษาเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมให้สูงขึ้นถึงระดับปริญญา และ อาศัยความตามกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม พ.ศ. 2545 ทำให้วิทยาลัยนาฏศิลป์และวิทยาลัยช่างศิลป์ ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั้ง 15 วิทยาลัยมารวมอยู่ ด้วย ส่งผลให้สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาด้านศิลป วัฒนธรรมของกรมศิลปากร

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นนามพระราชทานที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานแก่สถาบัน ซึ่งหมายถึง สถาบันผลิตบัณฑิตทางศิลปะแห่งความ เจริญ เป็นการยกระดับการศึกษาด้านดุริยางคศิลป์และช่างศิลป์ เพื่อนำศิลปะมาพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ

ปรัชญาการศึกษา

สถาบันมีปรัชญาการศึกษาระบุว่า “สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษาด้าน ศิลปะที่มุ่งสร้างสรรค์ศาสตร์แห่งศิลป์ ผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางศิลปะควบคู่คุณธรรม เพื่อ ผดุงรักษา และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ”

พันธกิจ/หน้าที่

1. จัดการศึกษาด้านช่างศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ทั้งไทยและสากล และ ศิลปวัฒนธรรมในระดับปริญญาหรือต่ำกว่าปริญญา
2. จัดการอบรม วิจัย ส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง และให้บริการทางวิชาการ ด้านช่างศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ทั้งไทยและสากล
3. ทำนุบำรุง รักษา ฟื้นฟู และให้การศึกษาค้นคว้าศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดุริยางค์ศิลป์ กิตศิลป์ ทั้งไทยและสากล

4. ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

5. ปฏิบัติงานร่วมกัน หรือสนับสนุนการปฏิบัติการของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

การดำเนินงานตามพันธกิจ

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีพันธกิจ ดังต่อไปนี้ (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.2548 : 23 - 26)

1. การจัดการศึกษา

ปัจจุบันสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้เปิดสอนในระดับปริญญาตรีและปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) หลักสูตรศิลปบัณฑิต (ศ.บ.) และศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) ใน 3 คณะวิชา คือ คณะศิลปวิจิตร คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษา จำนวน 25 หลักสูตร โดยคณะศิลปวิจิตรเรียนที่วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษาเรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ และได้เปิดเครือข่ายห้องเรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภูมิภาคอีก 9 แห่ง เป็นหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (ครู 5 ปี) โดยมีโครงสร้างหลักสูตรตามสำนักงานคณะกรรมการสำนักงานการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการทั้งหลักสูตรต่อเนื่องและหลักสูตร 4 - 5 ปี ดังนี้

คณะศิลปวิจิตร มีหน้าที่ผลิตศิลปิน ประกอบด้วย 3 ภาควิชา

1) ภาควิชาศิลป์ไทย

- แขนงวิชาการออกแบบศิลปะสถาปัตยกรรมไทย
- แขนงวิชาจิตรกรรมไทย
- แขนงช่างสิบหมู่ (ช่างรัก)
- แขนงวิชาช่างสิบหมู่ (ช่างเขียน)

2) ภาควิชาศิลปกรรม

- สาขาวิชาจิตรกรรม
- สาขาวิชาประติมากรรม
- สาขาวิชาภาพพิมพ์
- สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

3) ภาควิชาการออกแบบ

- วิชาการออกแบบตกแต่งภายใน

ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถไปเป็นศิลปินอิสระ ลูกจ้างหน่วยงานเอกชน รับราชการ เป็นอาจารย์ หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

คณะศิลปนาฏดุริยางค์ มีหน้าที่ผลิตศิลปิน ประกอบด้วย 2 ภาควิชา

1) ภาควิชานาฏศิลป์

- สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย

2) ภาควิชาดุริยางคศิลป์

- สาขาวิชาดนตรีไทย
- สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย

ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพอิสระ นักออกแบบเครื่องแต่งกาย ออกแบบชุดการแสดง ช่างแต่งหน้านักแสดง ครูสอนศิลปะในระดับอุดมศึกษา รับราชการ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เฉพาะงาน

คณะศิลปศึกษา มีหน้าที่ผลิตครูสอนศิลปะ ประกอบด้วย 2 ภาควิชา

1) ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา

- สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา
- สาขาวิชานาฏศิลป์สากลศึกษา

2) ภาควิชาดุริยางคศิลป์ศึกษา

- สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
 - แขนงวิชาดนตรีไทย
 - แขนงวิชาคีตศิลป์ไทย
- สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา
 - แขนงวิชาดนตรีสากล
 - แขนงวิชาคีตศิลป์สากล

ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพครูสอนศิลปะในการศึกษาทุกระดับ เป็นศิลปินอิสระด้านการแสดง รับราชการ หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

การวิจัย

ในฐานะที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษา จึงต้องส่งเสริมและพัฒนาการวิจัย เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน สถาบันฯ มีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรของสถาบันทำงานวิจัย โดยกำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องทำศิลปะนิพนธ์ก่อนสำเร็จการศึกษา และให้จัดสรรเงินงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อสนับสนุนคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในการทำงานวิจัย ทั้งนี้ เพื่อสร้างองค์ความรู้นำไปสู่ความเป็นเลิศด้านศิลปวัฒนธรรมต่อไป

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมโดยตรง ดังนั้น หน้าที่สำคัญ คือ การทำนุบำรุง รวมทั้งการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้ดำรงอยู่ต่อไป หลักสูตรและกิจกรรมของสถาบันจึงมุ่งปลูกฝังและเสริมสร้างให้มีความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม โดยสนับสนุน ส่งเสริมให้นักศึกษาส่งผลงานศิลปกรรมการแสดง นาฏศิลป์ ดนตรี เข้าประกวดในโอกาสต่างๆ ได้รับรางวัลมาหลายรางวัล นอกจากนี้ ได้จัด

กิจกรรมแสดงและร่วมแสดงกับสำนักสังคีต วิทยาลัยนาฏศิลป์ เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การบริการทางวิชาการแก่สังคม

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้จัดบริการด้านศิลปะแก่สังคม โดยจัดอบรมระยะสั้นแก่นักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป คณาจารย์ของสถาบันได้รับเชิญเป็นวิทยากร อาจารย์พิเศษ กรรมการและที่ปรึกษาในด้านศิลปะแก่หน่วยงานอื่น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพองค์ประกอบสำคัญ คือ ครูผู้สอน โดยเฉพาะในสถาบันพัฒนาครู ผู้สอนควรมีคุณลักษณะที่เหมาะสมทั้งด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์ ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และบรรลุตามเป้าหมายในการจัดการศึกษาของสถาบันฯ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ และดำเนินการดังนี้ คือ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน ผู้บริหารจำนวน 11 คน ครูผู้สอนจำนวน 24 คน และนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คณะศิลปศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ชั้นปีที่ 2 - 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 345 คน รวมทั้งสิ้น 388 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยนี้ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูในสถาบันอุดมศึกษา และคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย

2. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของไลเคิร์ท (Likert, 1932 : 1 - 55)

3. นำข้อมูลจากข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในด้านการสอน 14 ข้อ ด้านการนิเทศการสอน 14 ข้อ ด้านการให้คำปรึกษา 12 ข้อ และด้านการปฏิสัมพันธ์ 10 ข้อ รวมเป็นข้อคำถามทั้งสิ้น 50 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

5. แก้ไขและปรับปรุงแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทฯ แนะนำแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาแล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทฯ

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทฯ ไปทดลองใช้ (Try - Out) โดยเก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ร้อยละ 27 ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำแล้วใช้การทดสอบที (t-test) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าที่ ตั้งแต่ 1.761 ขึ้นไป ไว้ใช้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ได้ข้อคำถามทั้งสิ้น 50 ข้อ

7. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1984 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98 (ภาคผนวก ง.)

8. นำแบบสอบถามเสนอกรรมการควบคุมปริญญาโทฯ เพื่อให้ความเห็นชอบแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ลักษณะของเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ชั้นปี โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนไว้ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยไว้ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยมีคุณลักษณะในเรื่องดังกล่าวเหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าครุครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยมี คุณลักษณะในเรื่องดังกล่าวเหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าครุครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยมี คุณลักษณะในเรื่องดังกล่าวเหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าครุครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยมี คุณลักษณะในเรื่องดังกล่าวเหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าครุครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย มีคุณลักษณะในเรื่องดังกล่าวเหมาะสมน้อย ที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงอธิการสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อขอความร่วมมือและอนุญาตให้นักศึกษา คณะศิลปศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ชั้นปีที่ 2 – 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้
2. นำหนังสือตามข้อ 1 พร้อมด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปขอความร่วมมือกับนักศึกษาคณะศิลปศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ชั้นปีที่ 2 – 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์จากโปรแกรมสำเร็จรูป แบบสอบถามที่ส่งไป 388 ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ 388 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครุครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้าน

การสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์ และโดยรวม โดยการวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในแต่ละด้านและโดยรวม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

4. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน โดยทดสอบที (t-test)

5. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ โดยทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรชั้นปี ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพแบบสอบถาม

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discrimination Power) โดยใช้การทดสอบที (t – test) (Ferguson. 1981 : 180)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1984 : 61)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบที (t – test)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe') (Ferguson. 1981 : 190)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean squares)
p	แทน	ความน่าจะเป็นที่สถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและแบ่งการนำเสนอผลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 1 - 2

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน) n = 43	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
ผู้เชี่ยวชาญ	8	18.6
ผู้บริหาร	11	25.6
ครูผู้สอน	24	55.8
รวม	43	100.0
2. เพศ		
ชาย	19	44.2
หญิง	24	55.8
รวม	43	100.0
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	18	41.9
ปริญญาโท ขึ้นไป	25	58.1
รวม	43	100.0
4. ประสบการณ์ในการสอน		
6 – 10 ปี	29	67.4
มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	14	32.6
รวม	43	100.0

จากตาราง 1 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน (ร้อยละ 55.8) เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.8) มีวุฒิปริญญาโทขึ้นไป (ร้อยละ 58.1) และมีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 6 – 10 ปี (ร้อยละ 67.4)

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน) n = 345	ร้อยละ
1. เพศ		
เพศชาย	119	34.5
เพศหญิง	226	65.5
รวม	345	100.0
2. ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 2	156	45.2
ชั้นปีที่ 3	107	31.0
ชั้นปีที่ 4	82	23.8
รวม	345	100.0

จากตาราง 2 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65.5) และเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 45.2)

ตอนที่ 2 ศึกษาทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 3 – 12

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน

คุณลักษณะของครูผู้สอน นาฏศิลป์ไทย	n = 388											
	ผู้เชี่ยวชาญ (n = 8)			ผู้บริหาร (n = 11)			ครูผู้สอน (n = 24)			นักศึกษา (n = 345)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการสอน	4.59	0.22	มากที่สุด	4.66	0.12	มากที่สุด	4.37	0.35	มาก	3.35	0.80	ปานกลาง
ด้านการนิเทศการสอน	4.71	0.13	มากที่สุด	4.69	0.14	มากที่สุด	4.35	0.31	มาก	3.35	0.85	ปานกลาง
ด้านการให้คำปรึกษา	4.71	0.16	มากที่สุด	4.66	0.14	มากที่สุด	4.40	0.40	มาก	3.29	0.87	ปานกลาง
ด้านการปฏิสัมพันธ์	4.66	0.12	มากที่สุด	4.62	0.13	มากที่สุด	4.36	0.38	มาก	3.48	0.90	ปานกลาง
รวม	4.67	0.12	มากที่สุด	4.66	0.11	มากที่สุด	4.37	0.30	มาก	3.36	0.79	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหาร มีความเห็นว่า คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน
นาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการสอน เป็นรายชื่อ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการสอน	ผู้เชี่ยวชาญ (n = 8)			ผู้บริหาร (n = 11)			ครูผู้สอน (n = 24)			นักศึกษา (n = 345)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน	4.38	0.52	มาก	4.64	0.51	มากที่สุด	4.58	0.50	มากที่สุด	3.50	.92	มาก
2. มีการวัดผลการเรียนรู้ก่อนทำการสอนเพื่อ เข้าใจพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.64	0.51	มากที่สุด	4.54	0.66	มากที่สุด	3.21	1.02	ปานกลาง
3. นำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้สอนในวิชา นาฏศิลป์ไทย	4.13	0.84	มาก	4.64	0.51	มากที่สุด	4.42	0.65	มาก	2.89	1.11	ปานกลาง
4. สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนภาค ทฤษฎี	4.50	0.54	มากที่สุด	4.73	0.47	มากที่สุด	4.21	0.78	มาก	3.01	1.09	ปานกลาง
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีได้ เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.73	0.47	มากที่สุด	4.21	0.88	มาก	3.11	1.05	ปานกลาง
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติได้ เหมาะสม	4.38	0.52	มาก	4.45	0.52	มาก	4.42	0.83	มาก	3.44	1.02	ปานกลาง
7. นำประสบการณ์ต่างๆมาประกอบ การสอน	4.75	0.46	มากที่สุด	4.73	0.47	มากที่สุด	4.00	0.72	มาก	3.49	1.07	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการสอน	ผู้เชี่ยวชาญ (n = 8)			ผู้บริหาร (n = 11)			ครูผู้สอน (n = 24)			นักศึกษา (n = 345)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8. จัดประสบการณ์ความรู้ด้านการรำร้องและดนตรี ให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	4.75	0.46	มากที่สุด	4.64	0.51	มากที่สุด	4.54	0.51	มากที่สุด	3.58	1.12	มาก
9. ให้ความรู้ทางวรรณคดี การใช้ภาษาและคำราชาศัพท์ต่างๆ ในวิชานาฏศิลป์ไทย	4.88	0.35	มากที่สุด	4.73	0.47	มากที่สุด	4.50	0.59	มากที่สุด	3.55	1.01	มาก
10. การนำหลักวิชาเกี่ยวกับการจัดการแสดงและการจัดเวทีมาสอน	4.38	0.52	มาก	4.45	0.52	มาก	4.42	0.65	มาก	3.45	1.03	ปานกลาง
11. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎี อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน	4.75	0.46	มากที่สุด	4.45	0.69	มาก	4.38	0.71	มาก	3.34	1.03	ปานกลาง
12. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน	4.50	0.54	มากที่สุด	4.82	0.41	มากที่สุด	4.33	0.96	มาก	3.39	1.02	ปานกลาง
13. วัดและประเมินผลการเรียนด้านทฤษฎีตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา	4.63	0.52	มากที่สุด	4.82	0.41	มากที่สุด	4.38	0.65	มาก	3.48	1.05	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย	ผู้เชี่ยวชาญ (n = 8)			ผู้บริหาร (n = 11)			ครูผู้สอน (n = 24)			นักศึกษา (n = 345)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	S.D.	ระดับ	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
14. วัดและประเมินผลการเรียนด้านปฏิบัติตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา	4.25	0.46	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด	4.29	0.75	มาก	3.46	0.99	ปานกลาง
รวม	4.59	0.22	มากที่สุด	4.66	0.12	มากที่สุด	4.37	0.35	มาก	3.35	0.80	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อที่ 1 เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน ข้อ 3 นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้สอนในวิชานาฏศิลป์ไทย ข้อ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติได้เหมาะสม ข้อ 10 การนำหลักวิชาเกี่ยวกับการจัดการแสดงและการจัดเวทีมาสอน และข้อ 14 วัดและประเมินผลการเรียนด้านการปฏิบัติตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติได้เหมาะสม ข้อ 10 การนำหลักวิชาเกี่ยวกับการจัดการแสดงและการจัดเวทีมาสอน และข้อ 11 ใช้วิธีการวัดและประเมินผลด้านทฤษฎีอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 1 เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน ข้อ 2 มีการวัดผลการเรียนรู้ก่อนทำการสอนเพื่อเข้าใจพื้นฐานของผู้เข้าเรียนแต่ละคน ข้อ 8 จัดประสบการณ์ความรู้ด้านการรำ ร้อง และดนตรีให้ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ และข้อ 9 ให้ความรู้ทางวรรณคดีการใช้ภาษาและคำราชาศัพท์ต่างๆ ในวิชานาฏศิลป์ไทย ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่า คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 1. เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน ข้อ 8 จัดประสบการณ์ความรู้ด้านการรำร้องและดนตรีให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และข้อ 9. ให้ความรู้ทางวรรณคดี การใช้ภาษาและคำราชาศัพท์ต่างๆ ในวิชานาฏศิลป์ไทย ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน
นาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการนิเทศการสอน เป็นรายชื่อ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการนิเทศการสอน	ผู้เชี่ยวชาญ (n = 8)			ผู้บริหาร (n = 11)			ครูผู้สอน (n = 24)			นักศึกษา (n = 345)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
15.กำหนดเป้าหมายของการนิเทศการสอนที่ชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.64	0.51	มากที่สุด	4.67	0.64	มากที่สุด	3.41	1.02	ปานกลาง
16.ใช้หลักวิชาในการนิเทศการสอน	4.50	0.54	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด	3.38	0.71	ปานกลาง	3.32	.95	ปานกลาง
17.มีทักษะและความชำนาญในการนิเทศการสอน	4.63	0.52	มากที่สุด	4.82	0.41	มากที่สุด	4.33	0.64	มาก	3.43	1.03	ปานกลาง
18.ใช้หลักจิตวิทยาในการนิเทศการสอน	4.75	0.46	มากที่สุด	4.82	0.41	มากที่สุด	4.29	0.69	มาก	3.28	1.05	ปานกลาง
19.ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการพัฒนาการปฏิบัติงาน ฝึกสอน	4.88	0.35	มากที่สุด	4.73	0.47	มากที่สุด	4.29	0.55	มาก	3.43	1.07	ปานกลาง
20.ถ่ายทอดประสบการณ์นิเทศการสอนให้กับนักศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.82	0.41	มากที่สุด	4.17	0.96	มาก	3.39	1.07	ปานกลาง
21.เอาใจใส่และดูแลการปฏิบัติงานฝึกสอนของนักศึกษา	4.75	0.46	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด	4.42	0.78	มาก	3.32	1.08	ปานกลาง
22. มีการประสานงานระหว่างสถาบันกับโรงเรียน	4.13	0.35	มาก	4.64	0.51	มากที่สุด	4.29	0.69	มาก	3.28	1.13	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการนิเทศการสอน	ผู้เชี่ยวชาญ (n = 8)			ผู้บริหาร (n = 11)			ครูผู้สอน (n = 24)			นักศึกษา (n = 345)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
23. มีการประสานงานระหว่างอาจารย์นิเทศก์ กับ อาจารย์ พี่เลี้ยง	4.63	0.52	มากที่สุด	4.91	0.30	มากที่สุด	4.50	0.72	มากที่สุด	3.26	1.07	ปานกลาง
24. มีการประชุมปฐมนิเทศก่อนนักศึกษาออก ฝึกสอน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.36	0.51	มาก	4.50	0.59	มากที่สุด	3.36	1.09	ปานกลาง
25. มีการจัดประชุมระหว่างการฝึกสอน	4.50	0.54	มากที่สุด	4.82	0.41	มากที่สุด	4.12	0.74	มาก	3.21	1.08	ปานกลาง
26. มีการจัดประชุมปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้น การฝึกสอน	4.75	0.46	มากที่สุด	4.82	0.41	มากที่สุด	4.38	0.50	มาก	3.30	1.12	ปานกลาง
27. ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาเกิดปัญหา ระหว่างการ ฝึกสอน	4.75	0.46	มากที่สุด	4.82	0.41	มากที่สุด	4.42	0.65	มาก	3.48	1.06	ปานกลาง
28. ประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาอย่าง ยุติธรรม	4.63	0.52	มากที่สุด	4.45	0.52	มาก	4.13	0.61	มาก	3.39	1.07	ปานกลาง
รวม	4.71	0.13	มากที่สุด	4.69	0.14	มากที่สุด	4.35	.031	มาก	3.35	.85	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการนิเทศการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อที่ 22 มีการประสานงานระหว่างสถาบันกับโรงเรียนที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการนิเทศการสอนเป็นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับกับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 24 มีการประชุมปฐมนิเทศก่อนนักศึกษาออกฝึกสอน และข้อ 28 ประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาอย่างยุติธรรม ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการนิเทศการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 15 กำหนดเป้าหมายของการนิเทศการสอนที่ชัดเจน ข้อ 23 มีการประสานงานระหว่างอาจารย์นิเทศกับอาจารย์พี่เลี้ยง และข้อ 24 มีการประชุมปฐมนิเทศนักศึกษาออกฝึกสอน ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการนิเทศการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการให้คำปรึกษา เป็นรายข้อ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการให้คำปรึกษา	ผู้เชี่ยวชาญ (n = 8)			ผู้บริหาร (n = 11)			ครูผู้สอน (n = 24)			นักศึกษา (n = 345)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
29. ให้ข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ แก่นักศึกษา	4.88	0.35	มากที่สุด	4.64	0.51	มากที่สุด	4.58	0.65	มากที่สุด	3.34	1.05	ปานกลาง
30. ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ใน การเรียน	4.88	0.35	มากที่สุด	4.73	0.47	มากที่สุด	4.29	0.69	มาก	3.48	1.08	ปานกลาง
31. ให้คำปรึกษาในการวางแผนการเรียน	4.50	0.54	มากที่สุด	4.82	0.41	มากที่สุด	4.54	0.66	มากที่สุด	3.37	1.07	ปานกลาง
32. ให้คำปรึกษาในการเลือกแผนการเรียนที่ ตรงตามความถนัดของนักศึกษา	4.88	0.35	มากที่สุด	4.45	0.52	มากที่สุด	4.42	0.65	มาก	3.45	1.06	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการให้คำปรึกษา	ผู้เชี่ยวชาญ (n = 8)			ผู้บริหาร (n = 11)			ครูผู้สอน (n = 24)			นักศึกษา (n = 345)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
33. ให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวของนักศึกษา	4.63	0.52	มากที่สุด	4.45	0.52	มากที่สุด	4.46	0.66	มาก	3.17	1.12	ปานกลาง
34. แนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับ นักศึกษา	4.38	0.52	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด	4.21	0.78	มาก	3.27	1.03	ปานกลาง
35. ติดตามผลนักศึกษาหลังจากรับคำปรึกษา ไปแล้ว	5.00	0.00	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด	4.33	0.57	มาก	3.17	1.06	ปานกลาง
36. แนะนำเกี่ยวกับการรับงานการแสดงจาก ภายนอก	4.88	0.35	มากที่สุด	4.64	0.51	มากที่สุด	4.58	0.65	มากที่สุด	3.23	1.09	ปานกลาง
37. จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร และ แผนการเรียนของนักศึกษา	4.13	0.35	มาก	4.82	0.41	มากที่สุด	4.58	0.58	มากที่สุด	3.23	1.08	ปานกลาง
38. จัดทำข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	4.75	0.46	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด	4.25	0.79	มาก	3.19	1.03	ปานกลาง
39. ชี้ข้อบกพร่องในการแสดงนาฏศิลป์	4.63	0.52	มากที่สุด	4.73	0.47	มากที่สุด	4.46	0.78	มาก	3.32	1.09	ปานกลาง
40. จัดหาเอกสารความรู้เพิ่มเติมให้กับ นักศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.82	0.41	มากที่สุด	4.12	0.68	มาก	3.20	1.09	ปานกลาง
รวม	4.71	0.16	มากที่สุด	4.66	0.14	มากที่สุด	4.40	0.40	มาก	3.29	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการให้คำปรึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 34 แนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้กับนักศึกษาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการให้คำปรึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการให้คำปรึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 29 ให้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ แก่นักศึกษา ข้อ 31 ให้คำปรึกษาในด้านการวางแผนการเรียน ข้อ 36 แนะนำเกี่ยวกับงานรับการแสดงจากภายนอก และข้อ 37 จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและแผนการเรียนของนักศึกษา ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนนักศึกษา มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการให้คำปรึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการปฏิสัมพันธ์ เป็นรายข้อ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการปฏิสัมพันธ์	ผู้เชี่ยวชาญ (n = 8)			ผู้บริหาร (n = 11)			ครูผู้สอน (n = 24)			นักศึกษา (n = 345)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
41. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูสอนวิชาอื่นๆ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.36	0.51	มาก	4.71	0.62	มากที่สุด	3.40	1.09	ปานกลาง
42. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา	4.75	0.46	มากที่สุด	4.64	0.51	มากที่สุด	4.25	0.85	มาก	3.42	1.08	ปานกลาง
43. วางตัวได้เหมาะสมกับการเป็นครูผู้สอน วิชานาฏศิลป์ไทย	4.63	0.52	มากที่สุด	4.82	0.41	มากที่สุด	4.29	0.62	มาก	3.56	1.14	มาก
44. มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา	4.50	0.54	มากที่สุด	4.73	0.47	มากที่สุด	4.25	0.74	มาก	3.44	1.08	ปานกลาง
45. เป็นผู้นำและตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา	4.75	0.46	มากที่สุด	4.73	0.47	มากที่สุด	4.08	0.72	มาก	3.50	1.15	มาก
46. ให้ความเมตตากรุณาต่อนักศึกษา	4.62	0.52	มากที่สุด	4.64	0.51	มากที่สุด	4.46	0.78	มาก	3.49	1.10	ปานกลาง
47. ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับการ ปฏิบัติงาน	4.88	0.35	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด	4.00	0.89	มาก	3.49	1.18	ปานกลาง
48. อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกับนักศึกษา	4.50	0.54	มากที่สุด	4.55	0.52	มากที่สุด	4.50	0.59	มากที่สุด	3.44	1.00	ปานกลาง
49. ปฏิบัติตนให้เป็นที่เคารพและเป็น	4.38	0.52	มาก	4.45	0.52	มาก	4.42	0.50	มาก	3.52	1.02	มาก

แบบอย่างต่อ นักศึกษาอย่าสม่ำเสมอ

50. แสดงความชื่นชมเมื่อนักศึกษาประสบความสำเร็จ 4.63 0.52 มากที่สุด 4.73 0.47 มากที่สุด 4.67 0.57 มากที่สุด 3.51 1.10 มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย	ผู้เชี่ยวชาญ (n = 8)			ผู้บริหาร (n = 11)			ครูผู้สอน (n = 24)			นักศึกษา (n = 345)		
ด้านการปฏิสัมพันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
รวม	4.66	0.12	มากที่สุด	4.62	0.13	มากที่สุด	4.36	0.38	มาก	3.48	0.90	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการปฏิสัมพันธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 49 ปฏิบัติตนให้เป็นที่เคารพและเป็นแบบอย่างต่อนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการปฏิสัมพันธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 41 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูสอนวิชาอื่นๆ ข้อ 49 ปฏิบัติตนให้เป็นที่เคารพและเป็นแบบอย่างต่อนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการปฏิสัมพันธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 41 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูวิชาอื่น ๆ ข้อ 48 อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับนักศึกษา และ ข้อ 50 แสดงความชื่นชมเมื่อนักศึกษาประสบความสำเร็จ ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนนักศึกษา มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการปฏิสัมพันธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 43. วางตัวได้เหมาะสมกับการเป็นครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ข้อ 45. เป็นผู้นำและตัวอย่างที่ดี

แก่นักศึกษา ข้อ 49. ปฏิบัติตนให้เป็นที่เคารพและเป็นแบบอย่างต่อ นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และข้อ 50. แสดงความชื่นชมเมื่อนักศึกษาประสบความสำเร็จ ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการสอน เป็นรายข้อ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการสอน		(n =43)		
		ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน	4.56	0.50	มากที่สุด
2	มีการวัดผลการเรียนรู้ก่อนทำการสอนเพื่อเข้าใจพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน	4.65	0.57	มากที่สุด
3	นำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้สอนในวิชานาฏศิลป์ไทย	4.42	0.66	มาก
4	สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนภาคทฤษฎี	4.40	0.70	มาก
5	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีได้เหมาะสม	4.49	0.77	มาก
6	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติได้เหมาะสม	4.42	0.70	มาก
7	นำประสบการณ์ต่างๆ มาใช้ประกอบการสอน	4.33	0.72	มาก
8	จัดประสบการณ์ความรู้ด้านการรำ ร้อง และดนตรี ให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	4.60	0.50	มากที่สุด
9	ให้ความรู้ทางวรรณคดี การใช้ภาษาและคำราชาศัพท์ต่างๆ ในวิชานาฏศิลป์ไทย	4.63	0.54	มากที่สุด
10	การนำหลักวิชาเกี่ยวกับการจัดการแสดง และการจัดเวทีมาสอน	4.42	0.59	มาก

11	ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎี อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน	4.47	0.67	มาก
----	---	------	------	-----

ตาราง 8 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการสอน		(n =43)		
		ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
12	ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน	4.49	0.80	มาก
13	วัดและประเมินผลการเรียนด้านทฤษฎีตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา	4.53	0.60	มากที่สุด
14	วัดและประเมินผลการเรียนด้านปฏิบัติตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา	4.40	0.66	มาก
รวม		4.49	0.31	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 1 เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน ข้อ 2 มีการวัดผลการเรียนรู้ก่อนทำการสอนเพื่อเข้าใจพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน ข้อ 8 จัดประสบการณ์ความรู้ด้านการรำ ร้อง และดนตรี ให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ข้อ 9 ให้ความรู้ทางวรรณคดี การใช้ภาษาและคำราชาศัพท์ต่างๆ ในวิชานาฏศิลป์ไทย และข้อ 13 วัดและประเมินผลการเรียนด้านทฤษฎีตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการนิเทศการสอน เป็นรายข้อ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการนิเทศการสอน		(n =43)		
		ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
15	กำหนดเป้าหมายของการนิเทศการสอนที่ชัดเจน	4.72	0.55	มากที่สุด
16	ใช้หลักวิชาในการนิเทศการสอน	4.44	0.63	มาก
17	มีทักษะและความชำนาญในการนิเทศการสอน	4.51	0.59	มากที่สุด
18	ใช้หลักจิตวิทยาในการนิเทศการสอน	4.51	0.63	มากที่สุด
19	ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการพัฒนาการปฏิบัติงานฝึกสอน	4.51	0.55	มากที่สุด
20	ถ่ายทอดประสบการณ์นิเทศการสอนให้กับนักศึกษา	4.49	0.83	มาก
21	เอาใจใส่และดูแลการปฏิบัติงานฝึกสอนของนักศึกษา	4.51	0.67	มากที่สุด
22	มีการประสานงานระหว่างสถาบันกับโรงเรียน	4.35	0.61	มาก

23	มีการประสานงานระหว่างอาจารย์นิเทศกับอาจารย์พี่เลี้ยง	4.63	0.62	มากที่สุด
----	--	------	------	-----------

ตาราง 9 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการนิเทศการสอน		(n =43)		
		ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
24	มีการประชุมปฐมนิเทศก่อนนักศึกษาออกฝึกสอน	4.56	0.55	มากที่สุด
25	มีการจัดประชุมระหว่างการฝึกสอน	4.37	0.69	มาก
26	มีการจัดประชุมปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกสอน	4.56	0.50	มากที่สุด
27	ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาเกิดปัญหาระหว่างการฝึกสอน	4.58	0.59	มากที่สุด
28	ประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาอย่างยุติธรรม	4.30	0.60	มาก
รวม		4.50	0.30	มากที่สุด

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการนิเทศการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น ข้อ 16 ใช้หลักวิชาในการนิเทศการสอน ข้อ 20 ถ่ายทอดประสบการณ์นิเทศการสอนให้กับนักศึกษา ข้อ 22 มีการประสานงานระหว่างสถาบันกับโรงเรียน ข้อ 25 มีการจัดประชุมระหว่างการฝึกสอน และข้อ 28 ประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาอย่างยุติธรรม ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการให้คำปรึกษา เป็นรายชื่อ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการให้คำปรึกษา		(n =43)		
		ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
29	ให้ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักศึกษา	4.65	0.57	มากที่สุด
30	ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียนรู้	4.51	0.63	มากที่สุด
31	ให้คำปรึกษาในการวางแผนการเรียนรู้	4.60	0.58	มากที่สุด
32	ให้คำปรึกษาในการเลือกแผนการเรียนรู้ที่ตรงตามความถนัดของนักศึกษา	4.51	0.59	มากที่สุด
33	ให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวของนักศึกษา	4.49	0.59	มาก
34	แนะแนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา	4.37	0.69	มาก
35	ติดตามผลนักศึกษาหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว	4.51	0.55	มากที่สุด
36	แนะนำเกี่ยวกับการรับงานการแสดงจากภายนอก	4.65	0.57	มากที่สุด
37	จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร และแผนการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.56	0.55	มากที่สุด
38	จัดทำข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	4.42	0.70	มาก

39	ชี้ข้อบกพร่องในการแสดงนาฏศิลป์	4.56	0.67	มากที่สุด
----	--------------------------------	------	------	-----------

ตาราง 10 (ต่อ)

		(n =43)		
คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย		ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน		
ด้านการให้คำปรึกษา		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
40	จัดหาเอกสารความรู้เพิ่มเติมให้กับนักศึกษา	4.47	0.67	มาก
รวม		4.53	0.34	มากที่สุด

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการให้คำปรึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น ข้อ 33 ให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวของนักศึกษา ข้อ 34 แนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้กับนักศึกษา ข้อ 38 จัดทำข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา และข้อ 40 จัดหาเอกสารความรู้เพิ่มเติมให้กับนักศึกษาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการปฏิสัมพันธ์ เป็นรายชื่อ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการปฏิสัมพันธ์		(n =43)		
		ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
41	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูสอนวิชาอื่นๆ	4.67	0.57	มากที่สุด
42	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา	4.44	0.73	มาก
43	วางตัวได้เหมาะสมกับการเป็นครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย	4.49	0.59	มาก
44	มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา	4.42	0.66	มาก
45	เป็นผู้นำและตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา	4.37	0.69	มาก
46	ให้ความเมตตากรุณาต่อนักศึกษา	4.53	0.67	มากที่สุด
47	ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน	4.30	0.80	มาก
48	อธิบายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับนักศึกษา	4.51	0.55	มากที่สุด
49	ปฏิบัติตนให้เป็นทีเคารพและเป็นแบบอย่างต่อนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.42	0.50	มาก
50	แสดงความชื่นชมเมื่อนักศึกษาประสบความสำเร็จ	4.67	0.52	มากที่สุด
รวม		4.48	0.32	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการปฏิสัมพันธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 41 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูสอนวิชาอื่นๆ ข้อ 46 ให้ความเมตตากรุณาต่อนักศึกษา ข้อ 48 อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับนักศึกษา และข้อ 50 แสดงความชื่นชมเมื่อนักศึกษาประสบความสำเร็จ ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย	เพศชาย (n =19)			เพศหญิง (n = 24)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการสอน	4.46	0.38	มาก	4.51	0.26	มากที่สุด
ด้านการนิเทศการสอน	4.46	0.36	มาก	4.54	0.25	มากที่สุด
ด้านการให้คำปรึกษา	4.57	0.33	มากที่สุด	4.49	0.35	มาก
ด้านการปฏิสัมพันธ์	4.46	0.33	มาก	4.50	0.32	มากที่สุด
รวม	4.49	0.32	มาก	4.51	0.23	มากที่สุด

จากตาราง 12 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนชาย มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้คำปรึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนหญิง มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้คำปรึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย	ปริญญาตรี (n = 18)			ปริญญาโทขึ้นไป (n = 25)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการสอน	4.33	0.37	มาก	4.60	0.20	มากที่สุด
ด้านการนิเทศการสอน	4.35	0.37	มาก	4.61	0.18	มากที่สุด
ด้านการให้คำปรึกษา	4.35	0.45	มาก	4.65	0.14	มากที่สุด
ด้านการปฏิสัมพันธ์	4.32	0.42	มาก	4.60	0.15	มากที่สุด
รวม	4.34	0.34	มาก	4.62	0.13	มากที่สุด

จากตาราง 13 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ตาราง 14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย	6 – 10 ปี (n = 29)			มากกว่า 10 ปีขึ้นไป (n = 14)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการสอน	4.51	0.21	มากที่สุด	4.43	0.46	มาก
ด้านการนิเทศการสอน	4.53	0.16	มากที่สุด	4.44	0.49	มาก
ด้านการให้คำปรึกษา	4.51	0.33	มากที่สุด	4.55	0.36	มากที่สุด
ด้านการปฏิสัมพันธ์	4.50	0.30	มากที่สุด	4.44	0.37	มาก
รวม	4.52	0.18	มากที่สุด	4.47	0.41	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการสอน 6 - 10 ปี มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้คำปรึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี

คุณลักษณะของ ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย	ชั้นปีที่ 2 (n = 156)			ชั้นปีที่ 3 (n =107)			ชั้นปีที่ 4 (n = 82)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการสอน	3.41	0.66	ปานกลาง	3.25	0.86	ปานกลาง	3.36	0.93	ปานกลาง
ด้านการนิเทศการสอน	3.42	0.68	ปานกลาง	3.15	0.89	ปานกลาง	3.45	1.03	ปานกลาง
ด้านการให้คำปรึกษา	3.34	0.71	ปานกลาง	3.15	0.89	ปานกลาง	3.36	1.07	ปานกลาง
ด้านการปฏิสัมพันธ์	3.61	0.71	มาก	3.33	0.95	ปานกลาง	3.42	1.12	ปานกลาง
รวม	3.44	0.62	ปานกลาง	3.22	0.84	ปานกลาง	3.40	0.98	ปานกลาง

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความเห็นว่าการปฏิสัมพันธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลางทุกด้าน

ตาราง 16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการสอน เป็นรายชื่อ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการสอน	ชั้นปีที่ 2 (n = 156)			ชั้นปีที่ 3 (n = 107)			ชั้นปีที่ 4 (n = 82)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน	3.54	0.80	มาก	3.42	0.98	ปานกลาง	3.54	1.06	มาก
2. มีการวัดผลการเรียนรู้ก่อนทำการสอนเพื่อ เข้าใจพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน	3.17	0.98	ปานกลาง	3.29	0.99	ปานกลาง	3.21	1.12	ปานกลาง
3. นำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้สอนในวิชานาฏศิลป์ไทย	2.85	1.07	ปานกลาง	3.00	1.06	ปานกลาง	2.80	1.26	ปานกลาง
4. สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนภาคทฤษฎี	3.05	1.02	ปานกลาง	3.03	1.09	ปานกลาง	2.93	1.22	ปานกลาง
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีได้เหมาะสม	3.10	1.07	ปานกลาง	3.07	1.02	ปานกลาง	3.18	1.08	ปานกลาง
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติได้เหมาะสม	3.62	0.89	มาก	3.19	1.01	ปานกลาง	3.44	1.19	ปานกลาง
7. นำประสบการณ์ต่างๆ มาใช้ประกอบการสอน	3.63	0.97	มาก	3.27	1.10	ปานกลาง	3.51	1.19	มาก
8. จัดประสบการณ์ความรู้ด้านการรำ ร้อง และดนตรี ให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	3.70	1.03	มาก	3.36	1.17	ปานกลาง	3.63	1.20	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการสอน	ชั้นปีที่ 2 (n = 156)			ชั้นปีที่ 3 (n = 107)			ชั้นปีที่ 4 (n = 82)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9. ให้ความรู้ทางวรรณคดี การใช้ภาษาและคำราชาศัพท์ต่างๆ ในวิชานาฏศิลป์ไทย	3.63	0.89	มาก	3.41	1.05	ปานกลาง	3.59	1.15	มาก
10. การนำหลักวิชาเกี่ยวกับการจัดการแสดง และการจัดเวทีมาสอน	3.42	0.96	ปานกลาง	3.40	1.09	ปานกลาง	3.57	1.09	มาก
11. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน	3.41	0.96	ปานกลาง	3.21	1.02	ปานกลาง	3.37	1.17	ปานกลาง
12. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน	3.55	0.93	มาก	3.22	0.97	ปานกลาง	3.32	1.21	ปานกลาง
13. วัดและประเมินผลการเรียนด้านทฤษฎีตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา	3.55	0.99	มาก	3.35	1.07	ปานกลาง	3.54	1.14	มาก
14. วัดและประเมินผลการเรียนด้านปฏิบัติตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา	3.53	0.90	มาก	3.33	0.99	ปานกลาง	3.48	1.14	ปานกลาง
รวม	3.41	0.66	ปานกลาง	3.25	0.86	ปานกลาง	3.36	0.93	ปานกลาง

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 2 มีการวัดผลการเรียนรู้ก่อนทำการสอนเพื่อเข้าใจพื้นฐานการเรียนรู้ของแต่ละคน ข้อ 3 นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้สอนในวิชานาฏศิลป์ไทย ข้อ 4 สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ข้อ 5 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีได้เหมาะสม ข้อ 10 การนำหลักวิชาเกี่ยวกับการจัดการแสดงและการจัดเวทีมาสอน และข้อ 11 ใช้วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 1 เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน ข้อ 7 นำประสบการณ์ต่าง ๆ มาใช้ประกอบการสอน ข้อ 8 จัดประสบการณ์ความรู้ด้านการรำ ร้อง และดนตรีให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ข้อ 9 ให้ความรู้ทางวรรณคดี การใช้ภาษาและคำราชาศัพท์ต่างๆ ในวิชานาฏศิลป์ไทย ข้อ 10 การนำหลักวิชาเกี่ยวกับการจัดการแสดงและการจัดเวทีมาสอน และข้อ 13 วัดและประเมินผลการเรียนด้านทฤษฎีตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 17 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ด้านนิเทศการสอน เป็นรายข้อ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการนิเทศการสอน	ชั้นปีที่ 2 (n = 156)			ชั้นปีที่ 3 (n = 107)			ชั้นปีที่ 4 (n = 82)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
15. กำหนดเป้าหมายของการนิเทศการสอนที่ชัดเจน	3.48	0.88	ปานกลาง	3.31	1.07	ปานกลาง	3.43	1.19	ปานกลาง
16. ใช้หลักวิชาในการนิเทศการสอน	3.40	0.82	ปานกลาง	3.12	0.99	ปานกลาง	3.44	1.11	ปานกลาง
17. มีทักษะและความชำนาญในการนิเทศการสอน	3.60	0.91	มาก	3.16	1.06	ปานกลาง	3.48	1.15	ปานกลาง
18. ใช้หลักจิตวิทยาในการนิเทศการสอน	3.32	0.89	ปานกลาง	3.11	1.10	ปานกลาง	3.43	1.21	ปานกลาง
19. ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการพัฒนาการปฏิบัติงานฝึกสอน	3.62	0.85	มาก	3.07	1.13	ปานกลาง	3.52	1.24	มาก
20. ถ่ายทอดประสบการณ์นิเทศการสอนให้กับนักศึกษา	3.56	0.89	มาก	3.08	1.13	ปานกลาง	3.48	1.24	ปานกลาง
21. เอาใจใส่และดูแลการปฏิบัติงานฝึกสอนของนักศึกษา	3.54	0.93	มาก	3.07	1.09	ปานกลาง	3.23	1.24	ปานกลาง
22. มีการประสานงานระหว่างสถาบันกับโรงเรียน	3.35	1.08	ปานกลาง	3.16	1.16	ปานกลาง	3.29	1.17	ปานกลาง

ตาราง 17 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการนิเทศการสอน	ชั้นปีที่ 2 (n = 156)			ชั้นปีที่ 3 (n = 107)			ชั้นปีที่ 4 (n = 82)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
23. มีการประสานงานระหว่างอาจารย์นิเทศกับ อาจารย์พี่เลี้ยง	3.28	1.01	ปานกลาง	3.18	1.14	ปานกลาง	3.35	1.08	ปานกลาง
24. มีการประชุมปฐมนิเทศก่อนนักศึกษาออก ฝึกสอน	3.35	0.96	ปานกลาง	3.16	1.13	ปานกลาง	3.62	1.22	มาก
25. มีการจัดประชุมระหว่างการฝึกสอน	3.13	1.03	ปานกลาง	3.10	1.10	ปานกลาง	3.49	1.11	ปานกลาง
26. มีการจัดประชุมปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการ ฝึกสอน	3.28	1.00	ปานกลาง	3.11	1.17	ปานกลาง	3.56	1.24	มาก
27. ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาเกิดปัญหา ระหว่างการฝึกสอน	3.60	0.93	มาก	3.24	1.07	ปานกลาง	3.54	1.21	มาก
28. ประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาอย่าง ยุติธรรม	3.44	1.00	ปานกลาง	3.28	1.03	ปานกลาง	3.44	1.24	ปานกลาง
รวม	3.42	0.68	ปานกลาง	3.15	0.89	ปานกลาง	3.45	1.03	ปานกลาง

จากตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการนิเทศการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ข้อ 17 มีทักษะและความชำนาญในการนิเทศการสอน ข้อ 19 ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการพัฒนาการปฏิบัติงานฝึกสอน ข้อ 20 การถ่ายทอดประสบการณ์การนิเทศ

การสอน ข้อ 21 เอาใจใส่และดูแลการปฏิบัติงานฝึกสอนของนักศึกษา และข้อ 27 ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาเกิดปัญหาระหว่างการฝึกสอน ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการนิเทศการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการนิเทศการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 19 ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการพัฒนาการปฏิบัติงานฝึกสอน ข้อ 24 มีการประชุมปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนออกฝึกสอน ข้อ 26 มีการจัดประชุม ปักฉิมนิเทศหลังเสร็จการฝึกสอน และข้อ 27 ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาเกิดปัญหาระหว่างการฝึกสอน ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 18 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการให้คำปรึกษา เป็นรายข้อ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการให้คำปรึกษา	ชั้นปีที่ 2 (n = 156)			ชั้นปีที่ 3 (n = 107)			ชั้นปีที่ 4 (n = 82)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
29. ให้ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักศึกษา	3.44	0.93	ปานกลาง	3.24	1.05	ปานกลาง	3.29	1.25	ปานกลาง
30. ให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียน	3.69	0.96	มาก	3.25	1.08	ปานกลาง	3.38	1.20	ปานกลาง
31. ให้คำปรึกษาในการวางแผนการเรียน	3.55	0.92	มาก	3.12	1.04	ปานกลาง	3.37	1.28	ปานกลาง
32. ให้คำปรึกษาในการเลือกแผนการเรียนที่ ตรงตามความถนัดของนักศึกษา	3.60	0.91	มาก	3.25	1.08	ปานกลาง	3.41	1.23	ปานกลาง

ตาราง 18 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการให้คำปรึกษา	ชั้นปีที่ 2 (n = 156)			ชั้นปีที่ 3 (n = 107)			ชั้นปีที่ 4 (n = 82)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
33. ให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวของนักศึกษา	3.26	1.01	ปานกลาง	2.95	1.14	ปานกลาง	3.29	1.26	ปานกลาง
34. แนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้กับนักศึกษา	3.27	0.87	ปานกลาง	3.21	1.09	ปานกลาง	3.34	1.22	ปานกลาง
35. ติดตามผลนักศึกษาหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว	3.21	1.00	ปานกลาง	3.08	1.05	ปานกลาง	3.21	1.19	ปานกลาง
36. แนะนำเกี่ยวกับการรับงานการแสดงจากภายนอก	3.26	1.06	ปานกลาง	3.07	1.03	ปานกลาง	3.38	1.22	ปานกลาง
37. จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร และแผนการเรียนของนักศึกษา	3.19	1.00	ปานกลาง	3.10	1.03	ปานกลาง	3.49	1.25	ปานกลาง
38. จัดทำข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	3.08	0.89	ปานกลาง	3.15	1.04	ปานกลาง	3.45	1.21	ปานกลาง
39. ชี้ข้อบกพร่องในการแสดงนาฏศิลป์	3.33	1.03	ปานกลาง	3.17	1.10	ปานกลาง	3.49	1.15	ปานกลาง
40. จัดหาเอกสารความรู้เพิ่มเติมให้กับนักศึกษา	3.24	1.04	ปานกลาง	3.17	1.10	ปานกลาง	3.17	1.15	ปานกลาง
รวม	3.34	0.71	ปานกลาง	3.15	0.89	ปานกลาง	3.36	1.07	ปานกลาง

จากตาราง 18 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการให้คำปรึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 30 ให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ใน การเรียน ข้อ 31 ให้คำปรึกษาในการวางแผนการเรียน และข้อ 32 ให้คำปรึกษาในการเลือกแผนการเรียนที่ตรงตามความถนัดของนักศึกษา ที่มีความ

เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการให้คำปรึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตาราง 19 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการปฏิสัมพันธ์ เป็นรายข้อ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการปฏิสัมพันธ์	ชั้นปีที่ 2 (n = 156)			ชั้นปีที่ 3 (n = 107)			ชั้นปีที่ 4 (n = 82)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
41. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูสอนวิชาอื่นๆ	3.46	0.98	ปานกลาง	3.29	1.18	ปานกลาง	3.43	1.16	ปานกลาง
42. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา	3.59	0.86	มาก	3.21	1.20	ปานกลาง	3.37	1.23	ปานกลาง
43. วางตัวได้เหมาะสมกับการเป็นครูผู้สอนวิชา นาฏศิลป์ไทย	3.77	0.98	มาก	3.35	1.15	ปานกลาง	3.44	1.33	ปานกลาง
44. มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา	3.54	0.97	มาก	3.38	1.09	ปานกลาง	3.34	1.27	ปานกลาง
45. เป็นผู้นำและตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา	3.69	1.02	มาก	3.25	1.17	ปานกลาง	3.45	1.29	ปานกลาง
46. ให้ความเมตตากรุณาต่อนักศึกษา	3.69	0.90	มาก	3.23	1.15	ปานกลาง	3.45	1.30	ปานกลาง
47. ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน	3.72	1.04	มาก	3.28	1.21	ปานกลาง	3.33	1.32	ปานกลาง
48. อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับ นักศึกษา	3.47	0.82	ปานกลาง	3.37	1.04	ปานกลาง	3.46	1.25	ปานกลาง

ตาราง 19 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการปฏิสัมพันธ์	ชั้นปีที่ 2 (n = 156)			ชั้นปีที่ 3 (n = 107)			ชั้นปีที่ 4 (n = 82)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
49. ปฏิบัติตนให้เป็นที่เคารพและเป็นแบบอย่าง ต่อนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.67	0.86	มาก	3.40	1.12	ปานกลาง	3.38	1.13	ปานกลาง
50. แสดงความชื่นชมเมื่อนักศึกษาประสบความสำเร็จ	3.48	1.04	ปานกลาง	3.52	1.05	มาก	3.54	1.26	มาก
รวม	3.61	0.71	มาก	3.33	0.95	ปานกลาง	3.42	1.12	ปานกลาง

จากตาราง 19 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการปฏิสัมพันธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 41 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูสอนวิชาอื่นๆ ข้อ 48 อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับนักศึกษา และข้อ 50 แสดงความชื่นชมเมื่อนักศึกษาประสบความสำเร็จ ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการให้คำปรึกษาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 50 แสดงความชื่นชมเมื่อนักศึกษาประสบความสำเร็จ ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 20 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน
จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย	เพศชาย (n =119)			เพศหญิง (n = 226)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการสอน	3.29	0.96	ปานกลาง	3.38	0.69	ปานกลาง
ด้านการนิเทศการสอน	3.26	1.05	ปานกลาง	3.39	0.72	ปานกลาง
ด้านการให้คำปรึกษา	3.27	1.04	ปานกลาง	3.30	0.76	ปานกลาง
ด้านการปฏิสัมพันธ์	3.44	1.08	ปานกลาง	3.50	0.79	มาก
รวม	3.30	0.99	ปานกลาง	3.39	0.67	ปานกลาง

จากตาราง 20 แสดงว่า นักศึกษาชาย มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ส่วนนักศึกษาหญิง มีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกือบทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการปฏิสัมพันธ์ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา ดังแสดงในตาราง 21 - 33

ตาราง 21 การเปรียบเทียบทักษะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยรวมและในแต่ละด้าน

คุณลักษณะของครูผู้สอน นาฏศิลป์ไทย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	49.893	16.631	28.853	.001
	ภายในกลุ่ม	384	221.339	.576		
	รวม	387	271.232			

คุณลักษณะของครูผู้สอน นาฏศิลป์ไทย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการนิเทศการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	52.485	17.495	26.940	.001
	ภายในกลุ่ม	384	249.377	.649		
	รวม	387	301.862			
ด้านการให้คำปรึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	59.539	19.846	29.079	.001
	ภายในกลุ่ม	3	262.076	.682		
	รวม	384	321.615			
ด้านการปฏิสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	387	39.617	13.206	17.928	.001
	ภายในกลุ่ม	3	282.856	.737		
	รวม	384	322.473			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	387	50.625	16.875	29.586	.001
	ภายในกลุ่ม	3	219.022	.570		
	รวม	384	269.647			

จากตาราง 21 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 22 - 26

ตาราง 22 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการสอน จำแนกตามสถานภาพ เป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	นักศึกษา
	$\bar{X}$	4.59	4.66	4.37	3.35
ผู้เชี่ยวชาญ	4.59				*
ผู้บริหาร	4.66				*
ครูผู้สอน	4.37				*
นักศึกษา	3.35				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการสอนแตกต่างจากนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการนิเทศการสอน จำแนกตามสถานภาพ เป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	นักศึกษา
	$\bar{X}$	4.71	4.69	4.35	3.35
ผู้เชี่ยวชาญ	4.71				*
ผู้บริหาร	4.69				*
ครูผู้สอน	4.35				*
นักศึกษา	3.35				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการนิเทศการสอนแตกต่างจากนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 24 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการให้คำปรึกษา จำแนกตามสถานภาพ เป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	นักศึกษา
	$\bar{X}$	4.71	4.66	4.40	3.29
ผู้เชี่ยวชาญ	4.71				*
ผู้บริหาร	4.66				*
ครูผู้สอน	4.40				*
นักศึกษา	3.29				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการให้คำปรึกษาแตกต่างจากนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 25 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการปฏิสัมพันธ์ จำแนกตามสถานภาพ เป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	นักศึกษา
	$\bar{X}$	4.66	4.62	4.36	3.48
ผู้เชี่ยวชาญ	4.66				*
ผู้บริหาร	4.62				*
ครูผู้สอน	4.36				*
นักศึกษา	3.48				

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการปฏิสัมพันธ์แตกต่างจากนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 26 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวม จำแนกตามสถานภาพ เป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	นักศึกษา
	$\bar{X}$	4.67	4.66	4.37	3.36
ผู้เชี่ยวชาญ	4.67				*
ผู้บริหาร	4.66				*
ครูผู้สอน	4.37				*
นักศึกษา	3.36				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 27 การเปรียบเทียบทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย	เพศชาย		เพศหญิง		t	p
	(n = 19)		(n = 24)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการสอน	4.46	.38	4.51	.26	-.49	.626
ด้านการนิเทศการสอน	4.46	.36	4.54	.25	-.79	.435
ด้านการให้คำปรึกษา	4.57	.33	4.49	.35	.69	.493
ด้านการปฏิสัมพันธ์	4.46	.33	4.50	.32	-.37	.715
รวม	4.49	.32	4.51	.23	-.27	.782

จากตาราง 27 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอนชายและหญิง มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 28 การเปรียบเทียบทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย	ปริญญาตรี		ปริญญาโทขึ้นไป		t	p
	(n = 18)		(n = 25)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการสอน	4.33	.37	4.60	.20	-3.14	.003
ด้านการนิเทศการสอน	4.35	.37	4.61	.36	-3.13	.003
ด้านการให้คำปรึกษา	4.35	.45	4.65	.14	-3.22	.003
ด้านการปฏิสัมพันธ์	4.32	.42	4.60	.15	-3.18	.003
รวม	4.34	.34	4.62	.13	-3.84	.000

จากตาราง 28 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 29 การเปรียบเทียบทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย	6 – 10 ปี		มากกว่า 10 ปี		t	p
			ขึ้นไป			
	(n = 29)		(n = 14)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการสอน	4.51	.21	4.43	.46	.82	.415
ด้านการนิเทศการสอน	4.53	.16	4.44	.49	.90	.375
ด้านการให้คำปรึกษา	4.51	.33	4.55	.36	-.38	.709
ด้านการปฏิสัมพันธ์	4.50	.30	4.44	.37	.57	.570
รวม	4.52	.18	4.47	.41	.56	.580

จากตาราง 29 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 30 การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย	เพศชาย		เพศหญิง		t	p
	(n = 119)		(n = 226)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการสอน	3.29	.96	3.38	.69	-1.05	.293
ด้านการนิเทศการสอน	3.26	1.05	3.39	.72	-1.44	.152
ด้านการให้คำปรึกษา	3.27	1.04	3.30	.76	-.29	.774
ด้านการปฏิสัมพันธ์	3.44	1.08	3.50	.79	-.56	.575
รวม	3.30	.99	3.39	.67	-.93	.355

จากตาราง 30 แสดงว่า นักศึกษาชายและหญิง มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 31 การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี

คุณลักษณะของครูผู้สอน นาฏศิลป์ไทย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.584	.792	1.252	.287
	ภายในกลุ่ม	342	216.403	.633		
	รวม	344	217.987			
ด้านการนิเทศการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.763	2.881	4.087	.018
	ภายในกลุ่ม	342	241.105	.705		
	รวม	344	246.868			
ด้านให้คำปรึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.929	1.465	1.964	.142
	ภายในกลุ่ม	342	255.103	.746		
	รวม	344	258.032			
ด้านการปฏิสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	5.292	2.646	3.302	.038
	ภายในกลุ่ม	342	273.994	.801		
	รวม	344	279.285			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.281	1.640	2.628	.074
	ภายในกลุ่ม	342	213.496	.624		
	รวม	344	216.776			

จากตาราง 31 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศการสอน และด้านการปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 32 – 33

ตาราง 32 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทักษะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน
นาฏศิลป์ไทย ด้านการนิเทศการสอน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปี		ปี 2	ปี 3	ปี 4
	$\bar{X}$	3.42	3.15	3.45
ปี 2	3.42		*	
ปี 3	3.15			
ปี 4	3.45			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการนิเทศการสอนแตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 33 การทดสอบความแตกต่างระหว่างทักษะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน
นาฏศิลป์ไทย ด้านการปฏิสัมพันธ์ จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปี		ปี 2	ปี 3	ปี 4
	$\bar{X}$	3.61	3.33	3.42
ปี 2	3.61		*	
ปี 3	3.33			
ปี 4	3.42			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 33 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการปฏิสัมพันธ์แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์ จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ส่วนนักศึกษาจำแนกตาม เพศ และชั้นปี

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา คณะศิลปศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 รวมทั้งสิ้น 388 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์ จำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ในแต่ละด้านและโดยรวมโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาโดยรวมและในแต่ละด้าน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)
4. เปรียบเทียบทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน โดยการทดสอบที (t - test)
5. เปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบที (t - test) ส่วนตัวแปรชั้นปีใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่าง มี

นัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหาร มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีทัศนะแตกต่างจากนักศึกษา

3. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอนชายและหญิงมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. นักศึกษาชายและหญิงมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

7. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศการสอนและด้านการปฏิสัมพันธ์ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทัศนะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการสอน ผลการศึกษพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีทัศนะตรงกันว่า คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนนั้นดำเนินไป

ได้ด้วยดีเนื่องจากครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการแสดงซึ่งสามารถนำประสบการณ์ดังกล่าวมาประยุกต์เป็นความรู้เพื่อใช้ในการสอนนักศึกษา เพราะการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยจำเป็นต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์จากการแสดงมาเป็นฐานในการเรียนการสอนให้นักศึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษาเหล่านั้นได้สืบทอดศิลปะการแสดงอันเป็นมรดกของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการสอน เพราะกระบวนการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับครูผู้สอนและคุณภาพของครูผู้สอนโดยตรง ในขณะที่นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอน ควรจะต้องคำนึงถึงความพร้อมด้านอื่นๆ ด้วยเช่นกัน การนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้สอนในวิชานาฏศิลป์ไทย ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยโดยธรรมชาติวิชาจะใช้วิธีสอนโดยใช้การบรรยายและการสาธิตเป็นหลัก โดยสอนให้จดจำและเลียนแบบ ยึดครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยยังขาดการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้เกิดแนวคิดในการวิเคราะห์กระบวนการต่างๆ ดังที่พาณี สีสวย (2529 : 14) ที่กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของครูนาฏศิลป์ที่ดีว่า มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความอดทน รู้จักเร้าความสนใจผู้เรียน มีความสามารถในการที่จะดึงความสนใจของผู้เรียนให้อยู่ในสภาพแวดล้อมของบทเรียน มีความสุขุมรอบคอบ มีความสามารถที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจ ยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น นอกจากนี้ครูนาฏศิลป์ที่ดีต้องมีความรู้ดี มีวิธีสอนดี มีความประพฤติและมีสุขภาพดี บุคลิกภาพของครูนาฏศิลป์ต้องเป็นผู้มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส รักเด็ก มีอารมณ์ขัน สามารถเข้าใจและนิยมชมชื่นกับอารมณ์ขันของผู้เรียนได้ เป็นผู้สามารถช่วยปรับปรุงสถานการณ์ที่ตึงเครียดได้ด้วยไหวพริบของตนให้เข้าสู่บรรยากาศแห่งความสนุกสนานได้ โดยครูนาฏศิลป์จะต้องมีความรักในวิชาศิลปะอย่างฝังใจ และอุทิศตนเพื่อศิลปะโดยพยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ ในวงการศิลปะหมั่นทบทวนหลักทฤษฎีและปฏิบัติ เข้าใจวิธีการที่จะปรับความรู้ของตนให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาและการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำนองเดียวกับงานวิจัยของนิลวรรณ วรรณสี (2544 : 215) ที่ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง สาขานาฏศิลป์ไทย ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช 2527 พบว่า อาจารย์เห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนนาฏศิลป์มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเห็นตรงกันว่า กระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการนิเทศการสอน ผลการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีทักษะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านนี้ว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ในขณะที่นักศึกษามีทักษะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในกระบวนการของการนิเทศการสอน ได้มีการกำหนดเป้าหมายของการนิเทศการสอนไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ครูนาฏศิลป์ไทยยังต้องมีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการของการนิเทศการสอน เพื่อจะพัฒนาปรับปรุงและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้นักศึกษาเป็นครูนาฏศิลป์ไทยที่มีความรู้

ความสามารถในเนื้อหาวิชาในสาขาที่ตนร่ำเรียนมา รวมทั้งทักษะด้านการสอนหรือการถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนตามแบบอย่างของครูสอนนาฏศิลป์ไทย ในขณะที่นักศึกษา มีทักษะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการนิเทศการสอนว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการปฏิบัติงานนิเทศการสอนของครู หรืออาจเป็นไปได้ว่าวิธีการนิเทศ อาจจะไม่เหมาะสม เช่น ครูนิเทศขาดจิตวิทยาในการให้คำแนะนำช่วยเหลือ นักศึกษาในเรื่องการสอน การปกครองชั้นเรียน การจัดกิจกรรม การจัดทำสื่อการเรียนการสอน การแนะนำระเบียบปฏิบัติและวินัยการปฏิบัติของครู การแนะนำให้นักศึกษาที่ทำการฝึกสอนนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการสอน ดังที่ กู๊ด (Good, 1973 : 574) กล่าวว่า การนิเทศการสอนคือความพยายามทุกอย่างของผู้ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาในการให้คำแนะนำครูหรือบุคคลอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้วิธีการเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอน ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพการศึกษา ช่วยในการพัฒนาครูและผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญา กำศิริพิมาน (2542 : 89) ที่ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์อาชีวศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคเหนือ พบว่า การจัด การนิเทศภายในยังไม่เป็นระบบตามที่ควรจะเป็น ดังนั้น สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ควรมีการร่วมกันจัดให้มีการกำหนดการนิเทศภายในเป็นนโยบาย วางแผน กำหนดรูปแบบวิธีการ ชี้แจงให้ครูอาจารย์เข้าใจ และให้มีการช่วยเหลือ แนะนำ ทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

1.3 ด้านการให้คำปรึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีทักษะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการให้คำปรึกษาว่า มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ในขณะที่นักศึกษามีทักษะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนเห็นว่า การให้คำปรึกษาเป็นภาระหน้าที่ที่ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยไม่ว่าจะเป็นเรื่องการให้คำปรึกษาด้านปัญหาการเรียน ปัญหาส่วนตัว ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา เช่น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับสมัครงาน หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทุนการศึกษา แม้แต่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ดังนั้นในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จึงมีความเห็นเกี่ยวกับด้านการให้คำปรึกษาว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด แต่ในมุมมองของนักศึกษา

กลับมาพิจารณาให้คำปรึกษาของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยอยู่ในระดับปานกลางเท่านี้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาเห็นว่าการให้คำปรึกษาของครูยังไม่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาอย่างเต็มที่หรือนักศึกษามีความเกรงใจไม่กล้าเข้าพบครู เช่น นักศึกษาอาจมีปัญหาส่วนตัว ทั้งนี้อาจเป็นผลที่เกิดขึ้นจากช่องว่างระหว่างวัยของครูกับนักศึกษาซึ่งนักศึกษามักคิดว่า ครูคงไม่สามารถที่จะช่วยแก้ปัญหา และครูคงไม่เข้าใจถึงเหตุผลในสิ่งที่นักศึกษาได้กระทำลงไป รวมทั้งอาจคิดว่าหากเข้าไปปรึกษากับครูผู้สอนแล้วจะได้รับการตำหนิตีเดียมนมากกว่าที่จะได้รับคำปรึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่จึงมักปรึกษากันเองภายในกลุ่มของตนเพราะจะมีความเข้าใจเรื่องต่างๆของผู้ที่อยู่ในวัยเดียวกันมากกว่า และกลุ่มเพื่อนก็ยินดีให้คำปรึกษา เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ครูผู้สอนอาจไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าพบเพื่อขอคำปรึกษานอกเวลา เพราะครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยส่วนใหญ่จะมีชั่วโมงสอนในแต่ละสัปดาห์ค่อนข้างมาก ดังนั้นเวลาที่เหลืออยู่จึงเป็นเวลาส่วนตัวของครูผู้สอนซึ่งค่อนข้างจำกัดในการให้คำปรึกษานอกเวลากับนักศึกษา ดังที่สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2539 : 43) ได้เสนอแนะกิจกรรมที่ควรให้บริการให้คำปรึกษาไว้ คือ บริการให้คำปรึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่มในปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาด้านบุคลิกภาพ ปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาด้านการเรียน ติดตามผู้เรียนหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว จัดโครงการเพื่อแก้ไขและส่งเสริมด้านบุคลิกภาพ บริการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองที่มาปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาของผู้เรียน จัดส่งผู้เรียนไปรับบริการความช่วยเหลือ ณ หน่วยงานต่างๆ ในกรณีที่ไม่สามารถช่วยเหลือได้ ทำนองเดียวกับเทอเรนซินี แพลส แดเรลลา และบลิมลิง (Terenzini, Pascarella, and Blimling. 1996 : 155) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ที่จะประสบผลสำเร็จในการสอน คือ ครูที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าพบนอกชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับศิริลักษณ์ ห้าวหาญ (2544 : 53) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการบริการให้คำปรึกษาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษากุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี พบว่า นักศึกษามีความต้องการบริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว และด้านสังคมอยู่ในระดับมาก ควรจัดให้มีการฝึกอบรมทักษะเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแก่ครูที่ทำหน้าที่คำปรึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ด้านการปฏิสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการปฏิสัมพันธ์ว่ามี

ความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ในขณะที่นักศึกษามีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โดยลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย มักมีคุณลักษณะที่แตกต่างจากครูผู้สอนวิชาอื่นๆ กล่าวคือ มีบุคลิกภาพที่สุภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเป็นคนนอบน้อมถ่อมตน จึงทำให้เป็นเสน่ห์แก่ผู้พบเห็น หรือแม้แต่ได้พูดคุยกับใครก็ตาม จะทำให้เป็นที่ชื่นชมกับผู้ที่สนทนาด้วย แต่ในขณะที่นักศึกษามีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวางตัวของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย อาจทำให้นักศึกษามองภาพลักษณ์ของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยว่าเป็นคนเข้มงวด อยู่ในระเบียบตลอดเวลา มีการปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยเฉพาะ เพื่อให้ให้นักศึกษามีความเคารพรักและมีความศรัทธาในครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยและนำเอกลักษณ์ที่ถือเป็นบุคลิกของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ไปเป็นแบบอย่างที่ดี และใช้เป็นแบบอย่างในการประกอบวิชาชีพได้ แม้ว่านักศึกษาก็จะมีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนมีความเข้มงวดแต่ก็เพียงคิดว่าเป็นบุคลิกของครูผู้สอน นาฏศิลป์ไทยเท่านั้น ซึ่งความเป็นจริงครูผู้สอนมีความรักและความเมตตาอย่างศิษย์กับครู มีความปรารถนาที่ดีกับนักศึกษา ดังที่เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2547 : 51) กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเป็นสิ่งสำคัญพอๆกับการนำเสนอบทเรียนของผู้สอน เพราะทั้งคู่มีส่วนที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นนอกจากผู้สอนต้องมีการนำเสนอที่ดีแล้ว ผู้สอนยังต้องรู้จักวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนด้วย เพื่อจะได้นำไปใช้และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ทำนองเดียวกับงานวิจัยของเทอเรนซินี แพลสแคเรลลา และบลิมลิง (Terenzini, Pascarella, and Blimling. 1996: 155) ที่ศึกษาเรื่อง Students' Out-of-Class Experiences and Their Influence on Learning and Cognitive Development พบว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและนักศึกษาจะช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาในด้านต่าง ๆ และการที่นักศึกษาได้พัฒนาในด้านความรู้เพิ่มมากขึ้นนั้นเป็นเพราะนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูผู้สอน หรือเพราะนักศึกษามีสัมพันธภาพส่วนตัวที่ดีกับครูผู้สอน จึงส่งผลให้นักศึกษามีการพัฒนาในด้านความรู้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องพึงระวังในเรื่องของความใกล้ชิดหรือสัมพันธภาพที่ดีของครูผู้สอนและนักศึกษาอาจเป็นหนทางนำไปสู่ความ

ผิดพลาดได้ แนวทางการป้องกันคงต้องให้ความรู้ในเรื่องของขอบเขตการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักศึกษา

2. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน นานาชาติไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีทัศนะแตกต่างจากนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนต่างมีความเข้าใจและเชื่อว่าครูผู้สอนนานาชาติไทยเป็นครูที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในด้านการสอนนานาชาติไทยมานาน เนื่องจากการคัดเลือกผู้ที่เข้ามาเป็นครูผู้สอนนานาชาติไทยนั้น ต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกอย่างเข้มงวดทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ทางการแสดงจึงจะสามารถถ่ายทอดความรู้ด้าน นานาชาติไทยได้อย่างถูกต้องตามแบบแผนของนานาชาติไทย ในขณะที่นักศึกษาซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ อาจมีความต้องการให้ครูผู้สอนนำเอานวัตกรรมและวิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบเข้ามาใช้ในการสอนนานาชาติไทย เพื่อให้เกิดความหลากหลายในวิธีการสอนเหมือนกับการสอนในรายวิชาอื่น ๆ ทั้งนี้ นักศึกษาอาจไม่เข้าใจธรรมชาติของเนื้อหาวิชานานาชาติไทยที่มีธรรมชาติวิชาเป็นลักษณะของการเลียนแบบโดยมีครูผู้สอนเป็นต้นแบบและนักศึกษาเป็นผู้รับแบบ การเรียนการสอนจึงต้องเลียนแบบจากครูผู้สอนซึ่งหมายความว่า ในการสอนแต่ละครั้งครูผู้สอนต้องเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ซึ่งการเรียนการสอนในลักษณะนี้ อาจปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อครูผู้สอนหรือปิดกั้นความคิดในทางสร้างสรรค์ของนักศึกษา สาเหตุนี้จึงอาจเป็นไปได้ว่าวิธีการสอนที่ครูผู้สอนนานาชาติไทยใช้อยู่ในปัจจุบันอาจจะไม่เป็นที่พึงพอใจของนักศึกษา ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรใช้วิธีการสอน และเทคนิคการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีมาประกอบเพื่อปรับให้เข้ากับสถานการณ์การเรียนการสอน โดยผู้สอนต้องให้ความรู้รวมถึงอธิบายปัญหาของการเรียนการสอน ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524) กล่าวว่า ด้านการเรียนการสอน ควรพิจารณาจากความเหมาะสมด้านตัวผู้สอน ความเหมาะสมด้านเนื้อหาวิชาที่สอน ถ้าเป็นเนื้อหาเป็นข้อมูลทางทฤษฎีก็อาจใช้วิธีการบรรยาย ถ้าเป็นเนื้อหาที่ต้องถกเถียงก็อาจใช้การอภิปราย และถ้าต้องการใช้การฝึกฝนก็ต้องใช้การปฏิบัติ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของการสอน ความเหมาะสมด้านจำนวนและลักษณะของผู้เรียน ความเหมาะสมด้านบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งอุทุมพร (ทองอุไร) จามรมาร (2541 : 5) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เกี่ยวข้องกับการระบุวัตถุประสงค์ในการสอนของอาจารย์ และการเรียนของนักศึกษา การระบุเทคนิคการสอนของอาจารย์และการเรียนของนักศึกษา ตลอดจนบรรยากาศการสอน สื่อต่างๆช่วยให้การสอนประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารี ศรีมาโนชน (2527:75-91) ที่ศึกษา งานวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอธิการวิทยาลัยครู ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านวิชาการ ด้านธุรการและด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยผู้บริหาร และอาจารย์แตกต่างจากนักศึกษา

3. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอนชายและหญิงมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน นานาชาติไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร

ครูผู้สอนชายและหญิงต่างก็เข้าใจถึงปัจจัยพื้นฐานและคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยเป็นอย่างดี เพราะผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารต่างก็เคยทำหน้าที่ครูผู้สอนและเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการแสดงซึ่งสามารถนำประสบการณ์ดังกล่าวมาประยุกต์เป็นความรู้เพื่อใช้ในการสอนแก่นักศึกษา เพราะการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยจำเป็นต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์จากการแสดงมาเป็นฐานในการเรียนการสอนให้นักศึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษาได้สืบทอดศิลปะการแสดงอันเป็นมรดกของชาติ รวมทั้งครูผู้สอนต้องมีความอดทนในการที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษารวมทั้งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในการใช้จิตวิทยากับนักศึกษาที่กำลังเติบโตสู่วัยรุ่นได้เป็นอย่างดี และคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องการ เพราะการมีคุณลักษณะที่ดีสามารถทำให้ผู้อื่นเกิดความพึงพอใจและเป็นที่ยอมรับนับถือในสังคม อันจะทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ ดังนั้นครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยควรเป็นผู้มีคุณลักษณะดี มีความสุภาพเรียบร้อย อ่อนโยน มีอารมณ์ดี ร่าเริงแจ่มใส มีความสุขุมรอบคอบ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ดังนั้นความแตกต่างทางเพศจึงไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีทัศนต่อคุณลักษณะครูผู้สอน

นาฏศิลป์ไทยแตกต่างกัน ดังที่โสภณพรรณ ตันตะยาคม และสมบัติ วัจนะสาลิกากุล (2523 :71) กล่าวว่า เพศชายและเพศหญิงที่ได้รับการอบรมและได้รับการปฏิบัติที่คล้ายกัน มีโอกาสที่จะแสดงออกเท่ากันส่งผลให้มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของทองอินทร์ อังคนานุกุล (2544:58) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะของ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคกลางในสังกัดกรมศิลปากร พบว่าอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคกลาง ในสังกัดกรมศิลปากรในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีย่อมได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน การปฏิบัติงานในหน้าที่ต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานในระดับหนึ่งเท่านั้น อาจจะไม่ครอบคลุมทุกเรื่อง หากแต่ต้องใช้ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการทำหน้าที่ครูผู้สอนแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งต่างจากผู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท หรือปริญญาเอก ซึ่งในหลักสูตรปริญญาโท และปริญญาเอกในสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป มีการทำปริญญานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ จึงทำให้มีความรู้ทางด้านการวิจัยและส่งผลให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและหลักสูตร นอกจากนี้ยังสามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ด้วยวิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจึงอาจมีการพัฒนาระบบความคิดที่ดี โดยเฉพาะเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ได้ ดังที่สมบุรณ์ ชิตพงษ์ (2522 : 30-31) กล่าวว่าคุณลักษณะของอาจารย์มีผลต่อการเรียนของนักศึกษา โดยเฉพาะพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในห้องเรียนจะส่งผลสะท้อนต่อการเรียนของนักศึกษามากที่สุดซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกันกับ พรนพ พุกกะพันธ์ (2544 : 22) ที่กล่าวว่าการศึกษาก่อให้เกิด

ความรู้ ความริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเป็นผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้นำต้องนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่องค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ กนกพร ทองสอดแสง (2532 : 36) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอน วิชาเอกสุขศึกษา ในวิทยาลัยครูพบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกสุขศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

5. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแม้บุคคลเหล่านี้จะมีประสบการณ์ในด้านของความเป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยมาแล้วทั้งสิ้น ดังนั้น จึงทำให้เข้าใจในประสบการณ์ของการสอนเป็นอย่างดีว่าครูนาฏศิลป์ไทยที่ดีต้องมีคุณลักษณะอันประกอบไปด้วย ความสามารถของครูในการวางแผนการสอนได้อย่างเหมาะสมเข้ากับเนื้อหาบทเรียน มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ชัดเจน เข้าใจพื้นฐานของผู้เรียน ความต้องการของผู้เรียน เพื่อที่จะจัดรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุด รวมถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพในการเรียนรู้จากครูผู้สอนให้ได้มากที่สุด การที่ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปีหรือมากกว่า 10 ปีขึ้นไปต่างก็ทำงานในสภาพแวดล้อมเดียวกันอยู่สายวิชาชีพเดียวกันจึงมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบุคคลในวิชาชีพไปในทำนองเดียวกัน ดังที่อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ และจาตุรงค์ มนตรีศาสตร์ (2525 : 323) กล่าวว่าลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ควรเป็นครูที่มีทั้งความรู้ในวิชาการทั้งภาคทฤษฎี และวิธีการปฏิบัติด้านศิลปะ อันเกิดจากประสบการณ์การแสดง ซึ่งจะทำให้เป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์ที่มีความสามารถเฉพาะตน ประกอบกันขึ้นเป็นครูนาฏศิลป์ที่มีความสามารถทางสมอง มีความสมบูรณ์ของร่างกาย และมีพรสวรรค์เป็นความสามารถเฉพาะตน ประกอบกันเป็นครูนาฏศิลป์ที่ดี สร้างสรรค์งานให้กับศิลปะและการศึกษาของไทยให้เจริญยิ่งขึ้น ครูนาฏศิลป์ไทยที่ดีย่อมบริหารบูรณาการการศึกษา และมีคุณลักษณะที่เหมาะสมแก่การเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับ บุญชูป ศรีสอาด.(2524 : 65) ที่กล่าวว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากๆ ย่อมมองเห็นจุดอ่อนและปัญหาต่างๆ มีโอกาสแก้ไขจุดอ่อนและปัญหาต่างๆ มีความชำนาญในการสอนมากขึ้น มีโอกาสที่จะเพิ่มประสิทธิภาพของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์เพ็ญ หีบเพชร (2540 : 87) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนวิชาชีพพระยาสันตามทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่วิทยาลัยสารพัดช่าง

เขตภาคใต้ พบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพพระยาศรีวิชัยวิทยาลัยสารพัดช่างที่มีประสบการณ์การสอนที่ต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนวิชาชีพพระยาศรีวิชัยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. นักศึกษาชายและหญิงมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูสอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาชายและหญิงได้รับประสบการณ์การเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆที่เหมือนกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน โดยสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งด้านหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนได้ตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัด ตรงตามความต้องการของนักศึกษาและสามารถนำไปประกอบวิชาชีพได้ โดยเฉพาะในการเรียนการสอนวิชา นาฏศิลป์ไทยที่สามารถนำไปประกอบเป็นอาชีพได้โดยเฉพาะวิชาชีพครู ความสามารถด้านการสอนของครู เป็นปัจจัยที่ส่งผลถึงประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียนนั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ครูจะต้องมีความรู้และมีวิธีการสอนที่หลากหลาย ให้ความสำคัญกับความแตกต่างด้านศักยภาพของผู้เรียน มีเทคนิควิธีสอนที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ได้ เพราะการจะอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาการใดๆ ถ้าครูผู้สอนขาดความรู้ในวิชาการนั้นๆ ก็ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสคิปเนอร์ (Scribner. 1999 : 246) ที่กล่าวว่า ครูที่ดีควรต้องให้ความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้ ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน เทคนิคการสอน และทักษะของความเป็นครู การจัดการชั้นเรียน เข้าใจเรื่องของความแตกต่างของผู้เรียน ในขณะที่ พันธุ์เพ็ญ หีบเพ็ชร (2540 : 85) กล่าวว่า สังคมไทยปัจจุบันชายและหญิงมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะด้านการศึกษได้เปิดโอกาสให้เลือกแสวงหาความรู้ได้อย่างกว้างขวางตามความต้องการ จึงทำให้นักศึกษาชายและหญิงมีคุณลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนี งามมัน. (2533 : 82) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามทัศนะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสตูล พบว่า ทัศนะของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน

7. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูสอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการนิเทศการสอน และด้านการปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทัศนะ

แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการเรียนการสอนของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีเป้าหมายในการผลิตครูด้านนาฏศิลป์ และศิลปินด้านนาฏศิลป์ เพื่อให้เป็นผู้อนุรักษ์ สร้างสรรค์ พัฒนา ถ่ายทอด และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้กำหนดหลักเกณฑ์เดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านหลักสูตรการศึกษา หรือมีการกำหนดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้นักศึกษาเข้าพบเพื่อปรึกษาเมื่อมีปัญหาเรื่องการเรียนรู้การสอน มีการกำหนดปฏิทินประจำปีการศึกษา ซึ่งนักศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางให้การวางแผนการเรียนรู้ได้ นอกจากนี้สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้กับนักศึกษา และนอกจากนี้นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จะอยู่ในกลุ่มช่วงอายุ 17-21 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุวัยเดียวกัน เมื่อนักศึกษาได้รับประสบการณ์ด้านต่างๆ ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ย่อมส่งผลให้นักศึกษามีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่วนด้านการนิเทศการสอนและด้านการปฏิสัมพันธ์ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ยังไม่เคยออกฝึกสอนจึงแสดงความคิดเห็นตามความคิดของนักศึกษา ดังที่สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ (2542 : 3) กล่าวว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ รวมทั้งการใช้สื่อต่างๆ ในการสอน และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการสร้างบรรยากาศทางวิชาการเป็นไปในทางที่เหมาะสม ก็จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้และความสามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้ สุดารัตน์ ไผ่พงศ์วงศ์ (2543 : 143) กล่าวว่าผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ความรู้ ผู้อบรมสั่งสอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้สนับสนุนให้กำลังใจผู้เรียน ได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการที่เขาได้ลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน และให้ความสนใจของแต่ละบุคคล โดยผู้สอนไม่ใช่สอนแต่เนื้อหาเพียงอย่างเดียว ต้องสามารถประยุกต์ใช้ได้ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของวารินทร์ คอเหลี่ยม (2541 : 73) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี พบว่า นักศึกษาระดับ ปวส. และปริญญาตรี มีความเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลของการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยใน 4 ด้าน คือ ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านปฏิสัมพันธ์ ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา และส่งเสริมครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยให้มีประสิทธิภาพ และคุณภาพมากขึ้นอย่างแท้จริง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหาร มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ต้องใช้เทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะของนาฏศิลป์ไทยให้นักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจ นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนยังต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน โดยจะต้องจัดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาในด้านของการเรียนการสอน และส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ยังต้องแสวงหานวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำไปปรับใช้ในการสอนนาฏศิลป์ไทย

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีทัศนะแตกต่างจากนักศึกษา ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่า ควรนำเอานวัตกรรมใหม่ ๆ และวิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยเพื่อให้เกิดความหลากหลายในวิธีการสอนเหมือนกับการสอนในรายวิชาอื่น ๆ

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอนชายและหญิง มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่า ถึงแม้ว่าผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอนชายและหญิง จะมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ก็ควรนำประสบการณ์การแสดงผลมาใช้ในการสอน เพราะการสอนนาฏศิลป์ไทยจำเป็นต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์จากการแสดงผลมาเป็นฐานในการเรียนการสอนให้นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้สืบทอดศิลปการแสดงอันเป็นมรดกของชาติ รวมทั้งครูผู้สอนต้องมีความอดทนในการที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษาเพื่อใช้ในการสร้างเสริมประสบการณ์

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่า สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการสอบคัดเลือก หรือคัดเลือกบุคคลที่จะบรรจุเป็นข้าราชการครูในสถาบันฯ

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่า ควรมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ โดยเน้นด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์

6. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่า ถึงแม้ว่านักศึกษาชายและหญิงมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ก็ต้องเน้นเรื่องเทคนิคการสอนเพราะการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ความสามารถด้านการสอนของครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลถึงประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียนนั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ครูจะต้องมีความรู้และมีวิธีการสอนที่หลากหลาย

7. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศการสอนและด้านการปฏิสัมพันธ์ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทัศนคติแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่า สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ควรจัดหลักสูตรวิชาครูสอดแทรกทุกชั้นปี เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ และเข้าใจในการนำไปประกอบวิชาชีพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาลักษณะเจาะลึกเกี่ยวกับคุณลักษณะของศิลปินด้านนาฏศิลป์ไทยตามทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2. ศึกษาลักษณะของครูผู้สอน สาขาอื่น ๆ ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
3. ศึกษาความพึงพอใจหรือแรงจูงใจในการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ
การวิเคราะห์ สาระสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กัญญา กำศิริพินาน. (2542). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการ
เรียนการสอนของอาจารย์อาชีวศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา
ภาคเหนือ. ภาควิชา อาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2538). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอ
เดียนสโตร์.
- เจนจิรา เจนนาวิน (2529) การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอก
นาฏศิลป์ไทย
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม (วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย). พิษณุโลก:มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- เจริญศรี หมวดสง. (2542). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาริต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

- ชนัย วรรณะลี. (2549 1 พฤษภาคม). ให้สัมภาษณ์โดยสมปอง นกน้อย ที่
สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ .
- ชนาธิป พรกุล. (2543). แศตวรรษรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล ชันสัมฤทธิ์. (2542) การนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัย
นาฏศิลป์
ปริญญาานิพนธ์ คม.(วิชาเอกการอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทองอินทร์ อังคนานุกูล (2544) ความคิดเห็นของ ผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับ
คุณลักษณะของอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคกลาง สังกัดกรม
ศิลปากร
- ต่อพงศ์ วรรณวาที. (2536, พ.ย.). การปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน. *ข่าวสารกอง
บริการการศึกษา*. ปีที่ 4 (41) : 13-19.
- ธวัชรรัตน์ ผลเจริญ. (2546). ทศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน สาขา
ศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญา
นิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2544). *ความเป็นครูไทย*. กรุงเทพฯ : ก.พลพิมพ์.
- นาริรัตน์ วิจิตรแก้ว.(2549 1 พฤษภาคม). ให้สัมภาษณ์โดยสมปอง นกน้อย ที่
สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ .
- นิวัฒน์ สุขประเสริฐ. (2549 1 พฤษภาคม). ให้สัมภาษณ์โดยสมปอง นกน้อย ที่
สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ .
- บุญสม สุขุมาลพงษ์ (2536). *พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก
นาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏอุดรธานี ตามทัศนะของนักศึกษา*. ปริญญา
นิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประเมษฐ์ บุญยะชัย. (2549 1 พฤษภาคม). ให้สัมภาษณ์โดยสมปอง นกน้อย ที่
สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ .

พันธ์เพ็ญ หีบเพชร. (2540). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนวิชาชีพพระยะ
สันตามทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่วิทยาลัยสารพัดช่างเขตภาคใต้. ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พาณิ สีสวย. (2529). สุนทรียะของนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด
ธนะการพิมพ์.

โพธิพันธ์ พาณิช. (2549 1 พฤษภาคม). ให้สัมภาษณ์โดยสมปอง นกน้อย ที่
สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ .

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ม.ป.ป.). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน
ประสิทธิภาพ การสอนและการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. บัณฑิตวิทยาลัย. (2543). ศ.ดร. สาโรช บัวศรี ราชบัณฑิต. กรุงเทพฯ :
สุพีเรียพริ้นติ้งเฮาส์.

รจนา สุนทรานนท์. (2537). คุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิตวิทยาลัยนาฏ
ศิลป์ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ บัณฑิต และผู้บังคับบัญชา.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รุ่ง แก้วแดง. (2542). การปฏิบัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: มติชนสุดสัปดาห์.
ปีที่19 : หน้า4-6

รวีวรรณ อยู่สำราญ. (2545). ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนพณิชยการ
เพชรบุรีบริหารธุรกิจ

ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). การพัฒนาการเรียนการสอนทางการ
อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

วิทยาลัยนาฏศิลป์. (2545). คู่มือนักเรียนและผู้ปกครองวิทยาลัยนาฏศิลป์.
กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.

_____. (2548). แบบรายงานข้อมูลเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก.
กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.

ศิริลักษณ์ ห้าวหาญ. (2544). การศึกษาความต้องการบริการให้คำปรึกษาของ
นักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศฤงคาร
จังหวัดอุดรธานี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการให้
คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2539). การจัดบริการสนเทศทางอาชีพและการศึกษา.
กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

สมพงษ์ พลสุริย์. (2543). ทางก้าวหน้าของครูมีอาชีพ. กรุงเทพฯ : สารธาร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). แผนพัฒนาการศึกษา
แห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2540). คู่มือสมาชิกคุรุสภา. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.

สุชาดา จันทนป. (2543). ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการ
เรียนการสอน

ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษา
ผู้ใหญ่).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร

สุลักษณ์ ศรีบุรี. (2530). การวัดผลและประเมินผลทางศิลปศึกษา.

เรื่องพบเส้นทางการพัฒนาศิลปะศึกษา.: หน้า59-60.

สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต. (2541). กิจกรรมปฏิสัมพันธ์การสอนทางไกล. กรุงเทพฯ: สำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุวัฒน์ งามยิ่ง. คุณลักษณะครูที่ดีของครู-อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่างสังกัดสถาบัน อาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 และภาคกลาง 5. สารนิพนธ์ กศ. ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2547, ม.ค.). การปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนรู้. สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 31(-); หน้า 51-57.

อุบล ตูจินดา. (2532) หลักและวิธีสอนศิลปะ : หน้า181-182

อาภรณ์ มนตรีศาสตร์; และจาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. (2525). นาฏศิลป์เพื่อการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

Beerens, Daniel R. (2000). *Evaluating Teachers for Professional Growth : Creating a Culture of Motivation and Learning*. Thousand Oaks : Corwin Press.

Clark, Onristopher M. (1995). *Thoughtful Teaching*. London : Cassell.

Cronbach. Lee Joseph. (1984). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper and Row Publishers.

Gelso, Charles J. ; Bruce R. Fretz. (1992). *Counseling Psychology*. New York : Holt Rinehart and Wnston.

Glickman, Carl D. Gordon, Stephen P; & Ross-Gordon, Jovita M. (1998). *Supervision of Instruction : a Developmental Approach*. 4th ed. Needham Heights: Allyn & Bacon.

Goen, George A; & Clover, Sharon I. R. (1991). *Mastering School Reform*. Boston : allyn & Bacon.

- Green, Jan. (1998). *Teacher Professionalism, Teacher Development and School Improvement : Opening Doors From the Inside*. Edited by Halsall, Rod. Buckingham : open University Press.
- Hessong, Robert F; & weeks, Thomas H (1987). *Introduction to Education*. New York: Macmillan Publishing.
- Hoy, Wayne K; & Miskel, Cecil G. (1996). *Educational Administration : Theory Research and Practice*. 5 th ed. New York : McGrawHill.
- Kakkar. SS. (1968)" Adjustment ; & Self – Acceptnce, “ *Thesis Abstract Series.School of Education, Indiana Univesity, Indian,*
- Kemp, Jerrold E.; & Don C. Smellie. (1989). *Planning, Producing and Using Instructional Media*. New York : Harper and Row.
- Mcinerney, D.M. (1998). *Educational Psychology : Constructing Learning*. Sidney : Prentice Hall.
- Ortrun Zuber-Skerritt. (1992). *Professional Developmant in Higher Education : A theoretical Framework for Action Research*. London : Kogan Page.
- Parkay, Forrest W.; & Standford, Beverly Harcastle. (1992). *Becoming a Teacher : Accepting the Challenge of a Profession*. 2 nd ed Boston : Allyn & Bacon.
- Pascarella, E.; & Terenzini, P. (1991). *How College Affects Students : Findings and Insights from Twenty Years of Research*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Rupert, P. and Holmes, D. (1997). Dual Relationships in Higher Education Professional and Institutional Guidelines, *Journal of Higher Education*. 68 (6) : 660-678;
- Scribner, Jay Pardes. (1999, April). Professional Development : Untangling the Influence of Work context on Teacher Learning, *Educational Administration Quarterly*. 35(2) 238-266.
- Terenzini, P., Pascarella, E.; & Blimlng. G. (1996). *Studens’ Out-of-Class Experiences and Their Influence on Learning and Cognitive Development : A Literature*

Review, Journal of College Student Development. 37 (2) : 149-162;
March/April.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน)

เรื่อง คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน
และนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่มีต่อครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์
3. การตอบแบบสอบถามนี้ ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบ ดังนั้นโปรดตอบแบบสอบถามนี้ตามสภาพความเป็นจริง ตรงตามความคิดเห็นของท่านและกรุณาตอบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับสภาพของท่านมากที่สุด

1. เพศ
() ชาย
() หญิง
2. วุฒิการศึกษา
() ปริญญาตรี
() ปริญญาโท ขึ้นไป
3. ประสบการณ์ในการสอน
() 6 – 10 ปี
() มากกว่า 10 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ที่มีต่อคุณลักษณะของ
ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านต่าง ๆ คือ ด้านการสอน
ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
คำแนะนำของคะแนน มีดังนี้

5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติมาก

3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อที่	คุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ด้านการสอน					
1.	เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน					
2.	มีการวัดผลการเรียนรู้ก่อนทำการสอนเพื่อเข้าใจ พื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน					
3.	นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้สอนในวิชานาฏศิลป์ไทย					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
4.	สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนภาคทฤษฎี					
5.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีได้เหมาะสม					
6.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติได้เหมาะสม					
7.	นำประสบการณ์ต่าง ๆ มาใช้ประกอบการสอน					
8.	จัดประสบการณ์ความรู้เรื่องการรำ ร้อง และดนตรี ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้					
9.	ให้ความรู้ทางวรรณคดี การใช้ภาษาและคำราชาศัพท์ ต่าง ๆ ในวิชานาฏศิลป์ไทย					
10.	การนำหลักวิชาเกี่ยวกับการจัดการแสดงและการจัดเวที มาสอน					
11.	ใช้วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎี อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน					
12.	ใช้วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัติ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน					
13.	วัดและประเมินผลการเรียนด้านทฤษฎีตรงตาม วัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา					
14.	วัดและประเมินผลการเรียนด้านปฏิบัติตรงตาม วัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา					
ด้านการนิเทศการสอน						
15.	กำหนดเป้าหมายของการนิเทศการสอนที่ชัดเจน					
16.	ใช้หลักวิชาในการนิเทศการสอน					
17.	มีทักษะและความชำนาญในการนิเทศการสอน					
18.	ใช้หลักจิตวิทยาในการนิเทศการสอน					
19.	ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการพัฒนาการปฏิบัติงาน ฝึกสอน					
20.	ถ่ายทอดประสบการณ์นิเทศการสอนให้กับนักศึกษา					
21.	เอาใจใส่ดูแลการปฏิบัติงานฝึกสอนของนักศึกษา					
22.	มีการประสานงานระหว่างสถาบันกับโรงเรียน					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
23.	มีการประสานงานระหว่างอาจารย์นิเทศกับอาจารย์พี่เลี้ยง					
24.	มีการประชุมปฐมนิเทศก่อนนักศึกษาออกฝึกสอน					
25.	มีการจัดประชุมระหว่างการฝึกสอน					
26.	มีการจัดประชุมปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกสอน					
27.	ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาเกิดปัญหาระหว่างการฝึกสอน					
28.	ประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาอย่างยุติธรรม					
ด้านการให้คำปรึกษา						
29.	ให้ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักศึกษา					
30.	ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียน					
31.	ให้คำปรึกษาในการวางแผนการเรียน					
32.	ให้คำปรึกษาในการเลือกแผนการเรียนที่ตรงตามความถนัดของนักศึกษา					
33.	ให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวของนักศึกษา					
34.	แนะแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา					
35.	ติดตามผลนักศึกษาหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว					
36.	แนะนำเกี่ยวกับการรับงานการแสดงจากภายนอก					
37.	จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร และแผนการเรียนของนักศึกษา					
38.	จัดทำข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา					
39.	ชี้ข้อบกพร่องในการแสดงนาฏศิลป์					
40.	จัดหาเอกสารความรู้เพิ่มเติมให้กับนักศึกษา					
ด้านการปฏิสัมพันธ์						
41.	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูสอนวิชาอื่น ๆ					
42.	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา					
43.	วางตัวได้เหมาะสมกับการเป็นครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
44.	มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา					
45.	เป็นผู้นำและตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา					
46.	ให้ความเมตตากรุณาต่อนักศึกษา					
47.	ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน					
48.	อธิบายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับนักศึกษา					
49.	ปฏิบัติตนให้เป็นที่เคารพและเป็นแบบอย่างต่อนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					
50.	แสดงความชื่นชมเมื่อนักศึกษาประสบความสำเร็จ					

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (สำหรับนักศึกษา)

เรื่อง คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่มีต่อครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์
3. การตอบแบบสอบถามนี้ ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อนักศึกษา ดังนั้นโปรดตอบแบบสอบถามนี้ตามสภาพความเป็นจริง ตรงตามความคิดเห็นของท่านและกรุณาตอบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับสถานภาพของท่านมากที่สุด

1. เพศ
() ชาย
() หญิง
2. ชั้นปี
() ชั้นปีที่ 2
() ชั้นปีที่ 3
() ชั้นปีที่ 4

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านต่าง ๆ คือ ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน
ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
ค่าน้ำหนักของคะแนน มีดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติที่ต่ำสุด

ข้อที่	คุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ด้านการสอน					
1.	เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน					
2.	มีการวัดผลการเรียนรู้ก่อนทำการสอนเพื่อเข้าใจ พื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน					
3.	นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้สอนในวิชานาฏศิลป์ไทย					
4.	สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนภาคทฤษฎี					
5.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีได้เหมาะสม					
6.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติได้เหมาะสม					
7.	นำประสบการณ์ต่าง ๆ มาใช้ประกอบการสอน					
8.	จัดประสบการณ์ความรู้เรื่องการรำ ร้อง และดนตรี ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้					
9.	ให้ความรู้ทางวรรณคดี การใช้ภาษาและคำราชาศัพท์ ต่าง ๆ ในวิชานาฏศิลป์ไทย					
10.	การนำหลักวิชาเกี่ยวกับการจัดการแสดงและการจัดเวที มาสอน					
11.	ใช้วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎี อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน					
12.	ใช้วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัติ					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน					
13.	วัดและประเมินผลการเรียนด้านทฤษฎีตรงตาม					
	วัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา					
14.	วัดและประเมินผลการเรียนด้านปฏิบัติตรงตาม					
	วัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา					
	ด้านการนิเทศการสอน					
15.	กำหนดเป้าหมายของการนิเทศการสอนที่ชัดเจน					
16.	ใช้หลักวิชาในการนิเทศการสอน					
17.	มีทักษะและความชำนาญในการนิเทศการสอน					
18.	ใช้หลักจิตวิทยาในการนิเทศการสอน					
19.	ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการพัฒนาการปฏิบัติงาน					
	ฝึกสอน					
20.	ถ่ายทอดประสบการณ์นิเทศการสอนให้กับนักศึกษา					
21.	เอาใจใส่ดูแลการปฏิบัติงานฝึกสอนของนักศึกษา					
22.	มีการประสานงานระหว่างสถาบันกับโรงเรียน					
23.	มีการประสานงานระหว่างอาจารย์นิเทศกับอาจารย์พี่เลี้ยง					
24.	มีการประชุมปฐมนิเทศก่อนนักศึกษาออกฝึกสอน					
25.	มีการจัดประชุมระหว่างการฝึกสอน					
26.	มีการจัดประชุมปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกสอน					
27.	ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาเกิดปัญหาระหว่างการฝึกสอน					
28.	ประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาอย่างยุติธรรม					
	ด้านการให้คำปรึกษา					
29.	ให้ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักศึกษา					
30.	ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียน					
31.	ให้คำปรึกษาในการวางแผนการเรียน					
32.	ให้คำปรึกษาในการเลือกแผนการเรียนที่ตรงตามความ					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ถนัดของนักศึกษา					
33.	ให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวของนักศึกษา					
34.	แนะแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับนักศึกษา					
35.	ติดตามผลนักศึกษาหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว					
36.	แนะนำเกี่ยวกับการรับงานการแสดงจากภายนอก					
37.	จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร และแผนการเรียนของนักศึกษา					
38.	จัดทำข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา					
39.	ชี้ข้อบกพร่องในการแสดงนาฏศิลป์					
40.	จัดหาเอกสารความรู้เพิ่มเติมให้กับนักศึกษา					
	ด้านการปฏิสัมพันธ์					
41.	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูสอนวิชาอื่น ๆ					
42.	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา					
43.	วางตัวได้เหมาะสมกับการเป็นครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย					
44.	มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา					
45.	เป็นผู้นำและตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา					
46.	ให้ความเมตตากรุณาต่อนักศึกษา					
47.	ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน					
48.	อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับนักศึกษา					
49.	ปฏิบัติตนให้เป็นทีเคารพและเป็นแบบอย่างต่อนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					
50.	แสดงความชื่นชมเมื่อนักศึกษาประสบความสำเร็จ					

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญและจดหมายขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์ ดร. จารุวรรณ สกุลคู

คุณวุฒิ Ph.D. (Higher Education Administration)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. อาจารย์ ประเมษฐ์ บุญยะชัย

คุณวุฒิ ศม. (ศิลปกรรมศาสตร์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง อาจารย์ 3 ระดับ 9 อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏ

ศิลป์

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3. อาจารย์ ดร. ชนัย วรรณะลี

คุณวุฒิ กศ.ด การอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ภาคผนวก ค

จดหมายขอความอนุเคราะห์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ง

คำอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	5.000
2	3.924
3	7.000
4	5.584
5	4.320
6	4.583
7	3.969
8	3.795
9	2.049
10	5.020
11	3.454
12	4.438
13	4.438
14	3.360
15	8.275
16	4.320
17	6.769
18	6.708
19	6.481
20	8.275
21	5.584
22	4.583
23	3.969
24	9.029
25	4.583

ตารางค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม (ต่อ)

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
26	6.708
27	3.631
28	7.000
29	7.729
30	11.314
31	7.891
32	4.660
33	4.919
34	4.660
35	5.612
36	3.667
37	5.612
38	3.473
39	7.000
40	4.583
41	11.314
42	7.514
43	5.150
44	2.701
45	3.631
46	3.473
47	6.481
49	3.742
49	3.416
50	5.612

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ด้านการสอน	0.9267
ด้านการนิเทศการสอน	0.9612
ด้านการให้คำปรึกษา	0.9426
ด้านการปฏิสัมพันธ์	0.9172
รวมทั้งฉบับ	0.9779

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา
ทั้งฉบับ เท่ากับ **0.98**

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูผู้สอน นาวาศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์ จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ส่วนนักศึกษาจำแนกตาม เพศ และชั้นปี

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา คณะศิลปศึกษา สาขาวิชานาวาศิลป์ไทยศึกษา ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 รวมทั้งสิ้น 388 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน นาวาศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์ จำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ในแต่ละด้านและโดยรวมโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาในแต่ละด้านและโดยรวม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')
4. เปรียบเทียบทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน โดยทดสอบที (t - test)
5. เปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอน นาวาศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ โดยทดสอบที (t - test) ส่วนตัวแปรชั้นปีใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่าง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหาร มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีทัศนะแตกต่างจากนักศึกษา
3. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอนชายและหญิงมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน
4. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน
6. นักศึกษาชายและหญิงมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน
7. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศการสอน และด้านการปฏิสัมพันธ์ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทัศนะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการสอน ผลการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีทัศนะตรงกันว่า คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน เห็นว่า การจัดการเรียนการ

สอนนั้นดำเนินไปได้ด้วยดีแล้วเนื่องจากครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการแสดงซึ่งสามารถนำประสบการณ์ดังกล่าวมาประยุกต์เป็นความรู้เพื่อใช้ในการสอนนักศึกษา ทั้งนี้การเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยจำเป็นต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์จากการแสดงมาเป็นฐานในการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้สืบทอดศิลปะการแสดงอันเป็นมรดกของชาติ ในขณะที่นักศึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่า กระบวนการเรียนการสอน ควรจะต้องคำนึงถึงความพร้อมด้านอื่นๆ ด้วยเช่นกัน เช่น การนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้สอนในวิชานาฏศิลป์ไทย ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยโดยธรรมชาติวิชาจะใช้วิธีสอนโดยใช้การบรรยายและการสาธิตเป็นหลัก โดยสอนให้จดจำและเลียนแบบ ยึดครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยยังขาดการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้เกิดแนวคิดในการวิเคราะห์กระบวนการต่างๆ ดังที่ พาณี สีสวย (2529 : 14) ที่กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของครูนาฏศิลป์ที่ดีว่า มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความอดทน รู้จักเร้าความสนใจผู้เรียน มีความสามารถในการที่จะดึงความสนใจของผู้เรียนให้อยู่ในสภาพแวดล้อมของบทเรียน มีความสุขุมรอบคอบ มีความสามารถที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจ ยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น นอกจากนี้ครูนาฏศิลป์ที่ดีต้องมีความรู้ดี มีวิธีสอนดี มีความประพฤติและมีสุขภาพดี บุคลิกภาพของครูนาฏศิลป์ต้องเป็นผู้มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส รักเด็ก มีอารมณ์ขัน สามารถเข้าใจและนิยมชมชื่นกับอารมณ์ขันของผู้เรียนได้ เป็นผู้สามารถช่วยปรับปรุงสถานการณ์ที่ตึงเครียดได้ด้วยไหวพริบของตนให้เข้าสู่บรรยากาศแห่งความสนุกสนานได้ โดยครูนาฏศิลป์จะต้องมีความรักในวิชาศิลปะอย่างฝังใจ และอุทิศตนเพื่อศิลปะโดยพยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ ในวงการศิลปะ หมั่นทบทวนหลักทฤษฎีและปฏิบัติ เข้าใจวิธีการที่จะปรับความรู้ของตนให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งงานวิจัยของนิลวรรณ วรรณะลี (2541 : 215) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง สาขานาฏศิลป์ไทย ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช 2527 พบว่า อาจารย์เห็นว่า กระบวนการเรียนการสอนนาฏศิลป์มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเห็นตรงกันว่า กระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการนิเทศการสอน ผลการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีทักษะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านนี้ว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ในขณะที่นักศึกษามีทักษะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในกระบวนการของการนิเทศการสอน ได้มีการกำหนดเป้าหมายของการนิเทศการสอนไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ครูนาฏศิลป์ไทยยังต้องมีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการของการนิเทศการสอน เพื่อจะพัฒนาปรับปรุงและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้นักศึกษาเป็นครูนาฏศิลป์ไทยที่มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาในสาขาที่ตนร่ำเรียนมา รวมทั้งทักษะด้านการสอนหรือการถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนตามแบบอย่างของครูสอนนาฏศิลป์ไทย ในขณะที่นักศึกษา มีทักษะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการนิเทศการสอนว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการปฏิบัติงานนิเทศการสอนของครู

หรืออาจเป็นไปได้ว่าวิธีการนิเทศอาจจะไม่เหมาะสม เช่น ครูนิเทศชาติจิตวิทยาในการให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาในเรื่องการสอน การปกครองชั้นเรียน การจัดกิจกรรม การจัดทำสื่อ การเรียนการสอน การแนะนำระเบียบปฏิบัติและวินัยการปฏิบัติของครู การแนะนำให้นักศึกษาทำการฝึกสอนนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการสอน ดังที่กูด (Good. 1973 : 574) กล่าวว่า การนิเทศการสอนคือความพยายามทุกอย่างของผู้ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาในการให้คำแนะนำครูหรือบุคคลอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้วิธีการเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอน ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพการศึกษา ช่วยในการพัฒนาครูและนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญา กำศิริพินาน (2542 : 89) ที่ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์อาชีวศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคเหนือ พบว่า การจัดการนิเทศภายในยังไม่เป็นระบบตามที่ควรจะเป็น ดังนั้น สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ควรมีการร่วมกันจัดให้มีการกำหนดการนิเทศภายในเป็นนโยบาย วางแผน กำหนดรูปแบบวิธีการ ชี้แจงให้ครูอาจารย์เข้าใจ และให้มีการช่วยเหลือ แนะนำ ทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

1.3 ด้านการให้คำปรึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการให้คำปรึกษาว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ในขณะที่นักศึกษามีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนเห็นว่า การให้คำปรึกษาเป็นภาระหน้าที่ที่ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยไม่จำเป็นที่จะเป็นเรื่องการให้คำปรึกษาด้านปัญหาการเรียน ปัญหาส่วนตัว ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา เช่น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับสมัครงาน หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทุนการศึกษา แม้แต่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ดังนั้นในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จึงมีความเห็นเกี่ยวกับด้านการให้คำปรึกษาว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด แต่ในมุมมองของนักศึกษากลับมองว่าการให้คำปรึกษาของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาเห็นว่าการให้คำปรึกษาของครูยังไม่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาอย่างเต็มที่หรือนักศึกษามีความเกรงใจไม่กล้าเข้าพบครู เช่น นักศึกษาอาจมีปัญหส่วนตัว ทั้งนี้อาจเป็นผลที่เกิดขึ้นจากช่องว่างระหว่างวัยของครูกับนักศึกษาซึ่งนักศึกษาอาจคิดว่า ครูคงไม่สามารถที่จะช่วยแก้ปัญหา และครูคงไม่เข้าใจถึงเหตุผลในสิ่งที่นักศึกษาได้กระทำลงไป รวมทั้งอาจคิดว่าหากเข้าไปปรึกษากับครูผู้สอนแล้วจะได้รับการตำหนิตีติดยมากกว่าที่จะได้รับคำปรึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่จึงมักปรึกษากันเองภายในกลุ่มของตนเพราะจะมีความเข้าใจเรื่องต่างๆ ของผู้ที่อยู่ในวัยเดียวกันมากกว่า และกลุ่มเพื่อนก็ยินดีให้คำปรึกษา เหตุผลอีกประการหนึ่ง คือ ครูผู้สอนอาจไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าพบเพื่อขอคำปรึกษานอกเวลา เพราะครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยส่วนใหญ่จะมีชั่วโมงสอนในแต่ละสัปดาห์ค่อนข้างมาก ดังนั้นเวลาที่เหลืออยู่จึงเป็นเวลาส่วนตัวของครูผู้สอนซึ่งค่อนข้างจำกัดในการให้คำปรึกษานอกเวลากับนักศึกษา ดังที่สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2539 : 43) ได้เสนอแนะกิจกรรมที่ควรให้บริการให้คำปรึกษาไว้ คือ บริการให้คำปรึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่มในปัญหา

ต่างๆ เช่น ปัญหาด้านบุคลิกภาพ ปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาด้านการเรียน ติดตามผู้เรียน หลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว จัดโครงการเพื่อแก้ไขและส่งเสริมด้านบุคลิกภาพ บริการให้คำปรึกษา แก่ผู้ปกครองที่มาปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาของผู้เรียน จัดส่งผู้เรียนไปรับบริการความช่วยเหลือ ณ หน่วยงานต่างๆ ในกรณีที่ไม่สามารถช่วยเหลือได้ ทำนองเดียวกับเทอเรนซินี แพลสแคเรลลา และบลิมลิง (Terenzini, Pascarella, and Blimling. 1996 : 155) ที่กล่าวว่า ครู ผู้สอนส่วนใหญ่ที่จะประสบผลสำเร็จในการสอน คือ ครูผู้เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าพบนอกชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับศิริลักษณ์ ห้าวหาญ (2544 : 53) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการบริการให้คำปรึกษาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศฤงคารวชิร จังหวัดอุดรธานี พบว่า นักศึกษามีความต้องการบริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว และด้านสังคมอยู่ในระดับมาก ควรจัดให้มีการฝึกอบรมทักษะเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแก่ครูที่ทำหน้าที่คำปรึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ด้านการปฏิสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการปฏิสัมพันธ์ว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ในขณะที่นักศึกษามีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โดยลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย มักมีคุณลักษณะที่แตกต่างจากครูผู้สอนวิชาอื่นๆ กล่าวคือ มีบุคลิกภาพที่สุภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเป็นคนนอบน้อมถ่อมตน จึงทำให้เป็นเสน่ห์แก่ผู้พบเห็น หรือแม้แต่ได้พูดคุยกับใครก็ตาม จะทำให้เป็นที่ชื่นชมกับผู้ที่สนทนาด้วย แต่ในขณะที่นักศึกษามีความเห็นว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวางตัวของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย อาจทำให้นักศึกษามองภาพลักษณ์ของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยว่าเป็นคนเข้มงวด อยู่ในระเบียบตลอดเวลา มีการปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยเฉพาะ เพื่อให้ให้นักศึกษามีความเคารพและมีความศรัทธาในครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยและนำเอกลักษณ์ที่ถือเป็นบุคลิกของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ไปเป็นแบบอย่างที่ดี และใช้เป็นแบบอย่างในการประกอบวิชาชีพได้ แม้ว่านักศึกษาก็มีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนมีความเข้มงวดแต่ก็เพียงคิดว่าเป็นบุคลิกของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยเท่านั้น ซึ่งความเป็นจริงครูผู้สอนมีความรักและความเมตตาอย่างศิษย์กับครูมีความปรารถนาที่ดีกับนักศึกษา ดังที่เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2547 : 51) กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับนักเรียนหรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเป็นสิ่งสำคัญพอๆกับการนำเสนอบทเรียนของผู้สอน เพราะทั้งคู่มีส่วนที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้น นอกจากผู้สอนต้องมีการนำเสนอที่ดีแล้ว ผู้สอนยังต้องรู้จักวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนด้วย เพื่อจะได้นำไปใช้และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ทำนองเดียวกับงานวิจัยของ เทอเรนซินี แพลสแคเรลลา และบลิมลิง (Terenzini, Pascarella, and Blimling. 1996: 155) ที่ศึกษาเรื่อง Students' Out-of-Class Experiences and Their Influence on Learning and Cognitive Development พบว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและนักศึกษาจะช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาในด้านต่างๆ และการที่นักศึกษาได้พัฒนาในด้านความรู้เพิ่มมากขึ้นนั้นเป็นเพราะนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับ

ครูผู้สอนหรือเพราะนักศึกษามีสัมพันธภาพส่วนตัวที่ดีกับครูผู้สอน จึงส่งผลให้นักศึกษามีการพัฒนาในด้านความรู้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องพึงระวังในเรื่องของความใกล้ชิดหรือสัมพันธภาพที่ดีของครูผู้สอนและนักศึกษาอาจเป็นหนทางนำไปสู่ความผิดพลาดได้ แนวทางการป้องกันคงต้องให้ความรู้ในเรื่องของขอบเขตการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักศึกษา

2. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีทัศนะแตกต่างจากนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนต่างมีความเข้าใจและเชื่อว่าครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยเป็นครูที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในด้านการสอนนาฏศิลป์ไทยมานาน เนื่องจากการคัดเลือกผู้ที่เข้ามาเป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยนั้น ต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกอย่างเข้มงวดทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ทางการแสดงจึงจะสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านนาฏศิลป์ไทยได้อย่างถูกต้องตามแบบแผนของนาฏศิลป์ไทย ในขณะที่นักศึกษาซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ อาจมีความต้องการให้ครูผู้สอนนำเอานวัตกรรมและวิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบเข้ามาใช้ในการสอนนาฏศิลป์ไทย เพื่อให้เกิดความหลากหลายในวิธีการสอนเหมือนกับการสอนในรายวิชาอื่น ๆ ทั้งนี้ นักศึกษาอาจไม่เข้าใจธรรมชาติของเนื้อหาวิชานาฏศิลป์ไทยที่มีธรรมชาติวิชาเป็นลักษณะของการเลียนแบบโดยมีครูผู้สอนเป็นต้นแบบและนักศึกษาเป็นผู้รับแบบ การเรียนการสอนจึงต้องเลียนแบบจากครูผู้สอนซึ่งหมายความว่า ในการสอนแต่ละครั้งครูผู้สอนต้องเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ซึ่งการเรียนการสอนในลักษณะนี้ อาจปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อครูผู้สอนหรือปิดกั้นความคิดในทางสร้างสรรค์ของนักศึกษา สาเหตุนี้จึงอาจเป็นไปได้ว่าวิธีการสอนที่ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยใช้อยู่ในปัจจุบันอาจจะไม่เป็นที่พึงพอใจของนักศึกษา ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรใช้วิธีการสอน และเทคนิคการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีมาประกอบเพื่อปรับให้เข้ากับสถานการณ์การเรียนการสอน โดยผู้สอนต้องให้ความรู้รวมถึงอธิบายปัญหาของการเรียนการสอน ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524) กล่าวว่า ด้านการเรียนการสอน ควรพิจารณาจากความเหมาะสมด้านตัวผู้สอน ความเหมาะสมด้านเนื้อหาวิชาที่สอน ถ้าเป็นเนื้อหาเป็นข้อมูลทางทฤษฎีก็อาจใช้วิธีการบรรยาย ถ้าเป็นเนื้อหาที่ต้องถกเถียงก็อาจใช้การอภิปราย และถ้าต้องการใช้การฝึกฝนก็ต้องใช้การปฏิบัติ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของการสอน ความเหมาะสมด้านจำนวนและลักษณะของผู้เรียน ความเหมาะสมด้านบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งอุทุมพร (ทองอุไร) จามรมาร (2541 : 5) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เกี่ยวข้องกับการระบุวัตถุประสงค์ในการสอนของอาจารย์ และการเรียนของนักศึกษา การระบุเทคนิคการสอนของอาจารย์และการเรียนของนักศึกษา ตลอดจนบรรยากาศการสอน สื่อต่างๆช่วยให้การสอนประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล แก้วพวงงาม (2528 : 93) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่อง คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษา ในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์และครูประจำการ มีทัศนะต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษา ในวิทยาลัยครูทุกด้านแตกต่างจากนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอนชายและหญิงมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอนชายและหญิงต่างก็เข้าใจถึงปัจจัยพื้นฐานและคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยเป็นอย่างดี เพราะผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารต่างก็เคยทำหน้าที่ครูผู้สอนและเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการแสดง ซึ่งสามารถนำประสบการณ์ดังกล่าวมาประยุกต์เป็นความรู้เพื่อใช้ในการสอนแก่นักศึกษา เพราะการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยจำเป็นต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์จากการแสดงมาเป็นฐานในการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้สืบทอดศิลปะการแสดงอันเป็นมรดกของชาติ รวมทั้งครูผู้สอนต้องมีความอดทนในการที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษา และต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในการใช้จิตวิทยากับนักศึกษาที่กำลังเติบโตสู่วัยรุ่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งการมีคุณลักษณะที่ดีสามารถทำให้ผู้อื่นเกิดความพึงพอใจและเป็นที่ยอมรับนับถือในสังคม อันจะทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ ดังนั้นครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยควรเป็นผู้มีคุณลักษณะดี มีความสุภาพ เรียบร้อย อ่อนโยน มีอารมณ์ดี ร่าเริงแจ่มใส มีความสุขุมรอบคอบ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ดังนั้นความแตกต่างทางเพศจึงไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีทัศนคติต่อคุณลักษณะครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยแตกต่างกัน ดังที่ โสภภาพรรณ ตันตะยาคม และ สมบัติ วัจนะสาลิกากุล (2523 :71) กล่าวว่า เพศชายและเพศหญิงที่ได้รับการอบรมและได้รับการปฏิบัติที่คล้ายกัน มีโอกาสที่จะแสดงออกเท่ากันส่งผลให้มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของทองอินทร์ อังคนานุกุล (2544:58) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคกลาง สังกัดกรมศิลปากร พบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคกลาง สังกัดกรมศิลปากรในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมทั้งการปฏิบัติงานในหน้าที่ต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานในระดับหนึ่งเท่านั้น อาจจะไม่ครอบคลุมทุกเรื่อง หากแต่ต้องใช้ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการทำหน้าที่ครูผู้สอนแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งต่างจากผู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท หรือปริญญาเอก ซึ่งในหลักสูตรปริญญาโท และปริญญาเอกในสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป มีการทำปริญญานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ ซึ่งมีกระบวนการต่างๆ เช่น มีการกำหนดปัญหา การตั้งสมมุติฐาน การค้นหาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยผ่านสื่อหลากหลายประเภท ทำให้มีประสบการณ์ ด้านการวิจัยและมีการรับรู้ข่าวสารข้อมูลอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้รายวิชาที่เรียนในระดับนี้ส่วนใหญ่จะเน้นการสัมมนา การอภิปราย ซึ่งกระบวนการต่างๆเหล่านี้ส่งผลให้ผู้เรียนในระดับนี้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น พิจารณาไตร่ตรองก่อนตัดสินใจจะทำการใดๆ มีระบบการคิดที่เป็นเหตุเป็นผล นอกจากนี้ยังสามารถถ่ายทอดความรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ ได้ด้วยวิธีการที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ จึงมี

ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยมากกว่า ส่งผลให้มีทัศนคติที่แตกต่างจากกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ดังที่พรนพ พุกกะพันธุ์ (2544 : 22) ที่กล่าวว่า การศึกษาก่อให้เกิดความรู้ ความริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเป็นผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำ ต้องนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่องค์กรในขณะที่กำลังถดถอย แต่งศรีวรรณ (2545 : 109) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารและครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

5. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างก็มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแม้บุคคลเหล่านี้จะมีประสบการณ์ในด้านของความเป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยแตกต่างกัน แต่ต่างก็ได้รับการฝึกฝนอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจนสามารถซึมซับและมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในความเป็นครูนาฏศิลป์ไทยที่ดี จึงทำให้เข้าใจเป็นอย่างดีว่าครูนาฏศิลป์ไทยที่ดีต้องมีคุณลักษณะอันประกอบไปด้วย ความรู้ความสามารถในเรื่องประสบการณ์การแสดงเป็นอย่างดี มีความชำนาญในเรื่องเทคนิควิธีในการแสดง อันเป็นเอกลักษณ์ประจำตัวของตัวละครนั้นๆ โดยเฉพาะ ซึ่งถือเป็นอัตลักษณ์ของครูนาฏศิลป์ไทย ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยจึงมีความรู้ความสามารถเฉพาะตน ในการถ่ายทอดความรู้ ครูผู้สอนจะใช้วิธีการถ่ายทอดโดยใช้ตัวครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดการสอนหรือเทคนิคลำดับขั้นในการสอนขึ้นเองโดยใช้หลักวิธีสอน เป็นการเลียนแบบครูผู้สอน โดยให้ผู้เรียนเลียนแบบครูผู้สอนซึ่งถือว่าเป็นต้นแบบ ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยจึงเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในวิธีการถ่ายทอด มีอิสระในการกำหนดกระบวนการสอน และการวางแผนการสอนด้วยตัวครูผู้สอนเอง ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะเฉพาะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ดังที่ อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ และจาตุรงค์ มนตรีศาสตร์ (2525 : 323) กล่าวว่าลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยควรเป็นครูที่มีทั้งความรู้ในวิชาการทั้งภาคทฤษฎี และวิธีการปฏิบัติด้านศิลปะ อันเกิดจากประสบการณ์การแสดง ซึ่งจะทำให้เป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์ที่มีความสามารถเฉพาะตน ประกอบกันขึ้นเป็นครูนาฏศิลป์ที่มีความสามารถทางสมอง มีความสมบูรณ์ของร่างกาย และมีพรสวรรค์เป็นความสามารถเฉพาะตน ประกอบกันเป็นครูนาฏศิลป์ที่ดี สร้างสรรค์งานให้กับศิลปะ และการศึกษาของไทยให้เจริญยิ่งขึ้น ครูนาฏศิลป์ไทยที่ดีย่อมบริบูรณ์ด้วยการศึกษา และมีคุณลักษณะที่เหมาะสมแก่การเป็นครู ทำนองเดียวกับงานวิจัยของ พันธุ์เพ็ญ หีบเพ็ชร (2540 : 87) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนวิชาชีพระยะสั้นตามทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่วิทยาลัยสารพัดช่างเขตภาคใต้ พบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นวิทยาลัยสารพัดช่างที่มีประสบการณ์การสอนที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนวิชาชีพระยะสั้นในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. นักศึกษาชายและหญิงมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้าน และโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาทั้งชายและหญิงต่างก็ได้รับประสบการณ์ การเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆที่เหมือนกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน โดยสถาบันบัณฑิต พัฒนศิลป์ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งด้านหลักสูตรที่ หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนได้ตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัดตรงตามความ ต้องการของนักศึกษาและสามารถนำความรู้ที่ได้รับในการเรียนการสอนไปประกอบวิชาชีพได้ โดยเฉพาะอาชีพครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ความรู้ ความสามารถเกิดจากการเก็บเกี่ยวความรู้จากการ เรียนการสอน ซึ่งความสามารถด้านการสอนของครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลถึงประสิทธิภาพการเรียนรู้ของ ผู้เรียน การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียนนั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ แม้ว่าสังคมไทยในปัจจุบัน เพศชายและเพศหญิงจะมีสิทธิเสรีภาพที่เท่าเทียมกัน การศึกษาช่วยปลูกฝังสิ่งที่ดี ทำให้นักศึกษา ทั้งชายและหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูนาฏศิลป์ จึงทำให้มีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน ดังที่ สุรางค์ โค้วตระกูล (2533 : 63) ได้กล่าวว่าความแตกต่างระหว่างเพศเป็นสิ่งที่สังคมสร้างความ คาดหวังไว้ ความแตกต่างจริง ๆ มีน้อยมาก อาจารย์ผู้สอนต้องสอนนิสิตทั้งเพศชายและเพศหญิง ควรคิดว่านิสิตทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความสามารถเท่าเทียมกัน และไม่ควรตั้งความคาดหวังว่า เพศหนึ่งเพศใดจะมีความดีเด่นกว่ากัน ทำนองเดียวกับงานวิจัยของ พันธุ์เพ็ญ หีบเพชร (2540 : 85) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนวิชาชีพพระยະສັນตามทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่ วิทยาลัยสารพัดช่างเขตภาคใต้ พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ต่อครูสอนวิชาชีพพระยະສັນไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนี้ งามมัน (2533 : 82) ที่ ศึกษางานวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู ตามทัศนะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม สามีญศึกษา จังหวัดสตูล พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของครูไม่แตกต่างกัน

7. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการนิเทศการสอน และด้านการปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทัศนคติแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการเรียนการสอนของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มี เป้าหมายในการผลิตครูด้านนาฏศิลป์ และศิลปินด้านนาฏศิลป์ เพื่อให้เป็นผู้อนุรักษ์ สร้างสรรค์ พัฒนา ถ่ายทอด และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนสถาบันบัณฑิต พัฒนศิลป์ได้กำหนดหลักเกณฑ์เดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านหลักสูตรการศึกษา หรือกิจกรรมการเรียน การสอน เช่น มีการกำหนดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้นักศึกษาเข้าพบเพื่อปรึกษาเมื่อมีปัญหา เรื่องการเรียนการสอน มีการกำหนดปฏิทินประจำปีการศึกษา ซึ่งนักศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทาง ในการวางแผนการเรียนได้ นอกจากนี้สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้กับนักศึกษา นอกจากนี้นักศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จะอยู่ในกลุ่มช่วงอายุ 17-21 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุวัย

ใกล้เคียงกัน ได้รับประสบการณ์ด้านต่างๆในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ย่อมส่งผลให้นักศึกษามีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่วนด้านการนิเทศการสอนและด้านการปฏิสัมพันธ์ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินั้นอาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ยังไม่เคยออกฝึกสอนจึงแสดงความคิดเห็นตามความเข้าใจพื้นฐานและความคาดหวังของตนเอง ซึ่งนักศึกษาอาจได้รับประสบการณ์ทางอ้อมที่เกิดจากการเรียนการสอน โดยครูผู้สอนได้ถ่ายทอดประสบการณ์ด้านความเป็นครูให้นักศึกษาฟัง โดยเฉพาะเรื่องของการออกฝึกสอน จึงทำให้นักศึกษาทั้งสองกลุ่มนี้ มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการนิเทศการสอนไม่แตกต่างกัน หรืออาจได้รับประสบการณ์ทางอ้อมจากเพื่อนนักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่องของวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่ออกไปทำการฝึกสอน ส่วนด้านการปฏิสัมพันธ์อาจเป็นเพราะครูผู้สอนนักศึกษาในชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีความคุ้นเคยกับนักศึกษาไม่เท่ากันเนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ได้เรียนกับครูผู้สอนมาเป็นระยะเวลา นานกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 จึงมีความคุ้นเคยกันมากกว่าส่งผลให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้านการปฏิสัมพันธ์แตกต่างกัน ดังที่

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2542:210) ได้กล่าวว่า อิทธิพลของในกลุ่มในสังคมเดียวกัน อยู่ในวัยใกล้เคียงกันคบหากันมานาน ทำให้มีความสนิทสนมกันเป็นอย่างมาก มักจะก่อให้เกิดพฤติกรรมการณ์คล้ายคลึงกันอันเป็นผลจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันสอดคล้องกับลักษณะมี พันธุ์ชนโสภณ (2546 : 74) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่องคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจของสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกันต่างมีความคิดเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจของสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ มีคุณลักษณะโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลของการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยใน 4 ด้าน คือ ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.ด้านการสอน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนควรสร้างความเข้าใจในเรื่องของ ธรรมชาติวิชานาฏศิลป์ไทยและวิธีสอนที่เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชานาฏศิลป์ไทย ให้กับนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจ นอกจากนี้ควรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมวิธีการเรียนการสอน โดยจะต้องจัดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการด้านการเรียนการสอน โดยเพิ่มการใช้เทคนิคการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังต้องแสวงหา นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

2. ด้านการนิเทศการสอน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนควรกำหนดจุดมุ่งหมายในการ นิเทศการสอนให้ชัดเจน และต้องมีทักษะในการนิเทศการสอน เพื่อสามารถให้คำแนะนำกับ

นักศึกษาในการปฏิบัติงานฝึกสอนให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเอาใจใส่ดูแลการปฏิบัติงานฝึกสอนของนักศึกษาอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ต้องให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษา ที่มีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนในระหว่างทำการฝึกสอน

3.ด้านการให้คำปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนควรให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเกิดจากการเรียนของนักศึกษาตลอดจนให้คำปรึกษาในการวางแผนการเรียน หรือแม้แต่การเลือกแผนการเรียนที่ตรงตามความสามารถของนักศึกษา รวมทั้งเรื่องส่วนตัวของนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการหางานให้นักศึกษาเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่นักศึกษาที่ขาดแคลน หรือปัญหาอันเกิดจากการใช้ชีวิตร่วมกันของนักศึกษา ในส่วนที่เป็นการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันระหว่างเพื่อนชายกับเพื่อนชาย หรือเพื่อนหญิงกับเพื่อนหญิง เพราะการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน อาจเกิดการกระทบกระทั่ง หรือมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

4. ด้านการปฏิสัมพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอนควรมีความสัมพันธ์อันดีต่อนักศึกษาในบทบาทของครูกับลูกศิษย์ โดยให้ความรัก ความเมตตา เอื้ออาทรต่อศิษย์ทุกคนโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา และสถานะทางสังคม เพื่อให้นักศึกษาได้เห็นพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความยุติธรรม นอกจากนี้ครูยังควรใช้วาจาที่สุภาพเหมาะสมแก่นักศึกษา ไม่ใช้วาจาที่ทำร้ายความรู้สึกของนักศึกษาและพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา รวมทั้งประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่เคารพและเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นการเสริมแรงให้นักศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นการให้กำลังใจแก่นักศึกษาอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาในลักษณะเจาะลึกเกี่ยวกับคุณลักษณะของศิลปินด้านนาฏศิลป์ไทย ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2. ศึกษาลักษณะของครูผู้สอนสาขาอื่น ๆ ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
3. ศึกษาความพึงพอใจหรือแรงจูงใจในการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์
สาระสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
- กัลณลีลา แต้ศรีวรรณ. (2545). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุขศึกษา ในโรงเรียน
ประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูสังกัดกรุงเทพมหานคร
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กัญญา กำศิริพินาน. (2542). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
ของอาจารย์อำนวยการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคเหนือ. ภาควิชา
อาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ครุรักษ์ ภิมย์รักษ์. (2538). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- เจนจิรา เจนนาวิน (2529) การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม (วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย). พิษณุโลก:มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เจริญศรี หมวดสง. (2542). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนัย วรรณะลี.เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมปอง นกน้อย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันบัณฑิต
พัฒนศิลป์ . เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2549.
- ชนาธิป พรกุล. (2543). แดทสรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ต่อพงศ์ วรรณวาทิ. (2536, พ.ย.). การปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน. ข่าวสารกองบริการ
การศึกษา. ปีที่ 4 (41) : 13-19.
- ทองอินทร์ อังคนานุกูล (2544). ความคิดเห็นของ ผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะ
ของอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคกลาง สังกัดกรมศิลปากร.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธวัชรรัตน์ ผลเจริญ. (2546). ทักษะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน สาขาศิลปศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.
(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2544). ความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : ก.พลพิมพ์.

- นฤมล ชันสัมฤทธิ์. (2542) *การนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์*
 ปรินญาณิพนธ์ คม.(วิชาเอกการอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นาริรัตน์ วิจิตรแก้ว. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมปอง นกน้อย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันบัณฑิต
 พัฒนศิลป์. เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2549.
- นิวัฒน์ สุขประเสริฐ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมปอง นกน้อย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันบัณฑิต
 พัฒนศิลป์. เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2549.
- บุญสม สุขุมาลพงษ์ (2536). *พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ใน*
สถาบันราชภัฏอุดรธานี ตามทัศนะของนักศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
 (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.
- ประเมษฐ์ บุญยะชัย. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมปอง นกน้อย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันบัณฑิต
 พัฒนศิลป์. เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2549.
- พรนพ พุกกะพันธ์. (2544). *ภาวะผู้นำและแรงจูงใจ.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย
- พันธ์เพ็ญ หีบเพ็ชร. (2540). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนวิชาศิลปะระดับชั้นตามทัศนะ*
ของนักศึกษาผู้ใหญ่วิทยาลัยสารพัดช่างเขตภาคใต้. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พาณี สีสวย. (2529). *สุนทรียะของนาฏศิลป์ไทย.* กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด
 ธารณาการพิมพ์.
- โพธิพันธ์ พาณิช. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมปอง นกน้อย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันบัณฑิต
 พัฒนศิลป์. เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2549.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ม.ป.ป.). *หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพ*
การสอนและการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ____. บัณฑิตวิทยาลัย. (2543). *ศ.ดร. สาโรช บัวศรี ราชบัณฑิต.* กรุงเทพฯ :
 สุพีเรียพริ้นติ้งเฮาส์.
- มงคล แก้วพวงงาม.(2528).*คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษา ในวิทยาลัย*
ครู ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ.
- รจนา สุนทรานนท์. (2537). *คุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิตวิทยาลัยนาฏศิลป์ตามทัศนะ*
ของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ บัณฑิต และผู้บังคับบัญชา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
 (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รุ่ง แก้วแดง. (2542). การปฏิบัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: มติชนสุดสัปดาห์.ปีที่19 : หน้า 4-6

รวีวรรณ อยู่สำราญ. (2545). ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ
ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ.

รัชนี้ งามมัน. (2524).การศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของนักเรียนระดับ
มัธยม สังกัดมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล ปริญญาโท กศ.ม.(การอุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

ลักขมี พันธุ์ชนโสภณ (2546). คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจของสถาบันราช
ภัฏเพชรบูรณ์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยาลัยนาฏศิลป์. (2545). คู่มือนักเรียนและผู้ปกครองวิทยาลัยนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ :
กรมศิลปากร.

_____. (2548). แบบรายงานข้อมูลเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพฯ :
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.

ศิริลักษณ์ ห้าวหาญ. (2544). การศึกษาความต้องการบริการให้คำปรึกษาของนักศึกษา
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษากุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

สวัสดี เรืองศรี (2528). การบริหารกิจการนักศึกษา ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และ
นักศึกษา.ปริญญาโท กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2539). การจัดบริการสนเทศทางอาชีพและการศึกษา. กรุงเทพฯ:
อักษรบัณฑิต.

สมพงษ์ พลະสุรย์. (2543). ทางก้าวหน้าของครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : สารธาร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8
(พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

สาโรช บัวศรี “สรุปคำบรรยายแนวความคิดเรื่องจรรยาครู” วารสารการศึกษาแห่งชาติ
15(14) :30-32. ; เมษายน-พฤษภาคม 2524.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2540). คู่มือสมาชิกคุรุสภา. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.

- สุชาดา จันทนป. (2543). *ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาผู้ใหญ่).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร
- สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต. (2541). *กิจกรรมปฏิสัมพันธ์การสอนทางไกล*. กรุงเทพฯ: สำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2533). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ :ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ งามยิ่ง. (2547). *คุณลักษณะครูที่ดีของครู-อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่างสังกัดสถาบันอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 และภาคกลาง 5*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภัททา ปิณฑแพทย์. (2542) *พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาคน* กรุงเทพฯ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- เสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต. (2547, ม.ค.). “การปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนรู้”, *สารานุกรมศึกษาศาสตร์*. 31 : 51-57.
- อาภรณ์ มนตรีศาสตร์; และจาดรงค์ มนตรีศาสตร์. (2525). *นาฏศิลป์เพื่อการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- Beerens, Daniel R. (2000). *Evaluating Teachers for Professional Growth : Creating a Culture of Motivation and Learning*. Thousand Oaks : Corwin Press.
- Clark, Christopher M. (1995). *Thoughtful Teaching*. London : Cassell.
- Cronbach. Lee Joseph. (1984). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper and Row Publishers.
- Gelso, Charles J. ; Bruce R. Fretz. (1992). *Counseling Psychology*. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Glickman, Carl D. Gordon, Stephen P; & Ross-Gordon, Jovita M. (1998). *Supervision of Instruction : A Developmental Approach*. 4th ed. Needham Heights: Allyn & Bacon.
- Goen, George A; & Clover, Sharon I. R. (1991). *Mastering School Reform*. Boston : Allyn & Bacon.
- Good, Canter. V. (1973). *Dictionary of education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Green, Jan. (1998). *Teacher Professionalism, Teacher Development and School Improvement : Opening Doors from the Inside*. Edited by Halsall, Rod.
Buckingham : Open University Press.

- Hessong, Robert F; Weeks, Thomas H. (1987). *Introduction to Education*. New York: Macmillan Publishing.
- Hoy, Wayne K; & Miskel, Cecil G. (1996). *Educational Administration : Theory Research and Practice*. 5th ed. New York : McGraw-Hill.
- Kemp, Jerrold E.; & Don C. Smellie. (1989). *Planning, Producing and Using Instructional Media*. New York : Harper and Row.
- Melnerney, D.M. (1998). *Educational Psychology : Constructing Learning*. Sydney : Prentice Hall.
- Ortrun Zuber-Skerritt. (1992). *Professional Development in Higher Education : A Theoretical Framework for Action Research*. London : Kogan Page.
- Parkay, Forrest W.; & Stanford, Beverly Harcastle. (1992). *Becoming a Teacher : Accepting the Challenge of a Profession*. 2nd ed Boston : Allyn & Bacon.
- Pascarella, E.; & Terenzini, P. (1991). *How College Affects Students : Findings and Insights from Twenty Years of Research*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Rupert, P. and Holmes, D. (1997). "Dual Relationships in Higher Education Professional and Institutional Guidelines", *Journal of Higher Education*. 68 (6) : 660-678;
- Scribner, Jay Pardes. (1999, April). "Professional Development : Untangling the Influence of Work context on Teacher Learning", *Educational Administration Quarterly*. 35(2) 238-266.
- Terenzini, P., Pascarella, E.; & Blimling, G. (1996). "Students' Out-of-Class Experiences and Their Influence on Learning and Cognitive Development : A Literature Review", *Journal of College Student Development*. 37 (2) : 149-162; March/April.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน)
เรื่อง คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน
และนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์**

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่มีต่อครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์

3. การตอบแบบสอบถามนี้ ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบ ดังนั้น โปรดตอบแบบสอบถามนี้ตามสภาพความเป็นจริง ตรงตามความคิดเห็นของท่านและกรุณาตอบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับสถานภาพของท่านมากที่สุด

1. เพศ
() ชาย
() หญิง
2. วุฒิการศึกษา
() ปริญญาตรี
() ปริญญาโท ขึ้นไป
3. ประสบการณ์ในการสอน
() 6 – 10 ปี
() มากกว่า 10 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ที่มีต่อคุณลักษณะของ
ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านต่าง ๆ คือ ด้านการสอน
ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
ค่าน้ำหนักของคะแนน มีดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อที่	คุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ด้านการสอน					
1.	เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน					
2.	มีการวัดผลการเรียนรู้ก่อนทำการสอนเพื่อเข้าใจ พื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน					
3.	นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้สอนในวิชานาฏศิลป์ไทย					
4.	สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนภาคทฤษฎี					
5.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีได้เหมาะสม					
6.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติได้เหมาะสม					
7.	นำประสบการณ์ต่าง ๆ มาใช้ประกอบการสอน					
8.	จัดประสบการณ์ความรู้เรื่องการรำ ร้อง และดนตรี ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้					
9.	ให้ความรู้ทางวรรณคดี การใช้ภาษาและคำราชาศัพท์ ต่าง ๆ ในวิชานาฏศิลป์ไทย					
10.	การนำหลักวิชาเกี่ยวกับการจัดการแสดงและการจัดเวที มาสอน					
11.	ใช้วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎี อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
12.	ใช้วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน					
13.	วัดและประเมินผลการเรียนด้านทฤษฎีตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา					
14.	วัดและประเมินผลการเรียนด้านปฏิบัติตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา					
ด้านการนิเทศการสอน						
15.	กำหนดเป้าหมายของการนิเทศการสอนที่ชัดเจน					
16.	ใช้หลักวิชาในการนิเทศการสอน					
17.	มีทักษะและความชำนาญในการนิเทศการสอน					
18.	ใช้หลักจิตวิทยาในการนิเทศการสอน					
19.	ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการพัฒนาการปฏิบัติงานฝึกสอน					
20.	ถ่ายทอดประสบการณ์นิเทศการสอนให้กับนักศึกษา					
21.	เอาใจใส่ดูแลการปฏิบัติงานฝึกสอนของนักศึกษา					
22.	มีการประสานงานระหว่างสถาบันกับโรงเรียน					
23.	มีการประสานงานระหว่างอาจารย์นิเทศกับอาจารย์พี่เลี้ยง					
24.	มีการประชุมปฐมนิเทศก่อนนักศึกษาออกฝึกสอน					
25.	มีการจัดประชุมระหว่างการฝึกสอน					
26.	มีการจัดประชุมปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกสอน					
27.	ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาเกิดปัญหาระหว่างการฝึกสอน					
28.	ประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาอย่างยุติธรรม					
ด้านการให้คำปรึกษา						
29.	ให้ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักศึกษา					
30.	ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียน					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
31.	ให้คำปรึกษาในการวางแผนการเรียน					
32.	ให้คำปรึกษาในการเลือกแผนการเรียนที่ตรงตามความ ถนัดของนักศึกษา					
33.	ให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวของนักศึกษา					
34.	แนะแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา					
35.	ติดตามผลนักศึกษาหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว					
36.	แนะนำเกี่ยวกับการรับงานการแสดงจากภายนอก					
37.	จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร และแผนการเรียน ของนักศึกษา					
38.	จัดทำข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา					
39.	ชี้ข้อบกพร่องในการแสดงนาฏศิลป์					
40.	จัดหาเอกสารความรู้เพิ่มเติมให้กับนักศึกษา					
	ด้านการปฏิสัมพันธ์					
41.	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูสอนวิชาอื่น ๆ					
42.	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา					
43.	วางตัวได้เหมาะสมกับการเป็นครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ไทย					
44.	มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา					
45.	เป็นผู้นำและตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา					
46.	ให้ความเมตตากรุณาต่อนักศึกษา					
47.	ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน					
48.	อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับนักศึกษา					
49.	ปฏิบัติตนให้เป็นที่เคารพและเป็นแบบอย่างต่อนักศึกษา อย่างสม่ำเสมอ					
50.	แสดงความชื่นชมเมื่อนักศึกษาประสบความสำเร็จ					

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (สำหรับนักศึกษา)
เรื่อง คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน
และนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน
 - ตอนที่ 1** แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2** แบบสอบถามทัศนะของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่มีต่อครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์
3. การตอบแบบสอบถามนี้ ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อนักศึกษา ดังนั้นโปรดตอบแบบสอบถามนี้ตามสภาพความเป็นจริง ตรงตามความคิดเห็นของท่านและกรุณาตอบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับสถานภาพของท่านมากที่สุด

1. เพศ
() ชาย
() หญิง
2. ชั้นปี
() ชั้นปีที่ 2
() ชั้นปีที่ 3
() ชั้นปีที่ 4

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านต่าง ๆ คือ ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน
ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการปฏิสัมพันธ์

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
 คำนำหนักของคะแนน มีดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติมากที่สุด
 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติมาก
 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติปานกลาง
 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติน้อย
 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติที่น้อย

ข้อที่	คุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ด้านการสอน					
1.	เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน					
2.	มีการวัดผลการเรียนรู้ก่อนทำการสอนเพื่อเข้าใจพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน					
3.	นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้สอนในวิชานาฏศิลป์ไทย					
4.	สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนภาคทฤษฎี					
5.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีได้เหมาะสม					
6.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติได้เหมาะสม					
7.	นำประสบการณ์ต่าง ๆ มาใช้ประกอบการสอน					
8.	จัดประสบการณ์ความรู้เรื่องการรำ ร้อง และดนตรีให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้					
9.	ให้ความรู้ทางวรรณคดี การใช้ภาษาและคำราชาศัพท์ต่าง ๆ ในวิชานาฏศิลป์ไทย					
10.	การนำหลักวิชาเกี่ยวกับการจัดการแสดงและการจัดเวทีมาสอน					
11.	ใช้วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
12.	ใช้วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน					
13.	วัดและประเมินผลการเรียนด้านทฤษฎีตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา					
14.	วัดและประเมินผลการเรียนด้านปฏิบัติตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา					
ด้านการนิเทศการสอน						
15.	กำหนดเป้าหมายของการนิเทศการสอนที่ชัดเจน					
16.	ใช้หลักวิชาในการนิเทศการสอน					
17.	มีทักษะและความชำนาญในการนิเทศการสอน					
18.	ใช้หลักจิตวิทยาในการนิเทศการสอน					
19.	ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการพัฒนาการปฏิบัติงานฝึกสอน					
20.	ถ่ายทอดประสบการณ์นิเทศการสอนให้กับนักศึกษา					
21.	เอาใจใส่ดูแลการปฏิบัติงานฝึกสอนของนักศึกษา					
22.	มีการประสานงานระหว่างสถาบันกับโรงเรียน					
23.	มีการประสานงานระหว่างอาจารย์นิเทศกับอาจารย์พี่เลี้ยง					
24.	มีการประชุมปฐมนิเทศก่อนนักศึกษาออกฝึกสอน					
25.	มีการจัดประชุมระหว่างการฝึกสอน					
26.	มีการจัดประชุมปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกสอน					
27.	ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาเกิดปัญหาระหว่างการฝึกสอน					
28.	ประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาอย่างยุติธรรม					
ด้านการให้คำปรึกษา						
29.	ให้ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักศึกษา					
30.	ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียน					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
31.	ให้คำปรึกษาในการวางแผนการเรียน					
32.	ให้คำปรึกษาในการเลือกแผนการเรียนที่ตรงตามความ ถนัดของนักศึกษา					
33.	ให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวของนักศึกษา					
34.	แนะแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา					
35.	ติดตามผลนักศึกษาหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว					
36.	แนะนำเกี่ยวกับการรับงานการแสดงจากภายนอก					
37.	จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร และแผนการเรียน ของนักศึกษา					
38.	จัดทำข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา					
39.	ชี้ข้อบกพร่องในการแสดงนาฏศิลป์					
40.	จัดหาเอกสารความรู้เพิ่มเติมให้กับนักศึกษา					
	ด้านการปฏิสัมพันธ์					
41.	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูสอนวิชาอื่น ๆ					
42.	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา					
43.	วางตัวได้เหมาะสมกับการเป็นครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ไทย					
44.	มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา					
45.	เป็นผู้นำและตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา					
46.	ให้ความเมตตากรุณาต่อนักศึกษา					
47.	ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน					
48.	อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับนักศึกษา					
49.	ปฏิบัติตนให้เป็นทีเคารพและเป็นแบบอย่างต่อนักศึกษา อย่างสม่ำเสมอ					
50.	แสดงความชื่นชมเมื่อนักศึกษาประสบความสำเร็จ					

ภาคผนวก ข.

รายนามผู้เชี่ยวชาญและจดหมายขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์ ดร. จารุวรรณ สกุลคุ

คุณวุฒิ

Ph.D. (Higher Education Administration)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. อาจารย์ ประเมษฐ์ บุณยะชัย

คุณวุฒิ

ศม. (ศิลปกรรมศาสตร์)

จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง

อาจารย์ 3 ระดับ 9 อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย

วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3. อาจารย์ ดร. ชนัย วรรณะลี

คุณวุฒิ

กศ.ด การอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ภาคผนวก ค.

จดหมายขอความอนุเคราะห์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ง.

คำอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นายสมปอง นกน้อย

วันเดือนปีเกิด

วันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2502

สถานที่เกิด

อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

27/1 หมู่ 17 ตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี 70110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550

กศ.ม (การอุดมศึกษา)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. 2528

ศศ.บ. (คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สาขานาฏศิลป์ไทย)

จากสถาบันเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

พ.ศ. 2526

นาฏศิลป์ชั้นสูง สาขานาฏศิลป์ไทย (โขนยักษ์)

จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร